

Ukuli

Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry

Katsausnumero 2020

2/2021, 52.vsk

JULKAISIJA
Turun Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
PL 67, 20101 Turku
www.tly.fi

TOIMITUS
ukuli@tly.fi
Päätoimittaja: Mikko Oivukka
Toimituskunta: Susanna Auvinen,
Sven Forsell (kuvatoimittaja), Esko
Gustafsson, Turka Kulmala ja
Kim Kuntze

Ulkoasu ja taitto: Mikko Oivukka

PAINOTIEDOT
Painopaikka:
Grano Oy
Painos: 1250 kpl
ISSN: 0782-8195

Ukuli

2/2021, 52.vsk

SISÄLLYS

- 3 Harvalukuiset lajit Varsinais-Suomessa 2020
• Kim Kuntze (toim.), Juha Kylänpää & Henrik Salomaa
- 19 Jurmon lintuasema 2020 – hyvä havainnointiaktiivisuus
koronasta huolimatta
• Kim Kuntze
- 26 TLY:n aluerariteettikomitean ja BirdLife Suomen
rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2020
harvinaisuushavainnot TLY:n havaintojenkeruualueelta
• Ville Räihä, Sebastian Andrejef, Paul Boijer,
Markus Lampinen, Mikael Nordström, Ina Tirri,
Totti Toiskallio
- 42 Maalinnuston seurannan tuloksista Varsinais-Suomessa
vuonna 2020
• Kim Kuntze
- 44 Petolintujen pesintä Varsinais-Suomessa vuonna 2020
• Seppo Pekkala
- 48 Talvilaskentojen tuloksia vuodelta 2020
• Esko Gustafsson
- 50 Tiiraan vuodelta 2020 tallennetut havainnot
• Kim Kuntze

ILMOITA MUUTTUNUT OSOITTEESI!
Varmista yhdistyspostin perilletulo ja
ilmoita oikea osoitteesi BirdLife Suomen
internetsivujen etusivulta (www.birdlife.fi)
löytyvällä osoitteenmuutoslomakkeella.

Ukulin aineistot

Lehteen tulevat jutut, kuvat ja muut
mahdolliset materiaalit toimitetaan
lehden toimituskunnalle (ks. yllä) tai
sähköpostilla osoitteeseen
ukuli@tly.info.

Yhdistys julkaisee jatkossa ukulit myös
yhdistyksen nettisivuilla 2 vuoden viiveellä.
Toimitus ei vastaanota juttuja, kuvia, ym.
aineistoa ilman lupaa nettijulkaisuun.

Taulukko 5. Vähintään 500 vanhaa (ajalta ennen vuotta 2006) havaintoa katsausvuonna ilmoittaneet ja kautta aikain vähintään tuhat vanhaa havaintoa ilmoittaneet henkilöt ilmoitusmäärineen.

	Havainnot –2005	Lisäys	Havainnot –2005	Lisäys	
Esko Gustafsson	22794	16194	Hannu Klemola	4629	0
Olli Kanerva*	18222	15741	Pekka Loivaranta	4557	0
Jouko Pitkänen*	14378	14360	Tom Lindroos	4510	0
Vesa Virtanen	13436	13388	Markus Ahola	4197	0
Jarmo Laine	12207	9145	Raimo Heinonen	4065	0
Mikko Tamminen	22068	9032	Bertil Blomqvist	3949	0
Panu Kunttu*	8488	5701	Rasmus Mäki	3520	0
Jarmo Boman	5442	4688	Marcus Duncker	3424	0
Jouni Saario	4498	4498	Timo Heiskari	3232	0
Jari Helstola	63224	4059	Rauno Varjonen	2935	0
Hannu Ali-Eskola	11152	3830	Samuel Piha	2908	0
Pekka Toola	11715	3689	William Velmala	2845	0
Asko Suoranta	77738	2266	Jyrki Normaja	2631	0
Ismo Hyvärinen	1988	1987	Totti Toiskallio	2601	0
Pekka Kurki	1261	1261	Jouko Lehtonen	2591	0
Ari Ahtiainen	994	992	Juha Kylänpää	2394	0
Risto Saranto	959	905	Hannu Allonen	2318	0
Pekka Alho	12125	904	Osmo Kivivuori	2270	0
Mikael Nordström	2986	820	Hannu Huhtinen	2143	0
Jukka Saario	799	799	Jukka J. Nurmi	2071	0
Jaakko Wessman	2441	764	Antti Lammi	1935	0
Paavo Harri	633	633	Markus Tuomi	1838	0
Markku Harmanen	800	559	Matti Lempiäinen	1798	0
Tuomas Lukkarinen	4948	203	Sami Lyytinen	1557	0
Ville Räihä*	1624	123	Jouni Tittonen	1538	0
Henrik Lindholm	4381	109	Jari Kårlund	1521	0
Harri Päivärinta	4299	75	Birger Grönholm	1504	0
Pekka Helo	6856	46	Timo Elovaara	1492	0
Ismo Lahtonen	5821	45	Markku Saarinen	1463	0
Mika Harkas	1557	16	Jorma Tenovuo	1411	0
Jurmon lintuasema	420155	0	Lauri Nikkinen	1300	0
Vesa Multala †	25165	0	Mikko Ylitälo	1250	0
Kalle Rainio*	24954	0	Jorma Knaapi	1226	0
Kaj-Ove Pettersson	17808	0	Ari Kuusela	1165	0
Veijo Peltola †	11790	0	Jukka Sillanpää	1156	0
Tapani Numminen	11518	0	Reijo Vikman	1131	0
Hannu Kormano	8380	0	Janne Lampolahti	1126	0
Rami Lindroos	8094	0	Tapio Eeva	1119	0
Mauri Rautkari	5807	0	Markus Lampinen	1075	0
Sampo Kunttu*	5787	0	Jyry Sarvilinna	1056	0
Olli Tenovuo	5773	0	Esko Tarponen †	1050	0
Matti Halttunen	5496	0	Esa Lehikoinen	1040	0
Niklas haxberg	4954	0	Esa Rajamäki	1026	0

Posti Green

Kun haluat nähdä lähempää

Kiikarit

Kaukoputket

Lintukirjat

Meiltä löytyvät myös linnunpöntöt, ruokinat, jalustat ja muut lintuharrastusvälineet. Tule tutustumaan. Ostamalla Lintuvarustees-ta tuet samalla lintujen suojelua.

Lintuvaruste Oy, Koetilantie 1 B 3, 00790 Helsinki
www.suomenlintuvaruste.com,
lintuvaruste@birdlife.fi, p. 09-386 7856

kuvat Pentax K-1 ja Pentax 150-450 mm/f5,6

Harvalukuiset lajit Varsinais-Suomessa 2020

KIM KUNTZE (TOIM.), JUHA KYLÄNPÄÄ & HENRIK SALOMAA

Tässä artikkelissa käsitellään perinteisen katsauksen muodossa joukko lajeja, jotka ovat harvalukuisia tai muuten mielenkiintoisia. Näistä monet jäävät valtakunnallisten linnustonseurantamenetelmien ulkopuolelle, eli Tiiran hajahavainnoista saadaan tärkeää seuranta-aineistoa muun muassa uhanalaisuustarkasteluihin. Aiemmista vuosista poiketen kaikkia lajeja ei käsitellä, eikä kaikkien käsiteltyjen lajien osalta koko vuotta. Yleisten lajien esiintymistä talvilintu-, vakiolinja- ja pistereittilaskentojen valossa tarkastellaan erillisartikkeleissa. Lisäksi yhdistyksen kotsisivuille on koottu taulukkumuotoon muuttokausien ensimmäiset ja viimeiset havainnot.

Kunkin lajin kohdalla on mainittu ne vuodenajat, jotka käsitellään. Talvi tai kesä jätetään kuitenkin mainitsematta, mikäli kyseinen laji ei yleisesti esiinny tuolloin Varsinais-Suomessa (esimerkiksi tropiikissa talvehtiva laji); poikkeusyksilöt tietyksi mainitaan. Kevät ja syksy tarkoittavat muuttokausia laajassa merkityksessä, eli esimerkiksi haarahaukan osalta raja menee kesä- ja heinäkuun vaihteessa. Mikäli muuton rajan tiedetään olevan aiemmin (esim. monet vesilinnut ja kahlaajat), noudatetaan tätä. Kesä tarkoittaa pesimäkautta, ei niinkään kesäaikaisia havainnoita. Mikäli ei mainita muuta, sanalla ennätys viitataan Tiira-aikaan (2006–), joka on jokseenkin vertailukelpoinen ajanjakso.

Juha kirjoitti talven ja kevään, Kim kesän, Kim ja Henrik syksyn.

Pikkujoutsen (*Cygnus columbarius*)

Kevät. Muutto alkoi ja meni ohikin varhain. Ensimmäiset 2.3. Uus Vasikkari 1m (OT) ja Lyökki 1m (RHe). Seuraavat tasan viikon päästä Salossa, kolmessa paikassa yhteensä neljä lintua (monet). Suurin parvi 10.3. Naa Immanen 7p (ISa ym.). Maaliskuun jälkeen vain kaksi havaintoa: 2.–5.4. Kem Dalby 1p (Sture Lindholm ym.) ja 30.4.–4.5. Pöy Auvainen 2p (MTa). Yhteensä 39 yksilöä.

Syksy. Syksyn ensimmäiset 11.10. Loi Alastaro Koskenkylä a5 ad 1 1kv S. (EKa). Tämä olikin

ainoa yli 2 yksilöä käsittänyt syys-havainto. Lokakuussa tämän lisäksi vain yksi havainto: 20.10. Sal Aimontappo +1kv p (Kari Varvikko). Marraskuussa laji havaittiin kahdella paikalla. 1.–2.11. Loi Alastaro Vammala +1kv p ja 5.11. 2 ad p sekä 3.–5.11. Sal Kisko Kurkela +1kv p (Aki & Lauri Viitanen ym.)

Laulujoutsen (*C. cygnus*)

Kesä. Pesintöjen määrä nousi 63:een, kun viime vuosina määrä on ollut noin 40–50. Kunnittain: Kaa 2, Kem 3, Kus 4, Lai 2, Loi 1, Mas 1, Myn 1, Naa 5, Nou 1, Pai 1, Par 4, Pyh 1, Rai 1, Rus 1, Sal 20, Sau 2, Som 3, Tai 3, Tur 2 ja Uus 5.

Itätuulet toivat syksyllä Varsinais-Suomeen runsaasti hanhia, myös sepelhanhia. © Tom Lindroos

Havainnoissa käytettävät havainnoitsijoiden lyhenteet

TA	Tapio Aalto	EKa	Erkki Kallio	SLe	Soili Leveelahti
OPA	Olli-Pekka Aaltonen	SeK	Seppo Kallio	TLb	Tom Lindbom
MA	Markus Ahola	ArK	Arto Kalliola	HL	Henrik Lindholm
PAi	Pasi Airike	KKn	Kai Kankare	LLi	Lotta Lindholm-Normaja
PA	Pekka Alho	KKar	Kari Karhu	RLi	Rami Lindroos
HAE	Hannu Ali-Eskola	RK	Rolf Karlsson	TLr	Tom Lindroos
HA	Hannu Allonen	MKa	Marko Kaukinen	ALi	Ari Linna
SAn	Sebastian Andrejeff	KKa	Kari Kaunisto	ALo	Aino Loivaranta
HAu	Hannu Aunio	AKa	Antti Kause	PLo	Pekka Loivaranta
BB	Bertil Blomqvist	MKe	Milka Keihäs	TLu	Tuomas Lukkarinen
PB	Paul Boijer	JKir	Jorma Kirjonen	RLu	Rauli Lumio
MD	Marcus Duncker	VK	Ville Kirstilä	JLu	Jouko Lundén
AE	Antero Eloranta	JKi	Jukka Kivelä	KMa	Kai Mantere
TE	Timo Elovaara	OK	Osmo Kivivuori	HMi	Heikki Minn
JE	Jyrki Erikäinen	HKL	Hannu Klemola	TM	Tapani Missonen
AF	Annika Forsten	JKn	Jorma Knaapi	MMu	Mauno Mustakangas
KGe	Kaj Genberg	JTK	Jarmo T. Koistinen	JMä	Jyrki Mäkelä
TGI	Tommi Glorioso	MKo	Matti Koivula	RM	Rasmus Mäki
CG	Christa Granroth	LKo	Lauri Kokkala	MNi	Mikko Niemi
BG	Birger Grönholm	JKo	Jarmo Komi	LNi	Lauri Nikkinen
RG	Rainer Grönholm	HKo	Hannu Kormanen	RN	Rudin Nordling
EG	Esko Gustafsson	EKo	Emma Kosonen	MN	Mikael Nordström
KH	Kalle Haapala	TKu	Turkka Kulmala	JNo	Jyrki Normaja
MHI	Matti Halttunen	PK	Panu Kunttu	KNo	Kai Norrdahl
MiHa	Miika Harkas	SKu	Sampo Kunttu	ANu	Aarni Nummila
MHR	Markku Harmanen	KKz	Kim Kuntze	SNu	Samu Numminen
PH	Paavo Harri	TKur	Timo Kurki	TN	Tapani Numminen
MeH	Mervi Haukila	AKu	Ari Kuusela	JJN	Jukka J. Nurmi
EHa	Erkki Haukioja	JKu	Jyrki Kuusela	JKN	Jukka K. Nurmi
NH	Niklas Haxberg	KKu	Kimmo Kuusisto	TaN	Tarmo Nurmi
RHe	Raimo Heinonen	JKy	Juha Kylänpää	TiN	Timo Nurmi
MaH	Martin Helin	JKä	Jari Kärlund	MO	Mikko Oivukka
JoH	Jorma Hellsten	IKä	Ismo Kärpjoki	OO	Ohto Oksanen
JHe	Jari Helstola	JnL	Jani Laaksonen	TPa	Tarja Pajari
MiH	Mika Hemmilä	PaL	Pasi Laaksonen	TKP	Timo K. Palomäki
PHe	Pyry Herva	ALa	Arto Laesvuori	PP	Petri Parvinen
HHi	Hannu Hilke	KLa	Kari Lahtela	SP	Seppo Pekkala
HHu	Hannu Huhtinen	IL	Ismo Lahtonen	VP	Veijo Peltola
IH	Ismo Hyvärinen	JrL	Jarmo Laine	KOP	Kaj-Ove Pettersson
HHy	Hanna Hyvönen	PeL	Petri Laine	HP	Harri Päivärinta
RHy	Raimo Hyvönen	RLa	Rauno Laine	KR	Kalle Rainio
JHä	Johannes Hänninen	OLa	Osmo Lamminen	ERa	Esa Rajamäki
OHä	Oskari Härmä	MLa	Markus Lampinen	MsR	Markus Rantala
JHö	Jouko Högmänder	KL	Kalle Larsson	MR	Mauri Rautkari
KJ	Kimmo Jarpa	EsL	Esa Lehikoinen	JR	Janne Riihimäki
JJ	Jussi Jauhiainen	PLe	Pekka Lehti	KRi	Kari Rissanen
PJo	Pentti Jompero	AoL	Arto Lehtinen	ARi	Ari Rivasto
EJu	Elmeri Juuti	TLe	Teemu Lehtiniemi	KRo	Kim Roering
JJu	Jyri J. Juuti	JLL	Jouko Lehtonen	VR	Ville Räihä
HJ	Hanna Järvinen	KLe	Kari Lehtonen	MRö	Mia Rönkä
MJä	Mikko Järvinen	ELe	Erkki Lehtovirta	LS	Lennart Saari
MLK	Marja-Leena Kaihlamäki	MLe	Matti Lempäinen	ISa	Ismo Saarinen
TK	Tommi Kajjanen				

JoS	Jouni Saario
JSa	Jarmo Saarnio
PaS	Paavo Sallinen
JSal	Juhani Salmi
VLS	Veera-Lotta Salmi
JuS	Juha Salminen
HSa	Henrik Salomaa
KSn	Kari Salonen
VVS	Ville-Veikko Salonen
MSa	Markku Santamaa
TS	Tapani Santamaa
TeS	Teppo Sarvilinna
TSe	Tuomas Seimola
JSi	Jukka Sillanpää
ASi	Antti Sintonen
PSi	Päivi Sirkiä
PeS	Petteri Sirva
RS	Raino Suni
TSu	Tapio Suominen
VMS	Veli-Matti Suominen
AS	Asko Suoranta
OTa	Ossi Tahvonen
JTa	Jukka Tammi
MTa	Mikko Tamminen
JTe	Jorma Tenovuo
OT	Olli Tenovuo
IST	Ina Tirri
JTi	Jouni Tittonen
TT	Totti Toiskallio
PT	Pekka Toola
MTo	Mikko Toriseva
HT	Heikki Tuominen
PU	Peter Uppstu
PJV	Petri J. Vainio
JVa	Jari Valkama
MV	Matti Valta
WV	William Velmala
AVi	Ari Vienonen
RVk	Reijo Vikman
EVi	Eino Virtanen
JVi	Juhani Virtanen
PVi	Pekka Virtanen
RVr	Raimo Virtanen
VVi	Vesa Virtanen
RVä	Roni Väisänen
RVö	Roland Vösa
JWa	Juha Wallin
TW	Toni Wasama
JW	Jaakko Wessman
MY	Mikko Ylitalo
AÖ	Anders Öhman
MÖ	Meri Öhman

Metsähänhi (*Anser fabalis*)

Kevät. Talvettoman talven jälkeen muutto alkoi historiallisen varhain: 10.2. Som Pajulan pellot 2p (Arto Nieminen) ja Uus Tammisto 12p (PA). Seuraava päivä toi Lai Untamalaan 8p (Asser Hantula) ja Mietoistenlahdelle 3p (TE, HKo). Hulppein muutto 9.3. Vasikkari 1420m (RHe) ja messevin massa 16.3. Loi, Ala Vammala 4000p (EKa). Tundrametsureiden maksimi 22.4. Loi Karhula 2000p (EKa). Vihoviimeiset 1.6. Kem Sjölox 1p (HL) ja 10.6. Mietoistenlahti 1p (HKo, JKu).

Syksy. Kesältä 13.7. Loi Alastaro Koskenkylä 1p (EKa) ja mahdollisesti sama yksilö 27.7. Loi Alastaro Vuoltee 1p (Jani & Ranja Jokinen). Ensimmäiset syysmuuttajiksi tulkittavat 16.8. Myn Mietoistenlahti 2 p (JKu, JS). Paras metsähänhi muuttopäivä oli 14.10., jolloin Uus Vasikkarissa laskettiin 2089m (sis kaikki Anser sp:t, kaikki määritetyt metsähänhiä) (OT, RHe). 5.10. laskettiin Jurmossa 745m ja 80p metsähänhea (Janne Aalto ym.). Syksyn suurin paikallismäärä 5.10. Mietoistenlahdella 1280p (JKu, JSi). Lauhan syksyn vuoksi muuttokausi venyi pitkälle marraskuuhun, suurin marraskuinen määrä 5.11. Mie Sisarluoto 163 p (PA). Muu Villilässä viihtyi vielä marras-joulukuun vaihteessa monikymmenpäinen parvi, josta laskettiin 2.12. 57 yks (EK, Miika Ketola).

Lyhytnokkahanhi (*A. brachyrhynchus*)

Kevät. Fenologialyhtynokat 7.3. Sal Pullola 3p (VR ym.) ja 9.–12.3. Kos Vähä-Sorvasto 2p (MTa ym.). Suurimmat määrät viime aikojen normaalia 13.3. Uus Tynki 15p (HKo, TLr), 19.3. Loi Tammiainen 15p (EKa) ja 22.4. Loi Karhula 15p (EKa). Viimeiset 7.5. Loi Männistö 2p (EKa) ja 9.5. Loi Ilola 2m N (EKa).

Syksy. Ensimmäiset 18.9. Jurmo 1m

(Arto Aaltonen, TKP, VVi) ja 24.9. Mietoistenlahti 18p (JSi, KMa). Viimeksi mainittu oli myös suurin yhdeltä paikalta havaittu määrä. Yhteensä havaittiin 61 yksilöä. Viimeiset 7.11. Raisionlahti +1kv lask (TE, VMS, Arvi Uotila), 14.11. Lie Suopohja 1p (EKa, Hildegard Brozinski) ja 15.11.–10.12. Muu Kaivonpyöli +1kv p (Jussi Lindström ym.)

Tundranhanhi (*A. albifrons*)

Kevät. Tundranhanhet työllistivät ARK:tamme olan takaa: fenologiarian rikkoi 82 yksilöä, joista koontihavaintojakin Tiiraan kertyi 20 kpl. Varhaisimmat 18.–19.2. Mietoistenlahti 4 lask (TE, HKo, JKu) ja 26.2. Lai Hornionmäki 1p (Juha Saarnio). Kaksi peräti 2 500 hanhen lössiä: 2.4. Sal Koorla (Eero Ketola) ja 22.4. Loi Karhula (EKa). Viimeiset keväiset 22.5. Halikonlahti 1 S (VR) ja 29.5. Mietoistenlahti 1p (JKu, JSi, Risto Malmivirta).

Syksy. Yksi kesähavis 23.–24.6. Morgonlandet 1p (ANu). Ensimmäinen syyshavainto 19.9. Mietoistenlahti +1kv p (PU). Lokakuun alun itätuulet toivat Varsinais-Suomeen hienoja tundranhanhimääriä: esimerkiksi yli sadan linnun havaintoja ilmoitettiin 39. Parhaat muutot Tar Mäkipää 5.10. 1250m ja 14.10. 2160m (JKir). Poikkeuksellinen runsas vielä loppuvuonna. Joulukuussa havaittiin noin 20 lintua, joista kuusi pysyi paikalla vuoden viimeiseen päivään saakka: Kem Högmo 1, Pai Pitkäporras 1, Nau Gyttyja 1 ja Hal Ikelä 3. Halikon linnut havaittiin myös seuraavan vuoden puolella.

Sepelhanhi (*Branta bernicla*)

Kevät. Eka 13.–17.4. Som Pajulan pellot 1p (Arto Nieminen, Marko Virkki ym.), seuraava 8.5. Kem Hammarsboda 2 NE (Eino Majaniemi, MHR). Päämuutto 6.6. kuudessa paikassa yht. 1367m. Jurmos-

sa aikaili kaksikko 15.6. asti (Pyry Laurikka ym.) ja vielä niiden jälkeen 19.6. Paimionlahti 1 NE (PT).

Syksy. Yksi loppukesän havainto Jurmossa 29.–31.7. (EJu ym.). Ensimmäinen syysmuuttaja 10.9. Sjö-lax 1p (HL). Vähintään sadan yksilön muuttoa havaittiin 15, joista parhaat 1.10. Morgonlandet 1000m (JR ym.) ja 7.10. Utö 512m (Mika Teivonen ym.). Esiintyminen oli itätuulten ansiosta viime vuosia parempi. Viimeinen 20.11. Jurmo 1kv p (Niko Björkell ym.).

Ristisorsa (*Tadorna tadorna*)

Kesä. Reviirejä varsin tavanomaisesti, 17, joista Kem 3, Kus 2, Par 3 ja Uus 9. Pesintöjä kuitenkin viime vuosiin nähden ilahduttavan paljon, Par 1 ja Uus 5. Uudenkaupungin saaristossa havaittiin 12.7. viidessä poikueessa peräti 25 poikasta (OT, RHe).

Haapana (*Anas penelope*)

Kesä. Pesintöjä (poikueita) havaittiin viime vuoden tavoin neljä, kaikki Salossa.

Harmaasorsa (*A. strepera*)

Kesä. Reviirimäärä laski 76:sta 59:ään. Pesintöjen määrä kuitenkin

nousi 13:een (2019: 9). Reviirit kunnittain: Kaa 3, Kem 4, Kus 1, Mas 1, Myn 4, Naa 5 (1 pesintä), Pai 4, Par 10 (2), Rai 6 (6), Sal 13 (4), Tai 1, Tur 5 ja Uus 2.

Jouhisorsa (*A. acuta*)

Kesä. Ei pesimähavaintoja.

Heinätavi (*A. querquedula*)

Kevät. Ensimmäiset 13.4. Mietoistenlahti 2p (TA ym.) ja Halikonlah-ti 2p (JR, MKa, Lasse Lehmusvirta). Suurin joukko 30.4. Paimionlahti 7p (KSn, MLe). Kevään aikana tavattiin noin 43 heinätavia, joka on viime vuosien kolmanneksi pienin määrä.

Kesä. Reviirejä tulkittiin 18, joista Kaa 6, Kem 2, Myn 1, Pai 2, Par 3, Rai 1, Sal 2 ja Tur 1. Tämä on kaksinkertainen määrä edellisvuoteen nähden. Ei kuitenkaan ainuttakaan pesintään viittaavaa havaintoa.

Syksy. Elokuusta lähtien havainnot keskittyivät muutamille paikaille – havaintoja tehtiin 26, joista 19 koski Raisonlahdella syyskuun alkuun viihtyneitä 2 paikallista yksilöä. Syyskauden ainoa yli 2 yksilöä käsittänyt havainto tehtiin Pai Paimionlahdella 9.8. 5p (MLe). Syksyn viimeiset havaittiin

25.9. Utössä n p (JTe ym.) ja 26.9. Sal Halikonlahdella n-puk p (PB).

Lapasorsa (*A. clypeata*)

Kesä. Reviirimäärä laski 107:stä 101:een, pesintöjä kuitenkin 12 eli yksi enemmän kuin vuotta aiemmin. Reviirit kunnittain: Kaa 7 (1 pesintä), Kem 10 (4), Kus 5, Loi 2, Mas 1, Myn 5 (1), Naa 8, Nou 1, Pai 2 (1), Par 34 (2), Pyh 1, Rai 4, Sal 8 (1), Tai 1, Tur 3 (1) ja Uus 8 (1).

Punasotka (*Aythya ferina*)

Kevät. Ensimmäiset aikaisin: 5.3. Mietoistenlahti 1/2 kiert (HKo ym.) ja 9.3. Halikonlahti 1/1 p (JR ym.). Perinteisen kevätkerääntymäpaikan Halikonlahden maksimi 6.4. 21p (OLa), muualta 10.4. Naa Luolalanjärvi 25p (MNI) sekä Vel Salavainen 20p (Tapio Eeva).

Kesä. Huikea reviirimäärä: 76 re-viiriä, joista Kem 2, Kus 5, Lai 2, Naa 18 (3 pesintää), Pai 2, Par 5, Rai 1 (1), Sal 20, Tai 3 ja Uus 8. Vuotta aiemmin reviirejä havaittiin 39, ja tämäkin oli varsin hyvä määrä.

Syksy. Ylivoimaisesti suurimmat syyskerääntymät Kem Sjö-laxissa, jossa parhaimmillaan 9.8. 37p (HLi). 19.8. Uus Vasikkarissa las-

kettiin 19 k m/kiert. Syksyn viimeinen havaittiin talvikauden puolella 8.12. Uus Kuivaraumassa n-puk p (RH) ja mahdollisesti sama lintu 5.12. Uus Lepäisissä (PA ym.). Viimeiset marraskuiset 28.11. Sal Halikonlahdella 2 p (OPA, JR, RMe).

Tukkasotka (*A. fuligula*)

Kesä. Tukkasotkan pesintöjen määrät vaihtelevat runsaasti muun muassa sen mukaan, kuinka paljon saaristolintuseurannan havaintoja tallennetaan Tiiraan. Nyt pesintöjä ilmoitettiin 18, joista Kaa 3, Kem 4, Kus 1, Naa 1, Par 6 ja Sal 3.

Lapasotka (*A. marila*)

Talvi. Yhden vaatimattomamman talven jälkeen lapasotkia taas paremmin. Enimmillään 2.1. Jurmo 56p (Panu Muhli, Jenni Virtanen) ja 31.1. Rihtniemi 14p (JKy, Esa Helander). Muualla tammikuussa 11 paikassa yht. 36 yks, helmikuussa 3 paikassa yht. 6p.

Kevät. Muuton avasi 25.2. Rihtniemi 1k m (JKy, Heikki Saarnio, Juhani Valovirta), seuraava 26.3. Paimionlahti 1n p (MLe). Kaksi kaksinumeroista määrää 11.4. Kus Kalholma 10p (MsR, ASi) ja 1.5. Kem Gäsharu 11m (Antti Karppi).

Kesä. Yksi poikuehavainto ilmoitettiin: 14.8. Dra Norr på land n + 3 pm (Turo Tuomikoski).

Syksy. Syksyn paras muuttopäivä 3.10., jolloin Jurmossa 65m 11p (Teo Ylätaalo ym.) ja Kem Morgonlandetilla 30m (JR ym.). Syksyn suurin kerääntymä ja samalla suurin marraskuinen määrä 7.11. Uus Vasikkari 14m 23p (OT, PA, Reija Heinonen).

Kyhmyhaahka

(*Somateria spectabilis*)

Kevät. Varhaisin 22.–24.3. Kem Kasnäs k jp (Eino Majaniemi ym.), viimeinen 7.6. Utö k p (MJä ym.). Kevään yhteismäärä 11 yksilöä on varsin hyvä, kaikki perinteisissä pattihaahkakunnissa: Kem 5, Naa 1, Par 4 ja Pyh 1.

Allihaahka (*Polysticta stelleri*)

Talvi. Vain kaksi havaintoa: 10.1. Uus Tootiletto n-puk p (PA, MLe) ja 27.1. Jurmo n-puk p (Eino Majaniemi).

Kevät. Heikko talvi jatkui heikkona keväänä kahden haviksen voimin. 8.3. Dra Kasnäs 6 n-puk p (JKir) ja 7.4. Jurmo 8 k m (Arto Aaltonen, TKP).

Syksy. Ei havaintoja.

Metso (*Tetrao urogallus*)

Metson havaintomäärät kasvoivat edelleen: edellisvuoden 131 lintua oli nykyvuotoisen katsauksen ennätys, mutta nyt havaittiin peräti 191 täysikasvuista metsoa, joista Aur 1, Kem 29, Kos 1, Lai 7, Lie 6, Loi 13, Mar 4, Mas 1, Myn 22, Nou 9, Ori 2, Pai 26, Par 1, Pöy 16, Rus 4, Sal 31, Sau 7, Tai 2, Uus 8 ja Veh 1. Vain yksi varsinainen poikue havaittiin Pöytyällä, lisäksi syksyllä muutamia nuorten lintujen parvia.

Peltopyy (*Perdix perdix*)

Talvi. Hieno 556 yksilön peltopyytalvi vaihtui romahdukseen, yhteensä vain 97 lintua. Syynä mitä ilmeisimmin lumettomuus, jonka takia lintuja on erittäin vaikea havaita eivätkä ne juuri vieraile ruokinnollakaan. Kunnittain Lie 14, Loi 40, Myn 16, Rus 10, Sal 2 ja Som 15. Mukaan ei ole laskettu Sal Joensuun pelloilta ilmoitettuja istutusalkuperää olevia lintuja, enimmillään 27 (OPA).

Kesä. Jos talvella peltopyyitä havaittiin vähän, niin pesimäaikaan niitä havaittiin poikkeuksellisen paljon: peräti 80 reviiriä, joista Aur 3 (1 pesintä), Kem 1, Kos 3 (1), Lie 7 (1), Loi 20 (2), Mar 4 (1), Mas 1, Myn 2, Nou 3, Ori 1, Pöy 13 (1), Rai 1, Rus 3, Sal 13 (joista em. Joensuun pellot 3), Sau 1, Tur 3 ja Uus 1. Viime vuosina reviirejä on havaittu 29–34.

Viiriäinen (*Coturnix coturnix*)

Kesä. Reviirejä löydettiin vain 8, joista Kaa 1, Lie 1, Loi 1, Ori 1, Pai 2, Som 2 ja Tur 2. Lisäksi yksi muu-

tonaikainen havainto, 8.5. Utö 1p (JTe, Outi Sarjakoski). Viimeiset 17.–22.8. Pai Kaleva 1Ä (OPA ym.) ja 10.–24.8. Som Terttilä 2Ä (Marianne Väänänen).

Kaakkuri (*Gavia stellata*)

Kesä. Kaikki pesimähavainnot Kii–Prt–Suo seuranta-alueelta (Arto Laesvuori). Reviirejä 13, näistä varmistettuja pesintöjä 12 ja onnistuneita pesintöjä 8. Poikasia kasvoi lentokykyiseksi 12.

Jääkuikka/amerikanjääkuikka

(*G. adamsii/immer*)

Kevät. Ainut 5.–13.6. ilmeisesti sama 2kv lintu Utössä (IH ym.).

Syksy. Neljä lintua, kaikki Utössä: 28.10. 2 eijp m (MJä ym.) ja 31.10. 2m (IH ym.).

Pikku-uikku (*Tachybaptus ruficollis*)

Talvi. 22.2. Par Gyltö 1p (Tapio Lineri)

Kevät. Yksi havis, Pai 1.

Kesä. Ei reiviiriin viittaavia havaintoja.

Syksy. Yhteensä 15 pikku-uikku havaittiin 12.8.–19.11. välisenä aikana. Kunnittain: Kaa 2, Pai 3, Par 2, Rai 3, Sal 1, Tai 1, Tur 1 ja Uus 2. Kaksi yksilöä havaittiin 28.9. Paimionlahdella (PT ym.) ja 29.10. Raisonlahdella (TE ym.). Esiintyminen oli voimakkaampi kuin muutamana aiempana vuonna. Ehkä pikku-uikun talvehtiminen onnistui leutona talvena 2019/2020 kuningaskalastajan tavoin keskimääräistä paremmin.

Mustakurkku-uikku (*P. auritus*)

Kesä. Reviirejä ilmoitettiin ilahduttavasti peräti 198 eli paremmin kuin kahtena edellisenä vuonna (2019: 141, 2018: 145). Pesintöjä todettiin 44, sekin paria aiempaa vuotta (37, 35) enemmän. Kunnittain: Aur 1 (1 pesintä), Kaa 10 (1), Kem 24 (4), Kos 1, Kus 14 (3), Lai 3, Mar 2, Mas 9 (3), Naa 19 (7), Nou 2 (2), Pai 3 (2), Par 59 (9), Pyh 1, Pöy 2

Mustakurkku-uikun reviirejä ilmoitettiin lähes 200. Tämä on paras lukema sitten vuoden 2014.
© Kalle Larsson

(1), Rus 8 (3), Sal 15 (7), Tur 6 (1) ja Uus 19.

Kaulushaikara (*Botaurus stellaris*)

Talvi. Yksi havainto, Mas 1.

Kesä. Ennätyksellinen kaulushaikaravuosi, peräti 98 reviiiriä – ja hieman rohkeammalla tulkintalinjalla olisi ylitetty ensimmäistä kertaa sadan reviiirin raja. Kanta on kasvanut myös valtakunnallisella tasolla. Kunnittain: Kaa 2, Kem 5, Kus 2, Lai 4, Mas 8, Myn 3, Naa 8, Pai 2, Par 9, Pyh 2, Pöy 1, Sal 22, Sau 4, Tai 9, Tur 2, Uus 13 ja Veh 2.

Harmaahaikara (*Ardea cinerea*)

Kesä. Reviiirejä yhteensä 122, joista Kem 88, Par 25, Sal 1 ja Uus 8. Dragsfjärdin Taalintehtaalla sijaitsevassa koloniassa havaittiin 7.4. peräti 135 yksilöä (Kaj Genberg). Tiedossa olevien kolonioiden lisäksi maakunnassa on useita yhdyskuntia, joista ei vain Kerry pesintään viittaavia havaintoja.

Jalohaikara (*Egretta alba*)

Kevät. Viisi jallua tulla paukautti alle fenologiarajan. Varhaisin havainto 8.3. Sal (salattu). Seuraavat

19.3. Raisionlahti 1p (Ansku Lehto, TLR) ja Mietoistenlahti (AKu ym.). Suurin määrä 4.6. Kaa Kuusistonlahti 8 lask (Markus Tuomi ym.). Kevätennätys tuplaantui 114 lintuun ja samojen yksilöiden erottaminen oli joissain tapauksissa hankalaa. Kunnittain: Kaa 14, Kem 19, Kus 1, Loi 1, Myn 10, Naa 2, Pai 6, Par 18, Pyh 2, Rai 6, Sal 18, Sau 1, Tai 1, Tur 16 ja Uus 1.

Syksy. Erittäin runsas ennätyksellinen syysesiintyminen noin 256 yksilön voimin. Havainnot kunnittain varovaisella yksilömäärätulkinnalla: Kaa 43, Kem 9, Lie 5, Mas 4, Myn 38, Naa 2, Pai 11, Par 26, Pöy 1, Rai 35, Sal 34, Tai 8, Tur 35 ja Uus 5. Osa havainnoista koskenee samoja lintuja, yksilömäärien tulkinta on haastavaa erityisesti pitkään samoilla rannikon merenlahdilla (Friskalanlahti, Kuusistonlahti, Mietoistenlahti) olleiden lintujen osalta. Suurimmat yksilömäärät havaittiin 15.9. Utössä 9p (JKn ym.) ja 6.8. Raisionlahdella 8p (Veijo Henttonen, Eija Smeds). Fenologiarajan ylitti 6 havaintoa, joista myöhäisimmät 1.12. Tur Majakkaranta

Kattohaikara (*Ciconia ciconia*)

Kevät. Yhdeksän cicceä on viime

vuosien tasoa. Esiintyminen ajoittui kuitenkin kuukautta myöhäisemmäksi kuin normaalisti. 23.5. Lie Rähälä 2p (Hannu Liukas), 24.5. Pöy Keihäskoski 1 (Tiina Kallioinen), 30.5. Kem Reku 1 (Pirjo Fredriksson), 15.6. Lie Kilpiö 1p (Rauli Jalonen), 16.6. Sal Salittu 1p (MHL ym.), 20.–21.6. Kos Seljänkulma-Urmaankulma 1p (TN ym.), 28.6. Kaa Runko 1m S (PeL), Kaa salattu.

Syksy. Yksi “syyshavainto”, 3.7. Sal Koskela 1 N (Vesa Häkkinen).

Haarahaukka (*Milvus migrans*)

Kevät. Ensimmäinen havainto tavanomaisista varhaisempi: 9.4. Björkboda +1kv NW (EMA). Seuraavat 11.4. Lie Mäkipää 2kv m (JKir) ja 16.4. Kaa Piispanristi 1 m (TLR). Kevään aikana ennätysmäärä, noin 21 milkkaria. Kesäkuussa yksi lintu 31.5.–5.6. Tur Topinoja (HKO ym.), 1.6. kuitenkin 2 (Ismo Kiikola ym.).

Syksy. Syksyn ensimmäinen 15.8. Mietoistenlahti 1 SE (JSi). Kaikkiaan syksyn aikana havaittiin noin 10 yksilöä, joista viimeiset 15.9. Kus Puorenjärvi 1 S (JoS, Merja Saario) ja poikkeavan myö-

häinen 10.10. Par Bälberget +1kv SE (BB, JSa, Tarja Saarnio).

Niittysuohaukka (*Circus pygargus*)

Kevät. Ad koiraita (muut ARK) normimäärä neljä. 8.5. Kem Björkboda 1 kiert (Grels Ramberg), 17.–18.5. Paimionlahti 1 hyväksytyt naaraan kanssa (TLR ym.), 19.5. Kaa Kuusisto 1p (HKL, JKn, Leena Laitinen) sekä Kem salattu.

Syksy. Yksi havainto vanhasta koirasta: 18.9. Uus Valkiameri +1kv k kiert (AoL).

Arosuohaukka (*C. macrourus*)

Kevät. Ensimmäinen 8.4. Raisionlahti +2kv k E (Jukka Lehtonen, Teuvo Imponen, Risto Mäkelä), seuraavana päivänä 9.4. kolmessa paikassa vanha koiras. Neljä uutta lintua löydettiin sekä 12.4. että 15.4. Viimeiset 12.6. Kem Björkboda 1 n p (MHR) ja 13.6. 1 k p (OT). Yhteensä 30 yksilöä, kevätennätys.

Syksy. Arosuosyksen aloitti 2.8. Loi Sakkinen 1 k ad p (Antti Kause). Pöy Rahkiossa viihtyi 6.–31.8. 3kv k p. Ensimmäinen 1kv-lintu havaittiin Kem Björkbodassa 15.8. (EM). Koko syksynä arosuohaukkahavaintoja tehtiin syksyn aikana yhteensä 64 yksilöstä. Esiintyminen edellisiä kahda syksyä (2018–2019) heikompi, mutta parempi kuin vuonna 2017. Arosuohaukan esiintyminen huipentui syyskuun alkuun; 1.9.–15.9. havaittiin 39 yksilöä eli noin 60 % syksyn kokonaismäärästä. Vanhoja (+1kv) naaraita ei määritetty yhtään koko syksynä. +1kv-koiraita nähtiin 10 yks, loppujen koskiessa nuoria (1kv) yksilöitä. Viimeiset havaittiin 28.9. Kem Björkboda +2kv k SE (KS, TaN) sekä ainoa lokakuinen 4.10. Uus Eräistenkari k E (AK).

Maakotka (*Aquila chrysaetos*)

Talvi. Edellisvuosien 32–38 yksilöstä nousiin yllättävästi 50:een tiukoillakin kriteereillä, joilla linnut tulkittiin eri yksilöiksi. Varsinkin toimialueemme itäosista kotkia il-

moitettiin edellisvuosia enemmän.

Kevät. Ensimmäiset muuttajat 23.2. Myn salattu ja 24.2. Loi Mäläinen 1 2kv m (EKa). Maalis-huhtikuussa paria viime vuotta selvästi vähemmän, 23 yks. Viimeinen normaaliaikainen (+2kv) nähtiin 18.4. sekä Naa Luolalanjärvi (HKO, IH) että Rus Liukola (Timo Tuominen). Toukokuussa yllättävästi kolme havaintoa: 14.5. Par Pettebyviken 1 2kv N (MD), 22.5. Kaa Kuusistonlahti 1 2kv NE (HAE, EG, Asko Saarinen), 28.5. Lie Tiensuu 1 +2kv N (Paavo Lempa)

Syksy. Maakotkasyksen avasi 23.8. Loi Alastaro Taipale ad SW (Jani Jokinen). Syksyn aikana havaittiin 125 maakotkaa, joka on hiukan viime vuosia suurempi määrä. Kunnittain: Aur 2, Kaa 5, Kem 17, Kus 13, Lai 1, Loi 3, Myn 13, Naa 2, Pai 12, Par 15, Rai 5, Sal 15, Sau 1, Tur 8 ja Uus 8. Syksyn suurimmat päiväsummat 20.10. Uus Pohjainen a3 1kv m (RVr) sekä 1.11. Kuusistonlahti 3 juv m (PHe, Asko Saarinen).

Muuttohaukka (*Falco peregrinus*)

Talvi. 7.2. Jurmo 1 2kv p (Aki Aintila ym.) jäi ainoaksi.

Kevät. Ensimmäiset 28.3. Lie Mäkipää 1 k lask (JKir) ja 5.4. Lie Mäkipää 1 ad m (JKir). Toukokuussa haviksia tavallista enemmän, viimeiset 26.5. Utö 1m (JTe, MJä, KKu) ja 29.5. Halikonlahti 1 SE (OLA). Kaikkiaan 38 lintua eli enemmän kuin kahtena aiempina vuonna (26). Kunnittain: Kaa 3, Kem 1, Kus 4, Lai 1, Lie 2, Loi 2, Mas 1, Myn 3, Naa 1, Pai 3, Par 8, Rai 2, Rus 1, Sal 2, Som 1, Tai 1, Tur 1 ja Uus 1.

Syksy. Muuttohaukkasyksy avattiin 30.7. Tur Topinoja 1 2kv p (AKu, HKI). Syksyn aikana havaittiin (noin) 254 muuttohaukkaa. Havainnot kunnittain: Aur 1, Kaa 13, Kem 19, Kus 13, Lai 6, Lie 6, Mas 1, Myn 19, Naa 1, Nou 8, Pai 18, Par 82, Pöy 1, Rai 13, Rus 1, Sal 10, Sau 2, Tai 3, Tur 9 ja Uus

28. Suurin määrä havaittiin Jurmossa 18.9. 3m 1p (Arto Aaltonen, TKP, VVi). Syyskauden viimeinen havaittiin 14.11. Jurmossa 1 p (Arto Aaltonen ym.), mahdollisesti sama, myöhemmin 1kv:ksi määritetty yksilö havaittiin talvikauden puolella 17.12. ja 25.12. Jurmossa sekä 18.12. Utössä.

Luhtakana (*Rallus aquaticus*)

Talvi. Yksi rallus talvehti onnistuneesti Utössä, Turussa yksi tammiin puoliväliin.

Kesä. Reviiirejä ilmoitettiin taas ennätyksellisen paljon eli yhteensä 94, joista Kaa 8, Kem 5, Kus 4, Lai 5, Mas 4, Myn 4, Naa 6, Pai 13, Par 13, Pyh 3, Rai 2, Sal 8, Tai 4, Tur 7 ja Uus 8. Edellinen ennätys oli vuoden takaa, jolloin reviiirejä löydettiin 76. Hurja määrä yhdeltä paikalta: 15.4. Paimionlahti 17 Ä+ä (IH).

Luhtahuitti (*Porzana porzana*)

Kesä. Kymmenen reviiiriä, joista Kaa 1, Kem 1, Lai 1, Myn 1, Pai 1, Rai 1 ja Sal 4. Yhden paremman vuoden (2019: 17) jälkeen palattiin siis jälleen heikokholle tasolle.

Ruisräikkä (*Crex crex*)

Kesä. Peräti 145 reviiiriä eli enemmän kuin kolmena edellisenä vuotena, kuitenkin huippuvuotena 2015–2016 vähemmän. Kunnittain: Aur 2, Kaa 6, Kem 6, Kus 1, Lie 21, Loi 7, Mas 2, Myn 2, Pai 11, Par 6, Pöy 4, Rai 1, Rus 9, Sal 53, Sau 2 ja Tur 12.

Liejukana (*Gallinula chloropus*)

Talvi. Ei havaintoja.

Kesä. Hieno ennätysesiintyminen, peräti 39 reviiiriä ja 19 pesintää. Kunnittain: Kaa 9 (4 pesintää), Kem 1, Lie 1 (1), Mas 2, Myn 1, Naa 7 (5), Pai 1, Par 3 (1), Rai 5 (3), Sal 4 (2), Sau 1 ja Tur 4 (3).

Nokikana (*Fulica atra*)

Kesä. Pesintöjen määrä pieneni hie-

Kaulushaikarareviirien määrä nousi uuteen hienoon ennätykseen. Lajin kanta on selvästi kasvanut 2000-luvulla. © Jukka J. Nurmi

Kaa/Lie Järvelän kosteikolla noki-kanakanta ilmeisesti suorastaan romahti. Pesinnät kunnittain: Kaa 4, Kus 1, Mas 2, Naa 3, Pai 2, Par 6, Rai 3, Sal 1, Tai 2 ja Tur 4.

Avosetti (*Recurvirostra avosetta*)

Kevät. Viime vuosia parempi avosettikevät. Kaikki havainnot: 6.4. Ruissalo 3 S (JrL), 13.4. Kaa Kuusistonlahti 2 nous S (Jukka Porkka, JoH), 22.4. Utö 1 SE (JTe, Outi Sarjakoski), 3.5. Halikonlahti 2 nous (Sanna Tikander ym.).

Kesä. Jurmossa 28.–30.6. 1p (JHe, JoS, Merja Saario) ja 7.7. 1 nous SW (JHe).

Pikkutylli (*Charadrius dubius*)

Kesä. Reviirejä ilmoitettiin 54 eli enemmän kuin viime vuosina, mm. 2019: 42. Kunnittain: Aur 1, Kaa 5, Kem 2, Lai 2, Lie 1, Loi 5, Mar 1, Mas 2, Myn 1, Naa 1 (1), Ori 1, Par 1 (1), Rai 7, Rus 5, Sal 3, Sau 1, Tur 14 (1) ja Uus 1.

Keräkurmitsa (*C. morinellus*)

Kevät. Onko alle 20 keväisestä kurmitsasta tulossa uusi normaali? Nyt 19 lintua. Kaikki havainnot: 13.5. Lie Hakulan pellot 2p (ERa, JKl) ja 20.5. Lai Valkojärvi 2p (JKy, Hannele Lehtinen, Jari Lehtinen). 24.5. Kem Björkboda 1p (MHa), 29.5. Jurmo 8p (MNI, JNo) sekä Uus Petes 5p (PA ym.), 30.–31.5. Rus Liukola 1p (Esko Sillanpää ym.). Lisäksi kesällä 11.–14.6. Jurmo 2p (JNo ym.).

Syksy. Neljä havaintoa yksittäisistä linnuista: 29.8. Nou Akkoistentie +1kv kiert (JrL), 1.9. Pai puhdistamo 1 N (MLe), 14.9. Björkboda 1kv p (MHi, EMa, Hans Nurmi) ja poikkeuksellisen myöhäinen 15.10. Jurmo 1kv nous m S (Julius Isotalo, Kimmo Mäkinen). Määrä on pieni.

Isosirri (*C. canutus*)

Kevät. Ensimmäiset 14.5. Uus Riskonkarta 1p (PA, Patrik Byholm) sekä 19.5. Uus Kloppi 10p (PA) ja Jurmo 2p (HAE, TKP, PJV). Pää-

muutto 2.6. jolloin Utö 1065m (IH ym.), Jurmo 240m 5p (MNI, JNo) sekä Kem Morgonlandet 76m (VVS, Seppo Sällylä), yht. 1381m. Viimeiset 9.6. Jurmo 1p (Pyry Laurikka, Juho Tirkkonen) ja 10.6. Par Bokull ören 8p (RVö ym.).

Pulmussirri (*Calidris alba*)

Kevät. Viisi havaintoa: 23.5. Utö 1p (JTe ym.), 24.5. Uus Sanklen 2p (OT, RHe), 26.5. Kus Vähä-Hauteri 1p (Jouko Vuokko), 1.6. Halikonlahti 1lask (VR ym.) ja 2.6. Kus Iso-Hauteri 1p (TKur).

Syksy. Syyskauden ensimmäiset 10.7. Uus Harmaaletot ad p (OT, RHe) ja 11.7. Jurmo 1p (Petri Laine). Yhteensä havaittiin 92 pulmussirriä, joista Kem 3, Kus 8, Myn 2, Par 9, Pyh 14 ja Uus 56. Suurimmat päiväsummat 14.7. Rihtniemi 7m (HKo) ja 7.9. Uus Harmaaletot 8 1kv p (RHe, MLe). Viimeiset 20.9. Mietoistenlahti 2 1kv p (JSi, KMä) ja 27.9. Uus Kloppi 1p (RLu ym.).

Pikkusirri (*C. minuta*)

Kevät. Muuton aloittivat 18.5. Par Kältinge 2p (Veijo Vänskä) ja Kaa Fiskari 1p (Asko Saarinen). Eniten 1.6. Halikonlahti 5p (VR, Tomi Juurikivi, JKl). Viimeiset 3.6. Halikonlahti 1p (VR, PB, Markku Axelsson) ja Jurmo 1p (PA ym.). Yhteensä 19 lintua, joten normikevät.

Syksy. Ensimmäinen 10.7. Tur Friskalanlahti 1 lask (TT), 12.7. jo viidessä paikassa. Syksy oli pikkusirrielle huomattavasti edellistä (47 yks.) parempi, sillä lintuja havaittiin kaikkiaan 145. Näistä Kaa 17, Kem 8, Kus 3, Mas 3, Myn 22, Naa 1, Par 29, Rai 1, Sal 17, Tur 5 ja Uus 39. Suurimmat määrät 11.8. Mietoistenlahti 9p (Pekka Kurki ym.), 31.8. Uus Kloppi 8p (RHe), 4.9. Halikonlahti 8p (JR ym.), 5.9. Mietoistenlahti 8p (JKu, JNo ym.) ja 7.9. Jurmo 8p (TKP ym.). Viimeiset 26.9. Halikonlahti 1p (PB) sekä 28.9.–1.10. Kuusistonlahti 1p (EG ym.).

Kuovisirri (*C. ferruginea*)

Kevät. Neljä havaintoa, kuitenkin peräti 63 yksilöä. Kolme yksittäistä lintua Mietoistenlahdella 10.5. (HKo), 3.6. (TTo) ja 8.6. (Markus Tuomi, Neea Kelloniemi). Neljäs onkin sitten kova: 31.5. Dra Morgonlandet 60m (JR ym.) on Suomen kaikkien aikojen kuudenneksi suurin keväinen päiväsumma.

Syksy. Ensimmäiset 3.7. Raisionlahti 3 jp lask (VMS ym.) ja Utö ad p (JTe, Antero Topp). Erinomainen kuovisirrivuosi: nyt havaittiin noin 480 yksilöä, kun edellisen vuoden summa oli 280. Kunnittain: Kaa 10, Kem 34, Kus 14, Mas 3, Myn 49, Naa 3, Pai 2, Par 152, Pyh 67, Rai 11, Sal 17, Tur 15 ja Uus 104. Suurimmat päiväsummat 9.–14.7., jolloin Jurmossa enimmillään 10.7. 31p (PT), samana päivänä Vasikkari 29m (OT, RHe) ja 14.7. Rihtniemi 27m (HKo). Viimeiset 21.9. Jurmo 1p (VVi ym.) ja poikkeavan myöhäinen 24.10. Mietoistenlahti tp p (OK).

Merisirri (*C. maritima*)

Talvi. Suurimmat määrät totutusti Jurmossa, huippuna 8.2. 350p (Aki Aintila ym.). Utön maksimi 5.1. 92p (IH, Panu Muhli, JTe), Uus Pyhämaan saaristo suurin päiväsumma 25.2. 72p (PA, HKo). Näiden vakioalueiden ulkopuolella Kem 7, Kus 72, Pyh 7.

Kevät. 6.–8.3. Utö 500p (IH, JTe, Marko Virkki). 22.3. Utö rävytti kevään suurimman summan 535p (JTe). Viimeiset 31.5. Utö 1p (JTe ym.) ja Jurmo 7p (MNI, JNo).

Syksy. Ensimmäinen poikkeuksellisen aikaisin, 15.8. Uus Fräkälä 1 E (Ari Stenman, Tuuli Pakkanen). Seuraavatkin jo syyskuun puolella: 23.9. Rihtniemi 6m (Raino Suni, Kari Hongisto) ja 28.9. Jurmo 12p (Pyry Laurikka ym.). Määrien arviointi on joka kerta yhtä vaikeaa, mutta nyt nähtiin tavallista enemmän muuttavia lintuja: muuttolenossa havaittiin yhteensä 990 yksilöä, joista suurin osa huippupäivänä

Mustapyrstökuri on runsastunut suomalaisena pesimälajina. Varsinais-Suomessa laji ei vielä pesi, mutta havaintoja tehtiin runsaasti niin keväällä kuin syksylläkin.
© Toni Wasama

14.11. Jurmo 820m 233p (Roni Väisänen ym.). Suurimmat paikallisten lintujen kerääntymät 21.10. Jurmo 56 nous 700p (KKz, VVi) ja 31.10. Utö 600p (IH ym.).

Etelänsuosirri (*C. alpina schinzii*)

Kesä. Jurmossa jälleen pesivä pari sekä yksi yksilö näiden lisäksi. Pesintä mitä ilmeisimmin epäonnistui.

Jänkäkurppa (*Lymnocyptes minimus*)

Talvi. Perinteistä parempi talvi, viisi lintua. Tammikuu Lieto 1, helmikuu Naa 1, Par 2, Tur 1.

Heinäkurppa (*Gallinago media*)

Kevät. Kolme havaintoa toukokuussa: Myn 1, Par 1 ja Tur 1.

Syksy. Ensimmäinen 10.8. Pöy Rahkio 1p (MTa). Yhteensä havaittiin 12 heinäkurppaa, joista Kaa 2, Kem 1, Par 1, Pöy 1, Rai 1, Sal 2, Tai 2 ja Tur 2. Viimeinen 28.9. Utö 1p (JSa).

Mustapyrstökuri (*Limosa limosa*)

Kevät. Ensimmäiset 12.4. Mietoistenlahti 1m (KJ) ja 13.–14.4. Kaa Kuusistonlahti 1p (RVk, HJ ym.). Enimmät määrät 20.4. Rihtniemi

a4m (JKy, Risto Malmivirta) ja 25.4. Kaa Kuusistonlahti 4p (Pentti Jompero ym.). Viimeiset Mietoistenlahdella 5.6. 1ä (TE) ja 6.6. 1 lask korkealta (TT, RG, JKu). Hyvä kevät, yhteensä 18 tuplalimosaa.

Syksy. Syksylläkin lajia havaittiin melko runsaasti, yhdeksän yksilöä, vaikkei ihan edellisvuoden (15) tavoin. Kaikki havainnot: 22.–25.6. Halikonlahti +1kv jp p (Markku Axelsson ym.), 8.7. Utö 2 m S (Petri Ahti, JTe), 17.7. Halikonlahti 1p (Kari Varvikko, Lasse Lehmusvirta), 17.7. Uus Santakarit 1kv p (OT, RHe), 23.7. Paimionlahti 1 m SW (MLe), 26.–30.8. Mietoistenlahti 1kv p (TaN ym.), 30.8.–5.9. Jurmo 1p (TKP ym.) ja 15.9. Rihtniemi 1p (Tuire Kujala).

Vesipääsky (*Phalaropus lobatus*)

Kevät. Ensimmäiset 19.5. Friskalanlahti 3p (Neea Kelloniemi, Teppo Viherkoski) ja 21.5. Vasikkari 1m (RHe). Suurin joukko 31.5. Utö 20m (JTe ym.). Viimeiset 11.6. Halikonlahti 1p (Markku Axelsson ym.) ja 13.6. Utö 1m 1p (KKu, JTe). Kevään sigma 96 on paria viime vuotta

parempi, mutta jää jälkeen aikaisempien vuosien määrästä.

Syksy. Vain kolme havaintoa yhteensä yhdeksästä vesipääskystä. Kyseessä lienee TLY:n historian huonoin vesipääskysyys. Kaikki havainnot: 1.8. Dra Morgonlandet 5 1kv m (HL ym.), 7.8. Kus Vähä-Hauteri 3p (Jarmo Lahtinen ym.) ja 5.9. Vasikkari 1kv SW (OT).

Naurulokki (*Larus ridibundus*)

Kesä. Yhdyskuntia ilmoitettiin tällä kerralla 14, joissa oli yhteensä 2043 pesivää paria. Saman järven tai luoto-ryhmän pesimäpaikat on laskettu yhdeksi yhdyskunnaksi, vaikka lintuja pesisi usealla eri luodolla. Määrä on hieman suurempi kuin edellisvuonna (13/1811). Kunnittain: Kaa 3 yhdyskuntaa (250+125+35 paria), Kem 1 (30), Kus 1 (15), Naa 2 (175+120), Par 3 (65+63+33), Sal 2 (660+350), Tur 1 (109) ja Uus 1 (13).

Isolokki (*L. hyperboreus*)

Talvi. 26.1.–25.2. Kem Kasnäsisä maleksinut jäi ainoaksi (AKu ym.).

Kevät. 2.4.–7.5. 1 2kv Tur Topinoja–Åvik–Metsämäki–Littoisten-

järvi (AKu ym.). Havainnot 4.–11.4. Kaa Rauvolanlahti (JNo ym.), 5.–6.4. Par Mustfinn (Markus Tuomi, TTo, JKir) ja 13.4. Kuusistonlahti (TKu, ISa) koskevat todennäköisesti tuota samaa lintua. Eri lintu oli 5.5. Topinoja 1 3kv p (Ismo Kiikola).

Syksy. Ei havaintoja.

Pikkukajava (*Rissa tridactyla*)

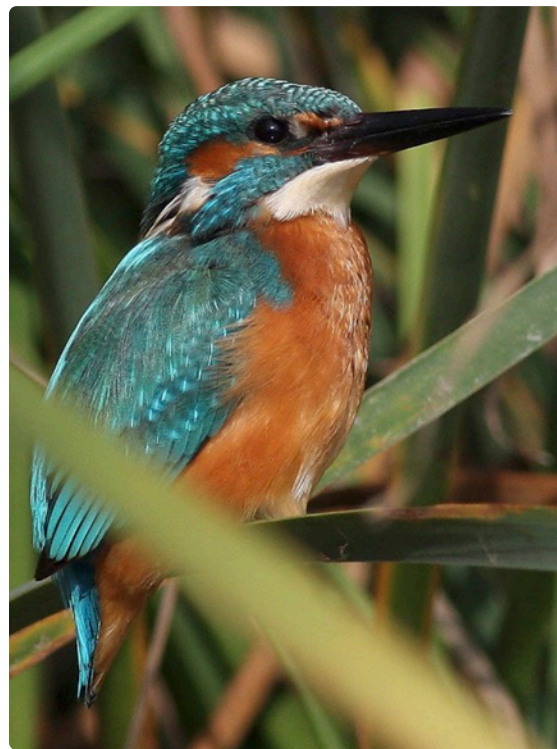
Talvi. Leppoisasti kaksi talvista kajavaa. 19.12. Kem Kasnäs 1 1kv kiert (AKu) ja 5.1. Par Strandby 1 2kv kiert (MaH).

Kevät. 24.3. Jurmo 1 2kv NW (TKP), 3.4. Sal Viurilanlahti 1 2kv p (JR ym.) ja 22.4. Utö 1 2kv NW (JTe).

Syksy. Hieno pikkukajavasyksy, kaikkiaan havaittiin 19 yksilöä. Ensimmäiset 22.10. Kor Jurmo Fjärden 1kv SW (Jouko Olkio) sekä Dra Morgonlandet 1kv m ja 1kv p (VVS). Suurin muuttosumma 25.10. Morgonlandet 1 ad 3 1kv m (HL, JR). Lokakuussa havaittiin 12 ja marraskuussa 7 lintua, joista viimeiset 19.11. Utö 1kv p (MJä, Kirsä Nisula) ja 22.11. Vasikkari 1kv m (OT, PA).

Pikkutiira (*Sternula albifrons*)

Kevät. Ensimmäinen Jurmossa 29.4. alkaen (TKP), seuraavat 8.5. Kem Morgonlandet 1 S (VVS) ja Jurmoon toinen (TKP ym.). Enimmillään Jurmossa 5.6.

Kuningaskalastajalle leuto talvi 2019/2020 oli suotuisa, ja laji pesikin Suomessa poikkeuksellisen runsaana kesällä 2020. Niinpä etenkin syyskuukausina havaintoja tehtiin valtavasti. © Jyrki Normaja

5p (MNI ym.). Jurmon ulkopuoliset havainnot edellä mainitun lisäksi: 15.5. Kus Järvikari 2m (RVr), 16.5. Mietoistenlahti 1m (RLu), 17.5. Halikonlahti 1p (JR ym.), 18.5. Kem Ytterölmos 2m (Petri Ahti), 30.5. Pyh Rihtniemi 1m (Jarmo Rihtniemi, Jari Alamäki) ja 18.–24.6. Mietoistenlahti 1p (KMa ym.).

Kesä. Jurmon länsipuolella ilmeisesti Skalmörenillä kaksi paria (PA ym.), jotka tuottivat ainakin yhden poikasen: 1.8. 1kv p (TKP).

Syksy. Jurmon viimeiset linnut 1.8., tämän jälkeen yksi havainto: 20.8. Vasikkari 1kv m SW (OT).

Mustatiira (*Chlidonias niger*)

Kevät. Toukokuussa vaatimattomat kaksi havaintoa, 9.5. Halikonlahti 1 jp m (VR, KKz, MÖ) ja 28.5. Pai Peuraniemi 1 SE (MLe). Kesäkuussa havaintoja peräti viisi, 10.6. Mietoistenlahti 1 jp p (PA), 14.6. Paimionlahti 1 jp p (PT ym.), 23.6. Tai Rantalalanlahti 1 jp p (RLu ym.), 29.6. Jurmo 1 jp p (JHe) ja 30.6. Mietoistenlahti 2 jp lask (HKO). Ainakin kaksi viimeisintä havaintoa koskenevat jo syysmuuttajia.

Syksy. Ei havaintoja.

Etelänkiisla (*Uria aalge*)

Kevät. Kiislahavisten määrä sen kun kasvaa, nyt 31.5. mennessä 65 yks. Ensimmäiset 15.3. Utö 1m (JTe) ja 23.3. 1m (JTe). TLY:n kovin kiislapaikka on Morgonlandet, jossa 7.5.–31.5. 41 yks., eniten 30.5. 11m (JR ym.). Näiden kahden paikan ulkopuolelta kuusi havaintoa, joista Pohjanlahden puolella 25.4. Uus Pertunlettu 1 NW (OT, RHe, Reija Heinonen) ja Pyh Rihtniemi 1 S (JWa, Jarmo Rihtniemi, JSi) sekä 22.5. Uus Vekara 3m (RHe).

Kesä. Reviiri perinteisellä pesimäpaikalla Kustavin ulkosaaristossa. Toinen ehkäpä jo reviiirin kriteerit täyttävä paikka on Kor Gropskär, jossa havaittiin 9.6. 2p (RVö, Aleksä Elovaara). Lisäksi kesä- ja heinäkuussa havainnot vähintään 21 yksilöstä, jos otetaan huomioon paikkakohtaiset maksimit: Morgonlandet 9, Utö 7, Jurmo 4 ja Uus Harmaaletot 1.

Syksy. Neljä syyshavaintoa: 5.8. Morgonlandet 1 W (HL, TLR, JR), 24.10. Morgonlandet 1m (HL ym.), 6.11. Utö tp m WSW (MJä, Timo Nisula, JTe) ja 30.10. Uus Harmaaletot 1 m S (RHe, PA).

Turkinkyhky

(*Streptopelia decaocto*)

Talvi. Salossa havaintoja on niin paljon, että lintujen erittely on mahdotonta. Niinpä tässä on käytetty suurimpia saman päivän aikana havaittuja määriä. Jouluhelmikuun summa 99 lintua nousi parista viime vuodesta. Kunnittain: Lai 2, Loi 4, Pai 7, Pöy 1, Rus 2, Sal 79 ja Uus 4. Kuukausittain: joulukuu 37, tammikuu 57, helmikuu 91.

Kevät. Saaristohavaintoja peräti 11 yksilöstä: 3.5. Uus Vekara 2p (OT ym.), 5.5. Jurmo 1p (TKP), 11.–19.5. Jurmo päivittäin 1p ja enimmillään 3p (LKO ym.), 13.5. Utö 1p (JTe), 22.5. Kem Kalkkila 1m (Petri Ahti), 27.5. Utö 1p (JTe ym.), 5.–6.6. Jurmo 1p (Pyy Laurikka ym.), 23.6. Jurmo 1p (PA).

Kesä. Myös reviirien tulkinta on Salossa vaikeaa. Yhteensä tulkittiin 41 reviiiriä, joista Lai 4, Loi 6, Pai 7, Rus 1, Sal 22 ja Tur 1. Tämä on nykykatsausten ajalta (2013–) lähes ennätysellinen määrä.

Syksy. Ei syyshavaintoja saaristosta.

Turturikyhky (*S. turtur*)

Kevät. Vain yksi havainto: 5.6. Jurmo 1p (MNI).

Syksy. Ei havaintoja.

Lapinpöllö (*Strix nebulosa*)

Talvi. Ei havaintoja.

Syksy. Yksi salattu havainto Liedosta (lokakuu).

Kehräjä (*Caprimulgus europaeus*)

Kesä. Ennätysellinen kehrääjäkesä, peräti 438 reviiiriä. Edellinen ennätys oli 369 reviiiriä vuodelta 2016. Reviiirit kunnittain: Aur 3, Kaa 8, Kem 92, Kos 2, Kus 10, Lai 7, Lie 40, Loi 5, Mar 2, Mas 4, Myn 4, Naa 6, Nou 2, Ori 2, Pai 36, Par 44, Pyh 11, Pöy 3, Rai 5, Rus 12, Sal 59, Sau 16, Som 6, Tai 9, Tur 19, Uus 27 ja Veh 4.

Kuningaskalastaja (*Alcedo atthis*)

Talvi. Leudon talven ansiosta peräti kahdeksan ensihavaintoa linnuista, joista osa viihtyi samalla paikalla pitempään: joulukuu 0, tammikuu 4, helmikuu 4. Kunnittain: Kem 2, Par 1, Sal 4 ja Tur 1.

Kevät. Pesimäpaikkojen ulkopuolelta ruhtinaalliset 10 havaintoa: maaliskuu 0, huhtikuu 9, toukokuu 4. Kunnittain: Kaa 2, Mas 1, Myn 1, Naa 1, Pai 1, Rai 1, Sal 2 ja Tur 1.

Kesä. Upea kuningaskalastaja-

vuosi jatkui kesällä, kun pesintöjä varmistettiin kolme (Loi, Pai, Sal). Pesinnöistä ainakin kaksi tuotti lentopoikasia. Lisäksi reviiirin voisi tulkita kahdelta muulta Salon paikalta.

Syksy. Onnistuneen pesimävuo- den jäljiltä kuningaskalastajia tuntui olevan joka paikassa, eikä niiden tulkinta ollut mitenkään yksiselitteistä. Melko varovaisen tulkinnan tuloksena yksilömäärä nousi 51:een, joista Kaa 4, Kem 8, Kus 1, Lie 1, Loi 4, Mas 1, Naa 2, Pai 4, Par 2, Rai 4, Rus 1, Sal 10, Sau 1, Tai 1, Tur 6 ja Uus 1. Tämäkin on luonnollisesti TLY:n uusi ennätys.

Harjalintu (*Upupa epops*)

Kevät. Kuusi harjapäätä: 13.–14.4. Dra Vänö 1p (Pirjo Hoffström), 1.5. Sal Joensuu 1p (Edvard & Heili Tunzelmann), 2.–3.5. Jurmo 1p (Tatu Hokkanen ym.), 2.–3.5. Utö 1p (JTe, ARi, Outi Sarjakoski), 24.5. Kem Östermark 1p (Marja Anneli) ja 27.5. Loi Yli-Heikkilä 1p (Pauliina Kivekäs ym.).

Syksy. Esiintyminen painottui tällä kertaa loppusyksylle: 17.9. Par Ersby 1p (Veli-Matti Suhonen), 30.10. Uus Kuolinkari 1p (Sirkka-Leena Haapanen), 1.–4.11. Mer Saloranta 1p (Kari Rainetsalo), 8.11. Pai Naskarla 1p (Jarmo Kivinen) ja 22.12.2020–5.1.2021 Tai Lemmetyinen 1p (Sirpa & Antti Kynnäräinen).

Käenpiika (*Jynx torquilla*)

Kesä. Hyvä käenpiikavuosi, 229 reviiiriä (2019: 150, 2018: 129). Kunnittain: Aur 1, Kaa 13, Kem 17, Kos 1, Kus 4, Lai 4, Lie 6, Loi 10, Mar 1, Mas 5, Myn 8, Naa 7, Ori 1, Pai 13, Par 34, Pyh 1, Pöy 1, Rai 6, Rus 3, Sal 31, Sau 6, Som 4, Tai 6, Tur 25, Uus 20 ja Veh 1.

Harmaapäätikka (*Picus canus*)

Kesä. Reviirejä löydettiin peräti 339, hieno määrä ja paljon enemmän kuin viime vuosina keskimäärin, mm. edellisvuonna 218. Kunnit-

tain: Aur 1, Kaa 23, Kem 34, Kos 2, Kus 13, Lai 8, Lie 20, Loi 3, Mas 7, Myn 5, Naa 26, Pai 14, Par 47, Pöy 3, Rai 8, Rus 8, Sal 57, Sau 10, Tai 5, Tur 30, Uus 13 ja Veh 2.

Valkoselkätikka

(*Dendrocopus leucotos*)

Talvi. Tämän vuosituhannen talviennätys: 83 vasetia, joskin osa saattaa olla samoja. Kunnittain: Kaa 11, Kem 9, Kus 5, Loi 3, Mas 4, Myn 4, Naa 4, Pai 5, Par 7, Pyh 3, Pöy 2, Rai 2, Rus 1, Sal 5, Som 1, Tai 2, Tur 9 ja Uus 6.

Kesä. Valkoselkätikan pesintää vuonna 2020 käsiteltiin taannoisessa erillisartikkelissa (Högmander & Gustafsson 2020). Sen mukaan tikkoja havaittiin pesimäaikaan (maalis–elokuu) 78 reviiirillä, joista 18:lla oli pari ja edelleen neljällä pesintä. Kunnittain: Kaa 5/2/0, Kem 6/1/0, Kus 3/1/0, Lai 1/0/0, Lie 4/1/0, Loi 1/0/0, Mas 2/0/0, Myn 2/1/0, Naa 5/1/0, Pai 2/1/0, Par 11/2/1, Pyh 2/0/0, Pöy 1/0/0, Rai 2/1/0, Rus 1/0/0, Sal 8/3/2, Sau 2/1/0, Som 1/0/0, Tai 4/1/0, Tur 6/0/0, Uus 8/2/1 ja Veh 1/0/0. Esiintyminen on ennätysellinen, ja pesintöjen määrän voi olettaa kasvavan edelleen lähivuosina.

Syksy. Elokuussa havaittiin viisi valkoselkätikkaa, samoin syyskuussa. Ensimmäiset muuttolennessä havaitut linnut 19.9. Tar Mäkipää 1 m SW (JKir) ja 23.9. Vuosnainen 1 m SW (AS). Eniten lintuja havaittiin loka- ja marraskuussa, jolloin myös kahden yksilön havainnot: 10.10. Rihtniemi 2 S (JWa ym.) ja 4.11. Tur Karhula 2 kiert (Heimo Mänty). Yhteensä havaittiin 47 lintua, joista Aur 1, Kaa 7, Kem 2, Kus 3, Lie 3, Mas 1, Myn 1, Pai 3, Par 9, Pyh 5, Sal 4, Sau 1 ja Tur 7. Määrä on pienempi kuin edellisvuonna (147) mutta suuri silti.

Pikkutikka (*D. minor*)

Kesä. Reviirimäärä nousi monen muun lajin tavoin. Pikkutikkareviirejä löydettiin 129, kun edellis-

vuoden 100 reviiä mainittiin jo hyväksi lukemaksi! Kunnittain: Kaa 8, Kem 16, Kus 4, Lai 3, Loi 1, Myn 3, Naa 11, Pai 3, Par 18, Pyh 1, Rai 1, Sal 15, Sau 1, Som 3, Tai 3, Tur 29 ja Uus 13.

Pohjantikka (*Picoides tridactyla*)

Talvi. Tolkuton pohjantikkatalvi, 49 yksilöä tuplasi toissa vuoden kovan lukeman (25). Edeltävänä syksynä oli vahva vaellus, mm. Kus Vuosnaisissa 23.9.–3.12. yht. 28m (AS). Tämän myötä talvihavainnotkin Laitilan ja Loimaan yhteensä kuutta lintua lukuunottamatta rannikolta tai ihan sen tuntumasta. Kunnittain: Kaa 12, Kem 5, Kus 3, Lai 2, Lie 4, Loi 4, Mas 1, Myn 2, Par 6, Rus 1, Sal 1, Sau 1, Tur 5 ja Uus 2.

Kesä. Pesimäaikaisia (1.4.–31.7.) havaintopaikkoja valtavasti, 39, joista Kaa 6, Kem 2, Kus 4, Lai 1, Lie 1, Loi 1, Mas 1, Myn 2, Naa 2, Nou 2, Par 4, Pöy 1, Rai 2, Sal 4, Sau 2, Tur 1 ja Uus 3. Pesintöjä ei varmistettu, vaikka osa havainnoista siihen viittaakin.

Kangaskiuru (*Lullula arborea*)

Kesä. Reviirejä löydettiin peräti 168, joka on hieno uusi ennätys (edellinen 146 vuonna 2007). Kanta on ollut kasvussa jo usean vuoden ajan. Kunnittain: Kem 18, Kos 2, Kus 5, Lai 4, Lie 4, Loi 2, Mar 1, Mas 7, Myn 4, Naa 3, Nou 7, Ori 4, Pai 22, Par 23, Rai 1, Rus 15, Sal 18, Sau 3, Tai 2, Tur 3, Uus 4 ja Veh 2.

Tunturikiuru (*Eremophila alpestris*)

Talvi. Ei yhtään havaintoa. Koko Suomessa lajia tavattiin vain viidessä paikassa yhteensä kahdeksan yksilöä.

Kevät. Ainoa havainto 11.4. Uus Vasikkari 2m (OT).

Syksy. Kohtalaisen hyvä esiintymisen, 11 yksilöä: 20.10. Dra Morgonlandet 1m (VVS), 24.10. Utö 1m (MJä), 25.10. Utö 1m (KKu), 25.–27.10. Jurmo 1p (JHe, TVe), 31.10. Utö 1m (IH ym.), 3.–6.11. Utö +1kv p (JTe ym.), 13.–14.11. Jurmo 2p (Roni Väisänen ym.), 28.–29.11. Jurmo 1p nous SW (SAn, KKz), 30.11. Utö 1p (JTe, JTK, KKu) ja 12.12.–Jurmo 1p (Johannes Silvonon ym.).

Törmäpääsky (*Riparia riparia*)

Kesä. Pesimäpaikkojen määrä nousi takaisin kahdeksaan, mutta kolonioiden koot vaikuttavat pienenevän. Kunnittain: Loi 1 kolonia (19 koloa, 1 yksilö), Naa 1 (?), 6), Par 1 (30, 30), Sal 3 (94, 60) ja Uus 2 (?), 34).

Räystäöpääsky (*Delichon urbicum*)

Kesä. Pesimäreviirejä seurataan nyt toista vuotta. Sulkeissa olevaan summaan on laskettu ilmeisesti pesivät parit. Ensimmäiseen lukuun on laskettu mukaan myös muut pesimäaikaiset, sopivalla pesimäpaikalla tehdyt havainnot. Loppukesän koloniarparvista on saatu parimäärä jakamalla viidellä. Kunnittain: Kaa 3 (3), Kem 9 (5), Kus 7, Lie 8 (3), Loi 2, Myn 2 (1), Naa 13 (8), Nou 2, Pai 8 (8), Par 97 (54), Pöy 5 (1), Rus 3 (3), Sal 25 (1), Sau 1, Som 3 (2), Tai 4 (4) ja Tur 20 (19). Yhteensä siis 212 reviiä, joilla 96 ilmeistä pesintää. Edellisvuonna vastaavat luvut olivat 235 ja 153.

Lapinkirvinen (*Anthus cervinus*)

Kevät. Ensimmäinen nollakevät moneen vuoteen.

Virtävästäräkki (*Motacilla cinerea*)

Kevät. Viisi havaintoa yhtä monesta yksilöstä: 27.3. Kus Pohjolanniemi k p (Matti Eloranta, TN), 5.4. Kuusistonlahti k kiert (Asko Saarinen), 13.4. Mietoistenlahti 1 WNW (TA ym.), 20.4.–Loi Hirvikoski n p (EKa) ja 9.5. Dra Morgonlandet 1 NW (VVS).

Kesä. TLY:n alueella harvainen pesintä varmistettiin Loi Hirvikoskella, missä em. naaraan seurana havaittiin 18.6. alkaen myös koiras sekä 9.7. alkaen ainakin kaksi lentopoikasta (EKa ym.). Lisäksi pesimäaikainen havainto 14.6. Pai Juntola k p (MLE).

Syksy. Havaintojen tulkinta oli runsaasta esiintymisestä johtuen vaikeaa. Tehty tulkinta 24 yksilöstä ei ota huomioon mahdollisesti kuntien välillä tapahtuneita siirtymiä. Kunnittain: Aur 1, Kem 1, Lie 3, Loi 5, Pai 2, Par 2, Rai 2, Sal 1 ja Tur 6.

Keltävästäräkki (*M. flava*)

Kesä. Tiira-havainnoista tulkittiin ainakin 20 reviiä, jotka sijoittuivat kunnittain seuraavasti: Kaa 4, Myn 5, Par 1, Rai 2, Sal 7 ja Tur 1. Määrä on viime vuosien tasoa. Myöhäiset kevätmuuttajat vaikeuttavat revii lintujen tulkintaa.

Koskikara (*Cinclus cinclus*)

Talvi. 51 karaa on huomattavasti viime vuosia vähemmän. Johtuneet leudosta talvesta, kun pieniäkin puroja ja ojia oli auki pitkin maisemaa. Lintuja nähtiin myös hiukan harvemmassa kunnassa kuin yleensä: Aur 1, Kaa 3, Kem 2, Lai 1, Lie 1, Loi 1, Mas 1, Myn 7, Nou 1, Ori 1, Pai 3, Par 2, Pöy 2, Rai 2, Sal 17 ja Tur 6.

Kesä. Onnistunut pesintä muualta kuin Salosta: Loi Loimijoki, Hirvikoski 10.7. ad ja 1kv p (HM, RLu). Lisäksi reviiereiksi voitaneen laskea

6.5. Prn Sahajärvi 1p (Ilkka Kallio, Pauli Ristilä) ja 8.5. Prn Latokartanonkoski 1p (Jouko Vuokko).

Sinirinta (*Luscinia svecica*)

Kevät. Ajoitus kaikilta osin normaali. Ekat 4.5. Pai Harjoniittu 1 Än (MLE) ja 7.5. Kem Morgonlandet 1p (HL ym.). Tiukin päivä 16.5. Utö 14p (JTe ym.) ja Jurmo 8p (IST ym.). Viimeiset 29.5. Jurmo 2kv n reng (JNo) ja Kem Morgonlandet 2kv n p (JR ym.). Kevään summa noin 123 yksilöä.

Syksy. Syksyn ensimmäinen 28.8. Kus Sanskeri 1p (RVr). Kaikkiaan havaittiin 17 sinirintaa, joista Kaa 2, Kem 1, Kus 1, Par 6, Rai 2, Sal 1, Tur 1, Uus 2 ja Veh 1. Tämä on vähemmän kuin viime vuosina keskimäärin. Kaikki havainnot koskivat yksittäisiä lintuja. Viimeiset 11.10. Utö 1p (JTe ym.) ja 24.10. Uus Vekara 1p (OT, PA, RHe).

Mustaleppälintu

(*Phoenicurus ochruros*)

Kevät. Ensimmäinen melko aikainen, 14.3. Utö n-puk p (JTe), seuraava 26.3. Jurmo n-puk p (Arto Aaltonen). Yli yhden linnun havaintoja vain kolme, 2.5. Kem Gäsharu 2p (Antti Karppi) ja Utö 2p (JTe, ARi) sekä 14.5. Jurmo 2p (TKP, LKo). Viimeiset muuttajat 14.6. Utö 1 n-puk p (MJä ym.) ja 20.6. Jurmo n-puk p (Joonas Jussila). Kevään yhteismäärä 34 on pitkiin aikoihin pienin.

Kesä. Kaksi reviiirihavaintoa: Myn keskusta 8.6. k Än (Joni Aina-soja) sekä Naa Sokerinmäki 9.4.–8.6. +2kv k Än (HKO ym.) ja 30.6. 2 pm (TE, ALo, PLo, risteymän mahdollisuutta ei poissuljettu). Mainittakoon keskikesältä myös 12.7. Nau Träskholm +1kv k p (Teijo Eloranta) sekä 22.–23.7. Utö n-puk p ja 31.7. Utö 1kv k p (JTe ym.)

Syksy. Hyvä esiintyminen, peräti ainakin 21 yksilöä, joista Kem 2, Naa 4 (poikue lokakuulle asti), Par 12, Rai 1 ja Uus 2. Viimeiset 18.–19.11. Utö n-puk p (Kirsi Nisula, MJä) ja 28.11.–17.12. Uus Vekara

n-puk p (PA, RHe ym.).

Sepelrastas (*Turdus torquatus*)

Kevät. Ensimmäiset 9.4. Kem Björkboda n-puk p (HL, MHR, Eino Majaniemi) ja 13.4. Utö k p (ARi). Suurin päivämaksimi 26.4. 10 yks. Viimeiset myöhään 30.5. Uus Valkiameri n p (TLr, Kaija Riento-Lindroos) ja 5.6. Jurmo k p (MNI ym.). Kevään yhteissumma on vaatimaton 58 lintua. Kunnittain: Kem 13, Kus 3, Lai 1, Lie 2, Loi 1, Nou 1, Par 21, Pyh 2, Rai 1, Sal 2, Som 2, Tur 1 ja Uus 8.

Syksy. Neljä havaintoa: 5.10. Vuosnainen n-puk p (AS), 13.10. Uus Santakarit, Kloppi k p (RHe), 16.10. Jurmo 1kv p (MNI) ja 20.10. Jurmo n-puk p (KKz ym.).

Pensassirkkalintu (*Locustella naevia*)

Kesä. Reviirimäärä oli viime vuosien tasoa. Nyt havaittiin kaikkiaan 139 laulajaa, kun viimeisen kolmen vuoden vaihteluväli on 112–161. Kunnittain: Aur 1, Kaa 11, Kem 1, Kos 3, Kus 1, Lie 8, Loi 5, Mar 6, Mas 1, Pai 5, Par 2, Pöy 1, Rai 3, Rus 5, Sal 67, Sau 1, Som 5 ja Tur 13.

Viitasirkkalintu (*L. fluviatilis*)

Kesä. Reviirimäärä nousi muutama huonon vuoden jälkeen hie-man paremmaksi: 18 lintua, joista Kem 3, Kos 1, Kus 1, Lie 1, Myn 1, Pai 1, Sal 6, Tur 3 ja Uus 1.

Viitakerttunen

(*Acrocephalus dumetorum*)

Kesä. Toinen ennätysvuosi putkeen, nyt 225 reviiä (2019: 216). Kunnittain: Kaa 15, Kem 9, Kos 2, Kus 3, Lai 1, Lie 13, Loi 8, Mar 6, Myn 1, Naa 4, Nou 1, Pai 17, Par 12, Pyh 1, Pöy 1, Rai 5, Rus 3, Sal 54, Sau 1, Som 4, Tai 2, Tur 48, Uus 13 ja Veh 1.

Luhtakerttunen (*A. palustris*)

Kesä. Myös luhtakerttusen revii-määrä nousi jälleen. Nyt peräti 192

Pohjantikkoja havaittiin maakunnassa valtavasti niin talvella kuin seuraavana kesänäkin, mutta pesintöjä ei varmistettu. © Reijo Vikman

reviiriä, kun edellisvuonna niitä havaittiin 158 ja sitä edellisenä vain 111. Kunnittain: Aur 1, Kaa 10, Kem 22, Kos 4, Kus 2, Lai 2, Lie 2, Loi 1, Mar 1, Mas 2, Myn 3, Naa 3, Nou 1, Ori 1, Pai 12, Par 20, Pyh 1, Rai 8, Rus 3, Sal 48, Som 1, Tai 1, Tur 24 ja Uus 19.

Rastaskerttunen (*A. arundinaceus*)

Kesä. Toinen hyvä rastaskerttuskesä peräkkäin, nyt 30 reviiriä. Kunnittain: Kaa 4, Kem 1, Myn 1, Naa 3, Pai 1, Par 5, Sal 6, Tai 1, Tur 2 ja Uus 6.

Kultarinta (*Hippolais icterina*)

Kesä. Kultarinnan reviirimäärä nousi hieman: nyt 250 reviiriä, kun edellisvuonna niitä havaittiin 206. Kunnittain: Kaa 15, Kem 32, Kus 10, Lai 4, Lie 5, Loi 1, Mar 1, Mas 4, Myn 3, Naa 11, Pai 10, Par 44, Pyh 2, Rai 8, Sal 39, Sau 3, Som 5, Tai 3, Tur 38, Uus 10 ja Veh 2.

Kirjokerttu (*Sylvia nisoria*)

Kevät. Ensimmäinen myöhään, 30.5. Kem Gäsharu 1 k Än (Antti Karppi).

Kesä. Reviirejä ilmoitettiin vain 9,

joista Kem 5 ja Par 4. Eniten jälleen Vänössä, missä 3 reviiriä.

Syksy. Elokuussa havaittiin ainakin 7 yksilöä: 6.8. Dra Örö +1kv p (EMa) ja 14.8. Kor Aspö 1p (IH) sekä 1.–16.8. Jurmossa 11 päivänä, enimmillään 14.8. 5p (Timo Kuusikko, TKP, VVi).

Idänuunilintu

(*Phylloscopus trochiloides*)

Kesä. Reviirit kunnittain, kun muuonaikeiset havainnot ulkosääristosta on karsittu pois: Kaa 1, Kem 1, Kus 1, Loi 2, Mas 1, Myn 1, Naa 2, Pai 1, Par 1, Sal 3, Tur 1 ja Uus 1. Yhteensä 16 reviiriä eli varsin vaisu määrä (esim. 2019: 31).

Hippiäisuunilintu

(*Phylloscopus proregulus*)

Syksy. Neljä havaintoa: 2.10. Dra Morgonlandet 1p (JR ym.), 12.–13.10. Jurmo 1p (LKO ym.), 14.10. Utö 1p (Juha Laaksonen) ja 25.10. Jurmo 1p (VVi ym.).

Taigauunilintu

(*Phylloscopus inornatus*)

Syksy. Ensimmäiset 1.9. Ruissalo 1p (MS ym.) ja 5.9. Par Petteby 1p (PHe,

KOP, TT). Kaikkiaan syksyn aikana havaittiin 75 yksilöä, joista Kaa 2, Kem 6, Kus 6, Lai 1, Lie 2, Myn 1, Naa 4, Pai 2, Par 17, Pyh 2, Rai 3, Sal 3, Tai 1, Tur 19 ja Uus 6. Enimmillään kolme yksilöä Jurmossa 20.–21.9. ja 25.9. (Antti Ruhanen ym.), Tur Pikisaaressa 29.–30.9. (TLr ym.) ja Kus Isokarissa 1.10. (TT, MTu). Viimeinen 15.10. Mietoistenlahti 1p (VVS).

Pikkusieppo (*Ficedula parva*)

Kesä. Reviirimäärä nousi hieman: nyt 18, edellisvuonna 15 reviiriä. Kunnittain: Kaa 2, Kem 3, Kus 1, Nou 1, Par 2, Rus 2, Sal 4, Tur 2 ja Uus 1.

Viiksitimali (*Panurus biarmicus*)

Talvi. Pienin määrä vuosikausiin, 80 yksilöä. Ja tuttuun tapaan vain merenrantaruovikoista: Kaa 14, Mas 6, Myn 3, Naa 8, Pai 9, Par 10, Rai 4, Sal 18, Sau 2, Tai 1 ja Tur 5.

Kesä. Hieno pesimäaikainen esiintyminen, 85 reviiriä eli yli tuplat viime vuosien (32–38) keskiarvoon nähden! Olisivatkohan leuto talvi ja sitä kautta jäiden aiheuttamilta tuhoilta säästyneet ruovikot siivittäneet timalin näin huikeaan pesimävuoteen? Kunnittain: Kaa 14, Kem 2,

Mas 6, Myn 5, Naa 5, Pai 8, Par 8, Rai 3, Sal 13, Tai 11, Tur 9 ja Uus 1.

Pyrstötiainen (*Aegithalos caudatus*)

Kesä. Jälleen hyvä vuosi huippu- ja pohjavuosien (2018: 63, 2019: 23) jälkeen: 51 reviiriä, joilla kahdeksan varmistettua pesintää. Kunnittain: Kaa 3 (1 pesintä), Kem 3, Kus 3, Lie 1 (1), Loi 3 (1), Mas 1, Myn 1, Pai 2, Par 9 (2), Pyh 1, Pöy 2, Rai 4, Sal 7 (2), Som 1, Tai 1 (1), Tur 3, Uus 5 ja Veh 1.

Pähkinänakkeli (*Sitta europaea*)

Talvi. Eniten nakkeleita moneen vuoteen, 11 yksilöä. Alalajilleen määritetyistä europaea 3, asiatica 1. Kunnittain: Kem 1, Loi 1, Pai 2, Sal 6 ja Uus 1. Tämä siitä huolimatta, että edellisvuosien esiintyminen oli varsin vaisu.

Kesä. Sal Vaisakossa varmistettiin pesintä: 4.4. alkaen pariskunta, 11.6. alkaen ainakin yksi maastopoikanen (OPA ym.).

Syksy. Salon pesimäpaikan ulkopuolelta ensimmäinen havainto 21.8. Mietoistenlahti europaea 1p (TT). Eniten havaintoja tehtiin lokakuussa. Kaikkiaan havaittiin 27 yksilöä, joista Kaa 2, Kem 2, Mas 1,

Myn 2, Naa 1, Nou 1, Pai 4, Pyh 3, Pöy 1, Sal 4, Sau 1, Tai 1, Tur 1 ja Uus 3. Uudenkaupungin linnut yhdessä parvessa: 1.–7.11. Vasikkari asiatica 2 ja europaea 1. Esiintymistä voinee pitää keskimääräisenä tai hie-man tavanomaista parempana.

Kuhankeittäjä (*Oriolus oriolus*)

Kevät. Ekat 28.5. Naa Nesteen öljysatama 1 Ä (Timo Trogen, KJ) ja 29.5. Kus Anavainen 1 Ä (Mika Sinkkonen). Viimeiset 23.6. Sal Salittu 1 Än (Pauli Assinen, Matti Halttunen, Terhi Eskelinen) ja 28.6. Ruissalo 1 Ä (AKu). Kevään sigma 13 yksilöä on erittäin hyvä.

Syksy. Ei havaintoja.

Isolepinkäinen (*Lanius excubitor*)

Kesä. Yksi havainto pesinnästä alueella: Ala Anninen 12.7. ad + 2 1kv (EKA). Muita pesimäaikaisia havaintoja 15.5. Mar Simalan Metsäkulma 1p (Seppo Aspelund) ja 6.–7.7. Pöy Rahkio 1p (MTa, Jörgen Palmgren).

Pähkinähakki

(*Nucifraga caryocatactes*)

Kesä. Pesimäaikaisia havaintopaikoja 17, hieman keskimääräistä pa-

rempi määrä. Kunnittain: Kem 1, Kus 2, Par 9, Rus 1, Sal 1 ja Uus 3.

Vuorihemppo (*Carduelis flavirostris*)

Talvi. Yhteensä neljä lintua. 6.1.–9.2. Utö 1p (Panu Muhli ym.), 6.2. Loi Torkkala 2p (EKA) ja 14.2. Uus Harmaaletot 1 k Än (OT ym.).

Kevät. Yhteensä 11 lintua. Ekat 28.3. Par Marlaxbergen 1m (TT) ja 5.4. Jurmo 2p (TKP, Arto Aaltonen). Viimeiset 19.4. Uus Lepäinen 2p (PA) ja 2.5. Utö 1p (JTe).

Syksy. Syksyn ensimmäiset 11.10. Jurmo hetken p (LKO, Minna Honkasaari) ja 14.10. Utö 3p (JTe ym.). Yhteensä havaittiin paria edeltävää vuotta heikommin 20 vuorihemppoa, joista Kem 1 ja Par 19. Suurin parvi 28.10. Par Mustfinn 7 hetken p (JKir).

Tundraurpiainen

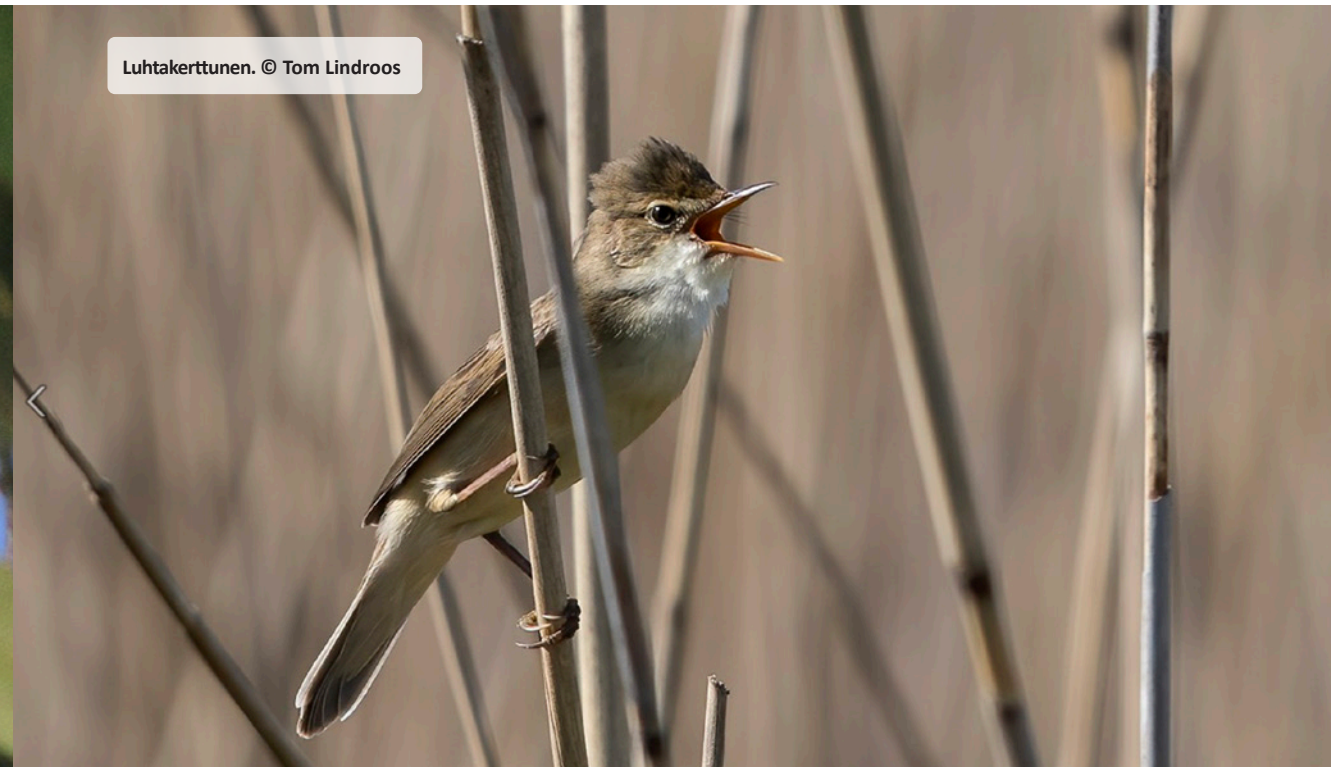
(*Carduelis hornemannii*)

Talvi. Tammi–helmikuussa yhteensä 8 yksilöä, joka on ihan älyttömän vähän verrattuna viime vuosien kymmeneen, jopa yli 200 lintuun. Kunnittain: Lai 1, Loi 2, Par 1, Tur 1 ja Uus 2.

Syksy. Ensimmäiset syysmuuttajat 8.10. Utö 7p (HHi ym.), kyseessä samalla syksyn suurin parvi.

Sekä viita- että luhtakerttusia havaittiin keskimääräistä enemmän. Viitakerttunen on runsastunut pitkään, mutta luhtakerttusen on arvioitu vähentyneen. Viitakerttunen. © Jyrki Normaja

Luhtakerttunen. © Tom Lindroos

Kaikkiaan syyskuukausina havaittiin mukavasti noin 125 yksilöä.

Kirjosiipikäpylintu (*Loxia leucoptera*)

Talvi. 7 havaintoa 8 yksilöstä on poikkeuksellisen paljon. Kaikki havikset tammikuussa. Kaa 1, Pai 1, Rai 1, Sal 5.

Kevät. Myös keväällä runsas esiintyminen 16 yksilöllä, ja poikkeuksellisen myöhään. Ensimmäiset 10.4. Lie Mäkipää 1 k m E (JKir) ja 20.4. Paimionlahti 6 N (MLE) ovat samalla ainoat huhtikuiset. Kesäkuussa 2.–4.6. Utö 1 n p (IH ym.), 2.–3.6. Jurmo 1 k Än (MNI ym.) ja 16.6. Tur Jyrkkälä 2 S (VVi).

Syksy. Kirjosiipikäpylinnuilla ei ollut syksyllä voimallista vaellusta: kaikkiaan havaittiin vain 34 lintua, joista Kem 3, Kus 14, Lie 4, Par 9, Pyh 2 ja Uus 2. Ensimmäiset 5.8. Uus golfkenttä 1ä (Kari Haataja, RSa) ja 7.8. Jurmo 1p (Aapo Salmela), suurimmat määrät 18.9. Kus Pohjakari 5m (RVr) ja 11.10. Vuosnainen 5m (AS). Jälkimmäinen havainto oli samalla syksyn viimeinen.

Taviokuurna (*Pinicola enucleator*)

Kevät. 25.3. Pai Vistan Muurassuo 1 k Än (MNI) ainut.

Syksy. Pienimuotoinen syysesintyminen: 6.11. Dra Taalintehdas 4p (Timo Ilonen) ja Dra Kasnäs kn p (JKir), 7.11. Mietoistenlahti 1m (VVS), 8.11. Nou Rekoinen 1 W (IH ym.), 12.11. Uus Ykskoivu 1 ä (Antti Karlin) ja 7.12. Rihntiemi 1 ä (Marko Dahlman, Kari Pitkänen).

Nokkavarpunen

(*Coccothraustes coccothraustes*)

Talvi. 56 yksilöä, normitalvi. Kunnittain: Kaa 2, Kem 2, Kus 1, Lie 3, Mar 1, Pai 1, Par 4, Rai 13, Sal 4 ja Tur 25.

Kesä. Identtinen reviiirimäärä kuin vuotta aiemmin, 40 reviiiriä, joista Kaa 4, Kem 2, Kus 1, Myn 1, Naa 1, Pai 3, Par 4, Tur 23 ja Uus 1.

Lapinsirkku

(*Calcarius lapponicus*)

Talvi. Yksi havainto: 3.–5.12. Rai Tahvio 1p (RHe ym.).

Kevät. Muuton korkkasivat 18.3. Rai Perttala 1m (TE, RHe, TLR) ja 19.3. Jurmo 1p (Juho Tirkkonen). Viimeiset normaalirytmiset 30.4. Uus Heikkala 2 k nous NW (AoL) ja 3.5. Uus Palomusta 1 Ä (Antti Karlin). Kevään yhteismäärä 18 on erittäin huono.

Syksy. Ensimmäinen 2.9. Uus Kloppi 1 lask (PA). Kaikkiaan syksyn aikana havaittiin 63 lintua, enimmäkseen 18.9. Pai Munkkila 3p (TLr), 26.9. Jurmo 1m 2p (Pyry Laurikka ym.), 11.10. Jurmo 1m 2p (Masi Kopsa ym.) ja 16.10. Björkboda 3p (EMa). Viimeiset 5.11. Uus Valkiameri 1p (PA) ja 21.11. Nou Akkoistentie 1p (HKO). Esiintyminen oli yhtä voimakas kuin edellisvuonna.

Peltosirkku (*Emberiza hortulana*)

Kesä. Peltosirkkukartoituksista on julkaistu erillisraportit Ukulissa 1/2021 ja Linnut-vuosikirjassa 2020.

Pohjansirkku (*Emberiza rustica*)

Kevät. Ilahduttavasti neljä havainto, joista Jurmossa 29.4. 1 Ä (Masi Kopsa ym.), 10.5. 1 reng (PA) ja 2.6. 1 Ä (MNI, JNo) ja ainut muualta 19.5. Par Sövdö 1 Än (TLb).

Syksy. Myös syksyllä pohjansirkkuja havaittiin hieman paremmin kuin viime vuosina keskimäärin. Viisi syyshavaintoa yhteensä kahdeksasta yksilöstä: 1.9. Kus Loukeenkari 1p (RVr), 7.9. Uus Vekara 2p (RHe, MLE), 19.9. Par Ersby 1m (TT), 23.9. Kor jäteasema 1m (MNI) ja 25.9. Jurmo 2m 1p (Antti Ruhanen, Juha Salin).

Jurmon lintuasema 2020 – hyvä havainnointiaktiivisuus koronasta huolimatta

KIM KUNTZE

Vuosi 2020 oli Covid-19-epidemian takia haastava etenkin keväällä, kun uusi koronavirus johti tiukkoihin rajoituksiin. Havainnointi ja rengastus olivat kuitenkin melko kattavia kevätkaudella, ja kesästä syksyn toiminta oli normaalilla tasolla. Tässä artikkelissa esittelen Jurmon toimintavuoden sekä tilastojen että havaintojen valossa.

Vuosi 2020 oli Covid-19-epidemian takia haastava etenkin keväällä, kun uusi koronavirus johti tiukkoihin rajoituksiin. Havainnointi ja rengastus olivat kuitenkin melko kattavia kevätkaudella, ja kesästä syksyyn toiminta oli normaalilla tasolla. Tässä artikkelissa esittelen Jurmon toimintavuoden sekä tilastojen että havaintojen valossa.

Havainnointivuorokausia kertyi vuoden mittaan 332, joista tammi 27, helmi 25, maaliskuu 31, huhti 29, touko 31, kesä 24, heinä 31, elokuu 31, syys 30, loka 31, marras 24 ja joulukuu 18. Havainnoijavuorokausia oli 1 154 ja eri havainnoijia 120. Nämä tunnusluvut jäivät hieman ennätyslistasta edellisvuotta huonommiksi, mutta kyseessä oli kuitenkin Jurmon historian toiseksi paras vuosi. Koronarajoitusten vaikutus näkyi etenkin maaliskuu-, huhti- ja toukokuun havainnointiasteessa, kun asemalla oli samanaikaisesti korkeintaan neljä henkilöä. Aktiivisimmat havainnoijat on mainittu taulukossa 1.

Maaliskuun alusta marraskuun puoliväliin aseman toiminnan rungon muodostavat aamuinen vakiomuuton seuranta (aamuvakio) sekä kaksi lepäilijälaskentareittiä (länsi- ja itäreitti). Aamuvakio saatiin suoritettua 78 % ko. aikavälillä havainnointipäivistä, länsi- ja itäreitti puolestaan laskettiin vastaavasti 98 ja 75 % ajasta. Aamuvakio jää välistä usein huonojen sääolosuhteiden takia, itäreitti vastaavasti silloin, kun havainnoijia on vähän. Itäreitin las-

kemisessa on tapahtunut ilahduttava parannus viime vuosina, mikä johtuu etenkin havainnoijien määrän kasvusta. Nytkin se saatiin laskettua varsin taajaan kevään rajoituksista huolimatta.

Vuoden aikana Jurmossa vieraili 17 rengastajaa, jotka rengastivat 16 408 lintua. Rengastusvuorokausia kertyi 151. Kaikki luvut ovat edellisvuotta pienempiä mutta historiaan peilaten erinomaisella tasolla. Koronarajoituksia suurempi vaikutus oli kevään säällä: kylmät pohjoisen puoleiset virtaukset vallitsivat lähes koko huhtikuun ajan, eivätkä nämä säätyypit tuo Jurmoon lintuja. Syksyllä säät olivat kevyttä suosiollisempia. Rungsaimmat rengastuslajit olivat hippiainen (6 025), punarinta (4 326), laulurastas (729), pajulintu (569), puukiiپیjä (387) ja leppälintu (383).

Rengastuksen tärkein osa on suon ja männikön rengastuspaikkojen vakiopyynti (viisi aamun ensimmäistä tuntia seitsemällä nimetyllä vakioverkolla), joka saatiin hoidettua vähintään toisella paikoista 124 aamuna (suo 102, männikkö 96). Vuonna 2015 käyttöön otettu vakiopyynti tuottaa vertailukelpoista aineistoa kymmenistä varpuslinnuista. Mainittakoon myös merisirien lukurengastusprojekti, joka jatkui loppusyksyllä ja alkutalvella tuottaen 57 rengastusta.

Jurmossa rengastetuista linnuista saatiin vuoden aikana 30 ulkomaista ja 11 kotimaista löytöä tai kont-

rollia. Vastaavasti Jurmossa kontrolloitiin 9 ulkomaista ja 8 kotimaista rengastettua lintua. Saaren sisäisiä kontroleja tehtiin satoja, joista kymmenet olivat ylivuotisia. Erityisesti voisi mainita ruotsalaisella renkaalla varustetun sepelsiepon sekä kolme Jurmossa rengastettua merisirriä, jotka kontrolloitiin Huippuvuorilla. Kaikki em. kontrollit löytyvät koontidokumentista www.tly.fi > Jurmon lintuasema > Toimintakertomukset > Kontrollit 2020.

Taulukko 1. Aktiivisimmat havainnoijat miehitysvuorokausineen sekä erittely rengastajiin (r) ja muihin miehittäjiin (m).

Nimi	Vrk	r/m
Timo K. Palomäki	175	m
Arto Aaltonen	67	m
Vesa Virtanen	38	m
Jouni Saario	37	r
Kim Kuntze	36	r
Juho Tirkkonen	35	m
Pyry Laurikka	34	m
Jari Helstola	27	m
Jyrki Normaja	26	r
Masi Kopsa	26	m
Jorma Hellsten	23	m
Juhani Virtanen	23	r
Kari Tuominen	23	m
Harri Wallenius	21	m
Raimo Hyvönen	21	r
Meri Öhman	20	m
Tapani Veistola	20	m
Ohto Oksanen	19	r
Mikko Niemi	18	m
Lauri Kokkala	16	r
Petri J Vainio	15	m

Lapinsirkku on taantunut pohjoisilla pesimäalueillaan, mikä näkyy myös entistä pienempinä havaintomäärinä etelässä. Nyt keväällä havaittiin vain 18 lapinsirkkua. © Tom Lindroos

Jälleen talvehtivia kahlaajia

Talvikuukausien erikoisuuksia olivat jälleen useat kahlaajalajit. Taivaanvuohia havaittiin parhaimmillaan 21.1. neljä yksilöä ja 8.2. yksi jänkäkurppa, mutta erityisen mukavia havaintoja olivat suosirri 7.1. saakka, karikukko 23.1. ja isosirri koko tammiin ajan. Mainittakoon myös nuori muuttohaukka 7.2.

Talvi oli leuto, ja niinpä vesilintuja talvehti runsain joukoin. Taveja laskettiin parhaimmillaan 23.1. 36 yksilöä, haapanoita 4.1. viisi lintua ja jouhisorsia pitkin talvea neljä. Lapasotkan paras noteeraus oli 52 lintua 8.1., telkkiä puolestaan nähtiin parhaimmillaan 545 yksilöä 20.1. Harvinaisin vesilintu oli 27.1. havaittu naaraspukuinen allihaaha. Muita harvalukuisia talvivesilintuja olivat kaakkuri, kuikka, silkkiuikku ja ruokki.

Kuivalla maalla havaittiin samoja lajeja kuin viime talvina on totuttu näkemään: kiuru, kaksi niitykirvistä, kaksi peukaloista, viisi punarintaa, laulurastas ja kaksi punakylkirastasta sekä enimmillään 13 pulmusta.

Aikainen alkukevät

Kevät koitti 17.2., jolloin havaittiin kevään ensimmäinen sepelkyyhky, yhdeksän kiurua ja ennätysaikainen kapustarinta. Seuraavana päivänä näkyi niin ikään ennätysaikainen metsähanhi ja pari päivää myöhemmin saaren ohittivat ensimmäiset kottaraiset. Ristosorsa saapui 22.2., uuttukyyhky 24.2. ja merihanhi 25.2. Karikauspäivänä havaittiin 40 lajia, edellä mainittujen lisäksi kevään ensimmäinen haaha, 60 tavia, 9 haapanaa ja kaksi jouhisorsaa. Samana päivänä laskettiin erinomaisen näkyvyyden ansiosta peräti 90 merikotkaa, valtaosa eteläpuolen kaukaisilta luodoilta, joille harmaahylkeet olivat synnyttäneet ison määrän kuutteja.

Keväinen meno jatkui vielä maaliskuun ensimmäisellä puoliskolla. 10.3. havaittiin saarella harvinainen närhi, ja seuraavana päivänä sumun keskeltä löytyi Jurmon kuudes isohaarahaukka. Poikkeustilan julistamispäivänä 16.3. havaittiin maaliskuussa tuiki harvinainen pikkulokki. Tämän jälkeen alkoi lähes koko loppukevään jatkunut pohjoisvirtaus.

Maaliskuun loppupuolella kirjattiin kuitenkin muutamia tavallisesta poikkeavia havaintoja: peräti 62 kangaskiurua 20.3., aikainen metsäviklo 22.3., pikkukajava 24.3. ja melko varhainen tiltalti 27.3.

Hyviä vesilintumuuttoa, vähän maalintuja

Huhtikuun positiivisin ilmiö oli mustalintujen runsaus. Yli tuhannen linnun muuttoa laskettiin viitenä aamuna, enimmillään 6.4. 2 849 yksilöä. Myös pilkkasiipiä muutti huhtikuussa useampana päivänä lähes sata yksilöä, enimmillään 23.4. 101 lintua. Tukkoskeloitakin muutti 5.4. 102 yksilöä. Vesilintumuuton seurannan oheistuotteita olivat etelänkiislat 2.4. ja 30.4., kahdeksan allihaahkakoirasta 7.4. sekä kyhmyhaahkat 13.4. ja 28.4. Sen sijaan kanadanhanhia, haahkoja, isokoskeloita, silkkiuikkuja ja härkälintuja havaittiin vähemmän kuin kertaakaan aiemmin 2000-luvulla, mustakurkkuuikku ei havaittu lainkaan.

Maalintujen osalta oli hiljaisempaa. Esimerkiksi punarintoja havaittiin parhaimpinaikin päivinä

vain muutamia satoja, kunnes 28.4. laskettiin vihdoin 1 050 yksilöä. Laulurastan paras päivä oli 24.4., jolloin muutti 768 yksilöä (+phi/ili 505). Varsinaisilta harvinaisuuksilta vältyttiin, mutta 12.4. nähtiin vanha arosuohaukkanaaras, 22.4. rengastettiin tulipäähippiäinen ja 29.4. saarella lauloi pohjansirkku. Tavanomaisista pikku-harvinaisuuksista jalohaikaroita havaittiin yhteensä 14 yksilöä aikavälillä 9.4.–9.5., muuttohaukkoja neljä 18.4.–3.5., mustaleppälintuja yhdeksän 26.3.–14.5., sepelrastaita 13 20.4.–18.5. ja vuorihemppoja neljä 6.–9.4.

Todellinen yllätysariteetti pohjoisvirtauksen keskellä

Virtaukset pysyivät pääosin yhtä huonoina myös toukokuussa, mutta toukokuu on kuitenkin eri asia kuin huhtikuu. Niinpä heti ensimmäisellä viikolla nautittiin muutamista pikkuharvinaisuuksista: 1.5. rengastettiin vanha sepelsieppokoiras, 2.5. rengastettiin sinipyrstö ja havaittiin harjalintu, 5.5. sumun keskeltä itäreitiltä yhytettiin tur-

kinkyyhky, 6.5. kontrolloitiin ruotsalainen sepelsiepponaaras ja 7.5. rengastettiin nuori sepelsieppokoiras sekä sepelrastas.

Eteläiset virtaukset kutittelivat Jurmoa toukokuun toisella viikolla. 8.5. laskettiin 154 muuttavaa punakuiria ja 9.5. Grundvikissä levähti hetken peräti seitsemän jalohaikaran parvi, mutta jättipotti oli tarjolla seuraavana päivänä. Ensin männiköstä löytyi kevään toinen laulava pohjansirkku. Pian tämän jälkeen aseman vierestä löytyi Jurmon kautta aikain neljäs sepeltasku. Havainnoijat olivat tyytyväisiä jo tähän, mutta hymyt levenivät entisestään, kun seuraavalla verkkokierroksella verkosta löytyi Suomen historian toinen harmaapääsirkku, joka oli samalla 315. Jurmossa havaittu lintulaji. Kaiken kukkuraksi kyseessä oli vieläpä juhlapukuinen koiras. Loppupäivän aikana rengastettiin vielä se aamulla laulanut pohjansirkku, *tristis*-tiltalti sekä pihalla lennelyt mustaleppälintu. Kyseessä lienee yksi Jurmon kovimmista raripäivistä (kuten muun muassa 22.5.1969, 8.4.1989 ja 1.5.1990).

Hurjaa rarikimaraa seurasi pari hiljaisempaa päivää. 15.5. oli hyvä hyönteissyöjien rengastuspäivä, mutta laatu seurasi päivää myöhemmin, kun Suomen rengastuslajien listalle saatiin lisätä komea toisen kalenterivuoden mehiläissyöjä. Samana päivänä havaittiin myös peräti kolme turkinkyyhkyä. Kevään paras suosirrien muuttopäivä oli 21.5., jolloin ynnättiin 455 yksilöä. Seuraavana päivänä havaittiin kevään toinen sinipyrstö ja 23.5. vuoden ensimmäinen kirjokerttu.

Karikukot olivat koko kevään ajan aivan kateissa, mutta 29.5. Haahksaarella oli hieno 16 linnun parvi. Samana päivänä länsinumella levähti kahdeksan keräkurmitsan parvi. Kesäkuun alussa oli vielä pientä yritystä pikkuharvinaisuusrintamalla: 1.6. tristis-tiltalti, 2.6. viitasirkkalintu, kirjosiipikäpylintu ja pohjansirkku, 5.6. sekä turkin-että turturikyyhky ja myöhäinen sepelrastas, 9.6. pikkusirkku sekä 11.6. mehiläissyöjä ja myöhäinen keräkurmitsa. Mainittakoon vielä yksi loppukevään ilmiöistä, viitakerttusen ennätysrunsas, enimmillään 3.6. kahdeksan yksilöä.

Elokuisella aamuvakiolla Timo K. Palomäki ja Inge Koukkuselkä.
© Meri Öhman

Mehiläissyöjästä tuli Jurmolle ja koko maalle uusi rengastuslaji.
© Ina Tirri

Taulukko 2. Säännöllisesti Jurmossa tavattavien lajien suhteellinen runsaudenmuutos keväällä ja/tai syksyllä vuosien 2011–2015 ja 2016–2020 välillä

Laji	Kevät	Syksy	Laji	Kevät	Syksy	Laji	Kevät	Syksy
kyhmyjoutsen	37%	52%	luhtakana	-22%		käki	23%	18%
laulujoutsen	-14%	17%	kurki	69%	120%	huuhkaja	-50%	-58%
metsähänhi	-15%	191%	meriharakka	-3%	7%	sarvipöllö	165%	-16%
tundrahanhi	379%	28%	kapustarinta	-14%	-19%	suopöllö	60%	25%
merihanhi	13%	-1%	tundrakurmitsa	-60%	-15%	helmipöllö		131%
kanadanhanhi	-22%	861%	töyhtöhyppä	-30%	10%	kehräjä	-6%	639%
valkoposkihanhi	3%	47%	pikkutylli	-47%	-36%	tervapäsky	-2%	53%
sepelhanhi	-42%	-6%	tylli	64%	-29%	käenpiika	27%	14%
ristisorsa	-4%	-59%	pikkukuovi	-43%	14%	käpytikka	-2%	-79%
haapana	52%	84%	kuovi	-3%	-12%	pikkutikka		-72%
harmaasorsa	110%	44%	punakuiri	12%	-48%	kangaskiuru	228%	86%
tavi	60%	21%	karikukko	-27%	-10%	kiuru	24%	21%
sinisorsa	21%	16%	isosirri	227%	-17%	tunturikiuru		37%
jouhisorsa	76%	166%	suokukko	-25%	-38%	törmäpääsky	-38%	-51%
heinätavi	3%	-48%	jänkäsiirriäinen	-37%	-61%	haarapääsky	36%	-17%
lapasorsa	41%	38%	kuovisirri	-32%	-27%	räystäspääsky	-34%	-54%
punasotka	-100%	129%	lapinsirri	18%	-43%	metsäkivinen	17%	-32%
tukkasotka	-59%	362%	pulmussirri	-33%	-52%	niittykirvinen	-25%	54%
lapasotka	412%	145%	suosirri	60%	6%	lapinkirvinen	-38%	-45%
haahka	-58%	19%	merisirri	129%	76%	luotokirvinen	22%	131%
alli	-34%	8%	pikkusirri	123%	-75%	keltavästäräkki	-7%	14%
mustalintu	29%	160%	vesipääsky	-7%	-49%	västäräkki	-8%	10%
piikkasiipi	3%	26%	rantasipi	-7%	-39%	tilhi	41%	-36%
telkkä	36%	110%	metsäviklo	-19%	8%	peukaloinen	170%	135%
uivelo	-76%	3%	mustaviklo	25%	-21%	rautiainen	104%	96%
tukkakoskelo	-7%	-4%	valkoviklo	15%	11%	punarinta	93%	82%
isokoskelo	-4%	63%	liro	9%	-29%	satakieli	14%	
teeri	-7%	-25%	punajalkaviklo	63%	56%	sinirinta	-3%	158%
kaakkuri	-13%	33%	jänkäkurppa	-38%	-18%	mustaleppälintu	70%	71%
kuikka	134%	21%	lehtokurppa	-22%	56%	leppälintu	22%	28%
silkkiuikku	-36%	-35%	taivaanvuohi	-19%	5%	pensastasku	-11%	-43%
härkälintu	-91%	-43%	merikihu	-3%	43%	kivitasku	-5%	-7%
mustakurkku-uikku	-92%	-54%	riskilä	-60%	-61%	sepelrastas	-63%	
merimetso	-16%	-49%	ruokki	-2%	111%	mustarastas	51%	71%
harmaahaikara	48%	76%	pikkutiira	101%		räkkätirastas	7%	36%
mehiläishaukka	34%	18%	räyskä	43%	5%	laulurastas	41%	171%
merikotka	60%	19%	kalatiira	56%	117%	punakylkirastas	-0%	92%
ruskosouhaukka	-45%	-61%	lapintiira	29%	-8%	kulorastas	25%	-8%
sinisuohaukka	61%	4%	pikkulokki	754%	-81%	pensassirkkalintu	48%	
kanahaukka	267%	-6%	naurulokki	5%	25%	viitasirkkalintu	15%	
varpushaukka	-21%	-2%	kalalokki	-12%	-12%	kultarinta	38%	-16%
hiirihaukka	26%	-58%	selkälokki	-23%	58%	ruokokerttunen	-12%	155%
piekana	-31%	-53%	harmaalokki	-1%	37%	viitakerttunen	181%	
sääksi	-15%	34%	merilokki	-30%	-53%	luhtakerttunen	60%	
tuulihaukka	1%	-42%	uuttukyyhky	1%	-3%	rytikerttunen	-5%	
ampuhaukka	-41%	10%	sepelkyyhky	23%	3%	kirjokerttu	-11%	
nuolihaukka	30%	29%	turkinkyyhky	144%		hernekerttu	15%	-14%
muuttohaukka	-38%	16%	turturikyyhky	35%		pensaskerttu	16%	-13%

Pesimälinnustokartoituksia ja rarinen iltaretki

Vuonna 2020 selvitetiin viiden vuoden tauon jälkeen Jurmon pesimälinnusto. Kartoituksista vastasivat edellisen kartoituksen tavoin Pekka Alho ja Marko Dahlman, joita avustivat kertaalleen Mikko Niemi ja Timo K. Palomäki. Pesivänä tavattiin 58 lajia ja yhteensä 449 lintuparia. Runsain laji oli kiuru, joita saarella pesii peräti 96 paria. Pesimäkanta on kasvanut viime vuosina ehkäpä maisemaa avaavien raivausten ja laidunnuksen ansiosta. Myös kivitaskun (30 paria), pensaskertun (25 paria), västäräkin (20 paria), kottaraisen (18 paria) sekä räystä- ja haarapääskyn (14–18 ja 4–6 paria) kannat ovat Jurmossa vahvat. Kirjokerttuja pesi vain kaksi paria. Niittykirvinen on kokonaan kadonnut pesimälinnustosta, vaikka se aikoinaan oli yksi saaren tyyppilajeista. Mielenkintoisista maalinuista voisi vielä mainita satakielen (4 paria), luhta- (3 paria), viita- ja rytikerttusen, kultarinnan (3 paria) sekä idänuunilinnun. Jurmo on tunnettu pesivistä kahlaajistaan, ja punajalkaviklon (27 paria), meriharakan (25 paria) ja tyllin (21 paria) tilanne on edelleen tämä. Punajalkaviklon kanta lienee suurempi kuin millään muulla Suomen saarella. Sen sijaan Varsinais-Suomen viimeisen esiintymispaikan etelänsuosirrikanta näyttää kuihtuvan vuosi vuodelta: nyt havaittiin vain yksi pari, jonka pesintä ilmeisesti epäonnistui. Myös erittäin uhanalainen karikukko vaikuttaa hävinneen Jurmosta, vaikka vielä viisi vuotta aiemmin kartoitusalueella pesi seitsemän paria. Samoin tiirat ja lokit ovat vähentyneet dramaattisesti: esimerkiksi lapintiiraja pesi edellisessä laskennassa 70 paria, nyt vain kolme paria! Tiirat ovat mitä ilmeisimmin siirtyneet pesimään Skalmörenille, missä korppien ja varisten saalistuspaine on ilmeisesti pienem-

pi. Skalmörenillä vaikuttaa pesivän jopa yli 200 paria lapintiiraja, ja myös kaksi pikkutiiraparia pesii siellä. Tiirujen saalistusretket ulottuvat usein Jurmoon asti.

Keskikesä on mielenkiintoista aikaa myös harvinaisuuksista kiinnostuneille. Länneestä löytyi 28.6. kesällä varsin harvoin tavattu avosetti; ilmeisesti sama lintu havaittiin pari kertaa tämän jälkeenkin, viimeisen kerran 7.7. Erityisen kova oli iltaretki 29.6., jolloin samaisen avosetin lisäksi näkyi parin tunnin sisällä mustatiira, punakottarainen ja jalohaikara! Punakottarainen näkyi muutama otteeseen 5.7. saakka. Mainittakoon myös 112 lapasorsaa 29.6., heinä-tavikoiras 2.7. ja 2 685 telkkää 7.7.

Runsaasti riuttatiiraja ja luotokirvisiä

Vanhon kahlaajien määrät olivat huipussaan jo heinäkuun alkupuolella. Kuovisirrejä oli 10.7. lännessä hieno 31 yksilön parvi, ja suosirrin paras noteeraus oli 419 yksilöä 14.7. Ensimmäinen pulmussirri havaittiin 11.7., ja myöhemmin heinä–syyskuun aikana nähtiin vielä muutamia yksittäisiä lintuja lisää. Pikkukuovien paras määrä oli 89 yksilöä 18.7. Haahkoja puolestaan laskettiin kaksi päivää aiemmin syyskauden paras lukema, 9 700 lintua. Heinäkuun viimeisinä päivinä saaren länsiosissa viihtyi sepelhanhi.

Syksyn ensimmäiset kaksi riuttatiiraa havaittiin 30.7. Yhteensä havainnot kertyi 30.7.–17.8. neljänä päivänä kaikkiaan kymmenestä yksilöstä, enimmillään neljä lintua 8.8. ja 15.8. Merikihun päämuutto osui elokuun alkuun, ja 2.8. laskettiin peräti 33 lintua. Syksyn ainoa heinätavi nähtiin 6.–8.8., kirjosiipikäpylintuja puolestaan lähes päivittäin 7.–16.8. välisenä aikana. Äärimmäisen uhanalainen peltosirkku ilahdutti havainnoijia 14.8. ja 18.8., 19.8. laskettiin ennätysmäärä luotokirvisiä (12m 26p) ja tätä seuraavana päivänä havaittiin syksyn ensimmäinen muuttohaukka. Nuoria suosirrejä havaittiin 23.8. mu-

kaavasti 334 yksilöä, ja saman päivän iltana kylän niitylle kerääntyä syksyn suurin määrä keltavästäräkkejä, 742 lintua. Elokuulta voisi myös mainita 105 lapasorsaa 27.8. sekä mustapyrstökairin 29.–31.8.

Syyskuu alkoi hienolla kehrääjämäärällä, kun 1.9. rengastettiin kolme yksilöä sekä kontrolloitiin Turussa ja Tuusulassa elokuussa rengastetut linnut. Samana päivänä havaittiin vanha arosuohaukkakoiras. Nuoria arosuohaukkoja nähtiin myöhemmin syyskuussa kolme. Varsinaisen harvinaisuuden makuun päästiin 6.–7.9., kun länsireitin varrella levähti Jurmon historian toinen tundravikla. Melko myöhäinen sirittäjä puolestaan rengastettiin 8.9.

Lintupäivän tuntua oli syyskuun 18:nnessä, kun muutolla meni Jurmossa kovin harvinainen lyhytnokkahanhi ja lännessä havaittiin ilmeinen isokirvinen. Valitettavasti viimeksi mainittu jouduttiin jättämään määrittämättä lajilleen. Samoihin aikoihin huipentuvat vesilintumäärät: telkkiä ynnättiin 20.9. ennätyskysellisesti 8 900 yksilöä, ja seuraavana päivänä lomakkeelle kirjattiin 341 muuttavaa ja 1 701 paikallista tukkasortkaa.

Itätuulten tuomia

Syyskuun lopussa alkoi Jurmossa harvinainen itävirtaus. Ensimmäinen indikaattori oli peräti kolme pohjansirkkua 25.9., ja lähilaji pikkusirkku ilahdutti paria päivää myöhemmin. Samana päivänä 27.9. havaittiin yllättäen syksyn ainoaksi jäänyt jalohaikara ja Jurmon oloissa mukavaa muuttoa, mm. niittykirvinen 213m 164p, laulurastas 665m 94p ja kuusitiainen 486m 105p. Jokasyksyisistä pikkuharvinaisuuksista taigauuni-lintujen esiintyminen osui pääosin syyskuun loppupuolelle: 20.–29.9. havaittiin ainakin seitsemän yksilöä. Syyskuulta maininnan ansaitsee vielä viiden mustakurkku-uikun päivä 29.9.

Syys- ja lokakuun vaihteessa koettiin voimakas hippiäisesiintyminen,

joka huipentui 1.10. 1 616 yksilön päiväsummaan. Hippiäisellä oli yleisesti ottaen hyvä syksy, mutta itätuulet mahdollistivat niiden muuton Jurmon kautta. Itävirtausten myötä havaittiin myös useita sinipyrstöjä, joista ensimmäinen rengastettiin männiköstä 2.10. Ani harvoin Jurmossa näkyvää kurki-, hanhi- ja vesilintumuuttoa päästiin ihaillemaan itätuulten myötä useampaan otteeseen. 3.10. muutti 1 621 kurkea ja 65 lapasortkaa ja pari päivää myöhemmin yli 1 600 metsä- ja tundrahanhea, joista lajilleen metsähanhiksi määritettiin 838 ja tundrahanhiksi 287. Hanhia jäi myös poikkeuksellisesti paikalliseksi Jurmoon, esimerkiksi valkoposkiahankia lähemmäs 500 yksilöä useaksi päiväksi.

Syksyllä mukava mustaleppälintu havaittiin 7.–8.10. ja poikkeuksellisen myöhäinen kehrääjä päivittäin 9.10. asti. Seuraavana päivänä ilahdutti sinipyrstö, 11.10. puolestaan vuorihemppo ja myöhäinen tervapääsky. Syksyn kohokohta koitti 12.10. Aamulla lämmiteltiin rengastetulla hippiäisuunilinnulla, mutta todellinen ilonaihe oli illalla länsireitin viime metreiltä löydetty arotasku. Kyseessä oli 316:s Jurmossa havaittu laji ja 43. havainto Suomesta. Seuraava päivä menikin jäähdytellessä sinipyrstöllä, hippiäis- ja taigauunilinnulla (ensin mainittu oli sama lintu kuin edellisenä päivänä) sekä pähkinähakilla. Vielä iltahämärissä muutti 4 241 kurkea, Jurmon oloissa mainio määrä.

Kurkimuuttopäivää seurasi ennätyskellinen hanhimuutto: 14.10. muutti 20 434 hanhea, joista lähes kaikki lajilleen määritetyt valkoposkiahankia. Samalla havaittiin 1 500 naakkaa ja 822 varista. Seuraavan päivän tähtihavainnot olivat suolla hetken viivähtäneet kaksi viiksitimalia sekä lännessä niin ikään pikaisesti havaittu keräkurmitsa. Timalit olivat Jurmon ensimmäiset yli kymmenen vuoteen, kurmitsa puolestaan ilmeisesti Suomen kautta aikain

toiseksi myöhäisin. Seuraavana yönä muutti Jurmossa kovin harvinainen kaulushaikara, aamuvakiota puolestaan piristi nuori sepelrastas. 17.10. rengastettiin syksyn ensimmäinen tulipäähippiäinen.

Lämmin loppusyksy

Jotain syksyn lämpimyydestä kertoo se, että aseman hellaan laitettiin tuli ensimmäistä kertaa vasta 18.10. Lintuja ei silloin juuri nähty, mutta 20.10. havaittiin syksyn toinen sepelrastas ja kaukaa mereltä saareen saapui teerikukko. Seuraavana päivänä havaittiin yli 750 merisirriä, 22.10. puolestaan 14 lehtokurppaa. Hippiäisuunilintu ilahdutti satamassa 25.10.

Talvisempaa lajistoa havaittiin lokakuun viimeisellä viikolla. Tunturikiuru saapui saareen 25.10., ja alkutalvena aikana nähtiin luultavasti neljä eri yksilöä. Päivää myöhemmin muutti kaksi pikkukajavaa, kuten myös 27.10. Mustaleppälintuja havaittiin 27.10.–9.11. ainakin kaksi, ehkä neljäkin yksilöä. 3.–7.11. nähtiin lisäksi poikkeavan myöhäinen leppälintu. Vuorihemppo muutti 29.10., tulipäähippiäinen löydettiin kuolleena 1.11. ja saaren historian myöhäisin punavarpuksen havaittiin 1.–3.11.

Pikkukajavia muutti pari lintua lisää 11.11. ja 14.11. Jälkimmäisenä päivänä havainnoijat pääsivät todistamaan hienoa merisirrimuuttoa, kun saaren ohitti 820 muuttavaa sirriä; lisäksi paikalliseksi jäi 233 lintua. Myös syksyn toinen vuorihemppo pääsi tuolloin lajilistalle. Vuoden viimeinen suosirri havaittiin 20.11.

Alkupalvi ei ollut järin talvinen. Niinpä vielä joulukuussa havaittiin muun muassa useita kahlaajalajeja ja runsaasti vesilintuja, mm. joulun aikaan haahka ja 192 mustalintua. Joulupäivän retkeä piristi saaressa vierailut maakotka. Käsittämättömin havainto oli lännessä 13.12. yhytetty keltavästäräkki, joka jäi saareen tammikuulle saakka. Töyhtöhyppä vii-

vytteli saaressa 12.–19.12., kapustarinta koko kuukauden. Yllättäen kapustarintoja olikin 30.12. alkaen kaksi lintua, ja vuoden viimeisenä päivänä havaittiin vanha pikkulokki.

Lyhyen aikavälin runsaudenmuutokset

Digitoidun lintuasema-aineiston ansiosta erilaisten analyysien tekeminen on nykyisin helppoa. Jurmon linnustosta kirjoitetaan parhaillaan lajitekstejä aseman 60-vuotisjuhlajulkaisuun, jonka on tarkoitus ilmestyä vuonna 2022. Yksi olennaisimmista tutkimuskysymyksistä on lintujen esiintymisessä tapahtuneet pitkäaikaismuutokset, onhan 60-vuotinen aikasarja varsin ainutlaatuinen maailmanmittakaavassa. Kuitenkin aineisto mahdollistaa myös lyhyemmän aikavälin runsaudenvaihteluiden tutkimisen. *Taulukossa 2* on esitetty 190 lajin runsauden prosentuaalinen muutos vuosien 2011–2015 ja 2016–2020 välillä kevät- ja/tai syysmuuttokaudella. Luku kertoo, kuinka paljon enemmän tai vähemmän yksilöitä kuinkin lajin päämuuttokaudella havaittiin

havainnointipäivää kohden tarkastelujakson loppu- kuin alkupuolella. Esimerkiksi kyhmyjoutsenia havaittiin keväällä keskimäärin 37 % enemmän vuosina 2016–2020 kuin vuosina 2011–2015.

Muuttokausien päähavainnoijana on koko tarkastelujakson ajan toiminut sama henkilö, Timo K. Palomäki, joten vuodet ovat varsin vertailukelpoiset toisiinsa nähden. Poikkeuksen saattavat muodostaa metsissä liikkuvat hyönteissyöjät, joiden havaintomääriä 2010-luvun aikana parantunut rengastusaktiivisuus on saattanut kasvattaa. Tällaisia lajeja ovat muun muassa punarinta, leppälintu ja tiltalti. Toisaalta syksyiset helmipöllö- ja kehrääjämäärät ovat kasvaneet atrappipyyntin ansiosta. Näitä poikkeuksia lukuun ottamatta Jurmossa tasaisesti esiintyvien lajien prosenttiluvut kuvastanevat todellista runsauden muutosta 2010-luvun aikana. Sen sijaan harvalukuisilla, vaellusherkillä ja sääolosuhteista riippuen epätasaisesti esiintyvillä lajeilla suuri tai pieni prosenttiluku saattaa johtua vain yhdestä hyvästä esiintymis-

jaksosta. Esimerkiksi tundrahanhen syysmuutto ja isosirrin kevätmuutto osuvat Jurmoon voimakkaana vain sopivilla tuulilla ja hyviä käpytikka-vaelluksia havaitaan varsin harvoin.

Pääosin lyhyen aikavälin trendit ovat samansuuntaisia kuin valtakunnallisessa linnuston-seurannassa havaitut. Hiljattain runsastuneita lajeja ovat muun muassa harmaasorsa, kangaskiuru, peukaloinen, rautiainen, punarinta, mustaleppälintu, musta- ja laulurastas, viitakerktonen, idänuunilintu, tiltalti, kuusitiainen ja isokäpylintu. Myös vesilintujen syksyinen esiintyminen on voimistunut. Monet viimeisen kymmenen vuoden voittajista ovat eteläisiä lajeja, jotka hyötyvät ilmastomuutoksesta. 2010-luvulla vähentyneistä lajeista voisi puolestaan nostaa esille tukkasortkan, haahkan ja allin (kevällä), kaikki uikkulajit, ruskosuohaukan, piekanan, pikkutyllin, suokukon, jänkäsirriäisen, riskilän, merilokin, huuhkajan, törmä- ja räystäspääskyn, lapinkirvisen, pikkulepinkäisen, mustavariksen, variksen, punavarpuksen, kaikki sirkkulajit sekä yllättäen pikkuarpuksen.

Hippiäisiä havaittiin syksyllä enemmän kuin moneen vuosikymmeneen.
© Julius Isotalo

TLY:n aluerariteettikomitean ja BirdLife Suomen rariteettikomitean hyväksymät

vuoden 2020 harvinaisuushavainnot TLY:n havaintojenkeruualueelta

VILLE RÄIHÄ, SEBASTIAN ANDREJEFF, PAUL BOIJER, MARKUS LAMPINEN, MIKAEL NORDSTRÖM, INA TIRRI, TOTTI TOISKALLIO

TLY:n aluerariteettikomitea (ARK) ja valtakunnallinen rariteettikomitea (RK) ovat tarkastaneet yhteensä 291 vuoden 2020 sekä muutamia vanhempia havaintoja TLY:n havaintojenkeruualueelta. Julkaisukelpoisia RK-havainnot tehtiin vuoden aikana 10 ja ARK-havaintoja 249, joista 87 koski ajankohdaltaan poikkeavia havaintoja eli fenologiahavaintoja. Lisäksi vuodelta 2020 ilmoitettiin 2 RK- ja 30 ARK-havaintoa, joiden määräytperusteet todettiin riittämättömiksi julkaisua ajatellen. Tämän lisäksi jotkin ilmoitukset ovat edelleen RK:n tai ARK:n käsittelyssä. Edelliseen vuoteen verrattuna julkaisukelpoisten RK-havaintojen määrä laski 13:lla, kun taas julkaisukelpoisten ARK-havaintojen määrä nousi peräti 82:lla. Tätä selittää mm. poikkeuksellisen aikainen alkukevät, jolloin useat aikaiset muuttajat saapuivat ennätysaikaisin. Myös monien eteläisten harvinaisuuksien havaintomäärät ovat nousussa.

Fenologiahavaintojen hylkäysprosentti on selvästi suurempi kuin läpi vuoden harvinaisilla lajeilla. ARK haluaakin muistuttaa havainnoijia olemaan tarkkana erityisen aikaisia ja myöhäisiä havaintoja tehtäessä. Fenologiahavaintojakaan ei katsota julkaisukelpoisiksi, ellei laji voida ilmoituksen perusteella määrittää, ja myös niiden tekemisessä tulee noudattaa tarkkuutta. Ajantasaisen ”fenologialistan”, eli päivämäärät, joiden ajalta kunkin lajin havainnot tarkistetaan, löydät TLY:n kotisivuilta kohdasta Havainnot – Aluerariteettikomitea.

Harvinaisuusvuosi oli vilkas ja aluerariteettikomitea käsittelikin ennätysellisen määrän havaintoilmoituksia. Harvinaisimpia vieraita olivat Jurmossa 10.5. rengastettu Suomen ja TLY:n toinen harmaapääsirkku, Vehmaalla 22.11.–3.12. viihtynyt ja uudestaan Uudestakungista 7.12. löytynyt alueen toinen lehmähaikara, Mietoistenlah-

della 1.5. viihtyneet kaksi mustakaulauikkua, alueen kolmas pääskykahlaja 11.6. Kuusistonlahdella sekä alueen kolmas arotasku 12.10. Jurmossa. Muita suurharvinaisuuksia olivat Jurmossa 6.–7.9 sekä Laitilassa 21.–22.9. viihtyneet tundraviklat sekä Kemiönsaaren Holmassa 22.5. ja Morgonlandetilla 18.6. havaitut mustapääsirkut. Pikkuharvinaisuuksista erityisen hyvä esiintyminen oli mm. isohaarahaukalla (11), riuttatiiralla (15), aroharmalokilla (18), sinipyrstöllä (11) sekä tulipäähippiäisellä (7). Sen sijaan kokonaan havaitsematta jäivät esimerkiksi rantakurvi, tunturikihi, lyhytvarvasiuru, pussitiainen sekä keltahemppo.

ARK:n kokoonpano oli vuonna 2020 seuraava: Markus Lampinen (pj.), Ville Räihä (siht.), Paul Boijer, Mikael Nordström, Ina Tirri ja Totti Toiskallio. Ville Räihä päätti ansiokkaan uransa ARK:ssa, ja uutena jäsenenä aloitti Sebastian Andrejeff.

Kategorialuokittelu

Euroopan rariteettikomiteoiden yhteiselin AERC on ylläpitänyt koko Euroopan kattavaa maakohtaista lajiluetteloa. Tätä tarkoitusta varten AERC on ottanut käyttöön oman kategorialuokittelun, jota RK sekä alueelliset komiteat käyttävät:

A. Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena ainakin kerran vuoden 1949 jälkeen.

B. Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena vain vuosien 1800 ja 1949 välillä.

C. Laji, jonka karanneista tai vapautetuista yksilöistä on maahan syntynyt elinvoimainen populaatio tai yksilöt ovat peräisin toisen maan tällaisesta populaatiosta.

D. Laji, joka ei ole lähes varmasti luonnonvarainen (kategoria A) tai lähes varmasti karkulainen (kategoria E).

E. Varma tai lähes varma tarha- tai häkkikarkulainen.

Yksilömäärä

Useimpien lajien nimen perässä on sulkeissa kaksi lukua, jotka tarkoittavat havaittuja yksilömääriä. Ensinnä on ilmoitettu TLY:n havaintojenkeruualueelta ennen vuotta 2020 havaittujen yksilöiden lukumäärä ja sen jälkeen TLY:n havaintojenkeruualueella vuonna 2020 havaittujen yksilöiden määrä. Laskemalla yhteen sulkeissa olevat luvut saadaan kyseisen lajin TLY:n havaintojenkeruualueella kautta aikojen tavattujen yksilöiden lukumäärä. RK-lajien yksilömäärät on poimittu vuoden 2020 RK-katsauksesta. ARK-lajien osalta lähteenä on käytetty Varsinais-Suomen linnut -kirjaa (Lehikoinen ym. 2003) sekä aiempien vuosien ARK-katsauksia. Pientä sekaannusta luvuissa aiheuttavat nykyisen TLY:n

toimialueen ja havaintojenkeruualueen muutokset viime vuosien kuntaliitosmyrähässä. TLY:n havaintojenkeruualue kattaa nykyisin Varsinais-Suomen maakunnan pois lukien Pyhärannan ja Someron kunnat.

Lyhenteet ja merkintätavat

Linnun tarkka ikä merkitään kalenterivuosiina: 1kv = samana kalenterivuonna syntynyt, 2kv = edellisenä kalenterivuonna syntynyt, +1kv = ennen kuluva kalenterivuotta syntynyt jne. Muut ikälyhenteet: juv = nuori lintu ensimmäisessä täydellisessä höyhenpuvussaan, ad = aikuinen, subad = esiaikuinen, imm = ei-aikuisen, pull = untuvapoikanen. Muut lyhenteet: jp = juhlapukuinen, tp = talvipukuinen, vp = vaihtopukuinen,

eijp = muu kuin juhlapuku; käsittää kaikki tp-, vp- ja pep-linnut sekä nuoruspukuiset, ♂ = koiras, ♀ = naaras, ♀-puk = naaraspuukuinen, Än = laulava, nähty, Ä = laulava, ei nähty, ä = äännelevä ja r = rengastettu. Merkki (v tai video) tarkoittaa, että linnusta on ollut komitean käytettävissä havainnon yhteydessä otettu valokuva tai video, (ään.) että linnusta on havainnon yhteydessä saatu äänite ja (apm), että ilmoitukseen on liitetty kopiot maastossa tehdyistä alkuperäismuistiinpanoista. Jos muuttavasta (m) linnusta on ollut tiedossa lentosuunta (N = pohjoinen jne.), on myös se kerrottu havainnon yhteydessä. Yksilömäärää ei ole ilmoitettu, mikäli havainto koskee yhtä yksilöä. [RK] lajinimen perässä tarkoittaa, että laji kuuluu BirdLife Suomen rariteettiko-

Amerikantavin (*Anas carolinensis*) esiintyminen painottuu vahvasti huhtikuulle, ja myös tämä Mietoistenlahden lintu löytyi juuri silloin. Amerikantavikoiraan selkein tuntomerkki on rinnansivun selvä ja tasaleveä valkoinen pystyjuova, kun toisaalta tavilla on valkea pitkittäisjuova, joka muodostuu alempien hartiahöyhenien sisähöyhtyjen valkoisesta väristä. Kuvan Mietoistenlahden yksilön tarkempi tarkastelu paljastaa, että kyseessä on näiden kahden lajin risteymä (*Anas crecca x carolinensis*). Heikon, amerikantavimaisen valkoisen pystyjuovan aiheen lisäksi linnulta erottuu valkea pitkittäisjuova hartiahöyhenissä, ja vihreän silmäjuovan vaalean kullanuskeat reunukset ovat selkeät, kun puhtaalla amerikantavilla vihreälle alueelle ei muodostu yhtä selkeitä reunoja. Suomen lajilistalla tavi ja amerikantavi on nykyisin erotettu omiksi lajeikseen, mutta eräissä maailman lajilistoissa amerikantavia pidetään tavin alalajina, ja yhtenä perusteena tälle on esitetty näiden kahden taksonin laaja risteytyminen. © Isto Virtanen, Mynämäki, Mietoistenlahti 5.4.2020

Suomen viides ja TLY:n toinen havainto lehmähaikarasta (*Bubulcus ibis*) tehtiin Vehmaalla. Alueen ensimmäinen lehmähaikara löytyi heinäkuussa 2011 Uudesta-kaupungista, aivan Vehmaan kunnanrajan tuntumasta. Vuoden 2020 lehmähaikara viihtyi pitkään maatalon piha-alueella mutta teki muutamia siirtymiä. Lintu sinnitteli joulukuun puolelle, ja viimeinen havainto linnusta tehtiin 7.12. Uudenkaupungin Valkiamerellä. Lehmähaikaran alalajista *coromandus* on yksi havainto Suomesta vuodelta 1994 ja sen on tulkittu kuuluvan E-kategoriaan. Ei-juhlapukuisten lintujen tunteminen alalajilleen on hankalaa. Alalajeilla on pieniä rakenne-eroja, mutta niiden tulkitseminen valokuvista ei ole suoraviivaista. Lehmähaikara eroaa muista valkoisista haikaroista ennen kaikkea rakenteensa puolesta. Se on pieni, lyhytjalkainen, -kaulainen ja -nokkainen verrattuna esimerkiksi jalohaikaraan. © Ville Rähä, Vehmaa, Laitinen 26.11.2020

Paimionlahdelta löytyi 15.3. isohaarahaukka (*Milvus milvus*), jolta puuttui käsisulka oikeasta siivestä. Sama yksilö havaittiin päivän aikana useasta eri pisteestä, ja viimeinen havainto siitä tehtiin puoli kolmen maissa Mynämäellä. © Maanmittauslaitoksen maastotietokanta 09/2021

mitean (RK) tarkastettaviin. Fenologiahavainnoissa on lajinimen perässä ilmoitettu kyseisen lajin tarkastusväli. Havainnoitsijaluettelossa lyhenne (ilm. ARK/RK) tarkoittaa, että vaikka havainnosta ei ole tehty asianmukaista ilmoitusta, on ARK/RK käsitellyt sen käytettävissä olevan kuvamateriaalin perusteella.

Muutoksia tarkastettaviin lajeihin

Isokirvinen siirrettiin fenologiatarkastuslistalle ja sen päivämäärärajat ovat 1.11.–31.8. Myös *tristis*-tiltalti siirrettiin fenologiatarkastuslistalle ja sen päivämäärärajat ovat samat kuin tiltaltilla eli 1.1.–15.3.

Jalohaikarahavaintoja ei tarkasteta 10.3.2021 alkaen.

Fenologiatarkastuslistaa päivitettiin ARK:n kokouksessa 10.3.2021 ja seuraaville lajeille määriteltiin

uudet päivämäärärajat: lyhytnokkahanhi 1.12.–29.2., tundrahanhi 1.1.–29.2., ristisorsa 7.11.–22.2., mustakurkku-uikku 1.1.–31.3., ruskosuohaukka 1.11.–18.3., kapustarinta 1.12.–29.2., keräkurmita 4.10.–30.4. & 15.6.–13.8., pikkukuovi 1.10.–9.4., kuovi 1.11.–21.3., isosirri 1.12.–30.4., valkoviklo 1.11.–8.4., tiltalti 1.1.–15.3. ja punavarpuunen 1.11.–6.5.

Hyväksytyt havainnot

Kategoria A

Tavi x amerikantavi

(*Anas crecca x A. carolinensis*) (1, 1) **5.4.** Mynämäki, Mietoistenlahti ♂ (v) (Tapio Aalto, Soili Leveelahti, Henrik Lindholm, Jukka Sillanpää, Jyrki Kuusela, Isto Virtanen ym.)

Vasta TLY:n toinen dokumentoi-

tu havainto tästä Euroopassa säännöllisesti havaittavasta risteymätyypistä. Ensimmäinen dokumentoitu havainto on vuodelta 2019.

Amerikanjäkäkuikka

(*Gavia immer*) (15, 1)

24.10. Kemiönsaari, Morgonlandet tp WSW (apm) (Tapio Aalto, Soili Leveelahti, Henrik Lindholm, Jyrki Normaja, Ville-Veikko Salonen).

Kanadan kansallislintu on edelleen varsin vähälukuinen vierailija TLY:n alueella. Morgonlandetin lintu oli vasta 6. yksilö 2010-luvulta. Viimeksi laji on tavattu vuonna 2018 kahden yksilön voimin.

Jääkuikka (*Gavia adamsii*) (88, 5)

10.1. Uusikaupunki, Fräkäli 2kv (v) (Pekka Alho, Matti Lempiäinen); **30.4.** Uusikaupunki, Vekara +3kv jp N (Rauli Lumio, Pekka Alho, Olli Tenovuo); **8.5.** Parainen, Utö

+3kv jp E (Jorma Tenovuo); **16.5.** Turku, Ruissalo +3kv jp S (v) (Toti Toiskallio); **23.11.** Parainen, Utö +1kv tp NW (Jorma Tenovuo, Mikko Järvinen).

Keskimääräistä selvästi parempi esiintyminen. Jääkuikan esiintyminen vaihtelee vuosittain ja 2000-luvulla lajia ei ole havaittu edes joka vuosi. Turun havainto oli pitkistä aikaa piristävä ”sisämaahavainto”, havaintojen keskittyessä pääasiallisesti Paraisten, Kemiönsaaren ja Uudenkaupungin saariin.

Mustakauluikku

(*Podiceps nigricollis*) (2, 2) [RK]

1.5. Mynämäki, Mietoistenlahti, Silakari 2 (video) (Tapio Aalto, Kim Kuntze, Soili Leveelahti, Meri Öhman).

TLY:n alueen toinen havainto. Ensimmäinen havainto on vuodelta 2013, jolloin Salon Omenojärvellä nähtiin niin ikään kaksi yksilöä.

Lehmähaikara

(*Bubulcus ibis*) (1, 1) [RK]

22.11.–3.12. Vehmaa, Laitinen–Heikola–Tuomoinen–Vihtijärvi (v)

(Maarit Eerola ym., ilm. TLY ARK); **7.12.** Uusikaupunki, Valkiameri (v) (ilm. TLY ARK).

Havaintojen tulkittiin koskevan todennäköisesti samaa yksilöä. TLY:n alueen 2. ja Suomen 6. yksilö. TLY:n aiempi havainto on sekini Uudenkaupungin ja Vehmaan rajalta vuodelta 2011.

Jalohaikara (*Egretta alba*)

12.9.2016 Turku, Luolavuori eijj WSW (Markus Tuomi).

Vuoden 2016 yksilömäärä nousee 59 yksilöön. Vuodesta 2017 alkaen jalohaikarasta on tarkastettu vain fenologisesti poikkeavat havainnot. 10.3.2021 alkaen ARK ei tarkasta jalohaikarahavaintoja.

Mustahaikara (*Ciconia nigra*) (66, 0) 23.5.1988 Kemiönsaari, Sjöfax (v) (Sami Tuomela, Mika Bruun, Olli-Pekka Liinalaakso, Markku Kangasniemi, Pertti Kangasniemi).

Isohaarahaukka (*Milvus milvus*) (45, 11)

9.1. Paimio, Ruokolinna N (v) (Reijo

Vikman, Hanna Järvinen); **22.1.** Kemiönsaari, Västankärr (v) (Jukka Tobiasson); **5.2.** Turku, Valunkylä E (Mikko Niemi); **11.3.** Parainen, Jurmo (Timo K. Palomäki, ilm. Kim Kuntze); **15.3.** Paimio, Paimionlahti NW (Matti Lahti, Eve Lahti); **15.3.** Turku, Ävik +2kv NW (Petri Ahti); **15.3.** Rusko, Liukola W (Esko Sillanpää); **15.3.** Masku, Kiveinen W (v) (Jori Ruohonen); **15.3.** Masku, Hirvijoen pellot W (v) (Tom Lindroos, Hannu Kormano, Veli-Matti Suominen, Vesa Virtanen, Timo Tuominen); **15.3.** Mynämäki, Meripää N (Jukka Sillanpää); **19.3.** Salo, Halikonlahti +2kv SW (apm) (Ville Rähä, Janne Riihimäki); **23.3.** Kaarina, Kuusistonlahti +2kv NW (Esko Gustafsson); **24.3.** Uusikaupunki, Valkiameri-Kaatopaikka +2kv kiert (v) (Jarmo Laine, Rauno Laine); **27.3.** Turku, Ruissalo NW (v) (Tuula Helle, ilm. ARK); **27.3.** Masku, Hirvijoen pellot W (v) (Tom Lindroos, Rasmus Mäki, Ismo Saarinen, Seppo Häkklilä); **27.3.** Mynämäki, Meripääntie +2kv NW (Ossi Öhman); **5.–6.4.** Masku, Hirvijoen

Tämä 2kv kiljukotka (*Aquila clanga*) vietti vajaa kaksi viikkoa Nousiaisten Akkoisten-tiellä. Lintu julkaistaan kiljukotka-nimikkeen alla, mutta siinä on piirteitä, jotka eivät sovi puhtaalle kiljukotkalle. Nämä ovat vaalea niskalaikku, kyynärsulkienvoimakas ja lähelle sulan kärkiä ulottuva raidoitus, sisimpien käsisulkienvoimakas, ruumiin vaaleankirjava viirutus, siiven yläpeitinhöyhenten ruskeus sekä siiven yläpeitinhöyhenten vain niukalti vaaleat kärjet ja niin ikään niukalti valkoinen yläperä. Dick Forsmanin asiantuntijalausemukaan lintu tuskin on ensimmäisen polven risteymä ja sitä olisi viisainta pitää kiljukotkana. Pikkukiljukotkan (*Aquila pomarina*) ja kiljukotkan tiedetään risteytyvän laajalti Suomen lähialueilla, mikä tekee ”puhtaan” kiljukotkan arvioinnin hyvin vaikeaksi. Linnun tuntee parhaiten toisen kalenterivuoden yksilöksi siitä, että sillä on kahden ikäisiä siipisulkiä. Uloimmat siipisulat ovat olleet sillä syntymästä asti ja ne ovat ruskeita ja kuluneita. Lintu on ehtinyt sulkiä muuttaman ensimmäisen sukupolven sisemmän käsisulan, ja vaihtanut ne toisen sukupolven käsiulkiin, jotka ovat nuoruuspuvun sulkiin nähden tummempia ja hieman pidempiä. © Tom Lindroos, Nousiainen, Köönikkälä 4.9.2020

pellot (Heikki Minn, Hannu Kormanen, Rauli Lumio, Jorma Hellsten ym.); **6.4.** Salo, Mustassuo +2kv NW (v) (Toni Wasama); **30.8.–1.9.** Salo, Raatala +1kv (v) (Jukka Eskola); **19.–20.9.** Kemiönsaari, Björkboda-Söderby +1kv (v) (Jyrki Normaja, Harri Salo, Petri Helminen, Ari Kuusela, Mervi Haukila); **21.9.** Mynämäki, Mietoinen W (Rainer, Grönholm, Birger Grönholm); **3.10.** Parainen, Utö SW (Jussi Jauhainen, Jorma Tenovuo, Petri Ahti, Rami Metsäranta, Heikki Korpelainen).

Vuoden 2019 tapaan hyvä esiintymisen. Isohaarahaukkoja havaittiin ennätykselliset 11 yksilöä. Vuonna 2018 nähtiin TLY:n alueella vain yksi lintu, ja vuonna 2017 isohaarahaukkaa ei havaittu lainkaan. Paimion ja Kemiönsaaren tammikuiset havainnot koskevat pukutuntomerkkien perusteella todennäköisesti samaa lintua. Paimiosta 15.3. löytyi isohaarahaukka havaittiin saman päivän aikana useasta pisteestä. Jurmossa 11.3. sekä Ruissalossa, Maskussa ja Mynämäellä 27.3. tehdyt ha-

vainnot koskevat pukutuntomerkkien perusteella samaa lintua. Huhtikuiset Maskun ja Salon havainnot koskevat todennäköisesti samaa lintua.

Niittysuohaukka (*Circus pygargus*) **12.5.** Kaarina, Kuusistonlahti +2kv ♀ (Petri Ahti, Jarmo Saarnio, Tarja Saarnio); **14.5.** Mynämäki, Mietoistenlahti +2kv ♀ W-NW (Hannu Kormanen, Kauko Häkkilä, Jarmo Laine, Totti Toiskallio); **17.5.** Paimio, Paimionlahti +2kv ♀ (Tom Lindroos); **20.5.–28.6.** Salo, Saari, Vähäjärvi +2kv ♀ (v) (Eero Ketola ym.); **13.6.** Kemiönsaari, Björkboda 2kv ♂ (v) (Henrik Lindholm); **19.7.** Salo, Saarenjärvi 2kv ♂ (v) (Hannu Klemola).

Hyvä esiintyminen. Salossa todettiin pesintä, mutta poikaset eivät valitettavasti selvinneet.

ARK ei tarkasta havaintoja vanhoista +2kv koiraista.

Kiljukotka (*Aquila clanga*) (28, 3) **29.4.** Salo, Saarenjärvi subad WSW

(v) (Markus Ahola); **21.7.–14.8.** Kemiönsaari, Sjölag 2kv (v) (Henrik Lindholm); **23.8.–6.9.** Nousiainen, Akkoistentie 2kv (v) (Jari Ketola, Tom Lindroos, Ari Kuusela ym.).

Nousiaisten lintu on pukutuntomerkkien perusteella sama yksilö kuin Siilinjärvellä 15.8., Helsingissä 17.8. sekä Vantaalla 10.9. Tällä linnulla havaittiin pukutuntomerkkejä, jotka saattaisivat viitata pikkukiljukotkan perimään.

Pikkukiljukotka (*Aquila pomarina*) (39, 1) **28.8.** Turku, Haaga SSE (v) (Santeri Hiltunen).

Pikkukiljukotkan yksilömäärissä vuosittain on merkittävää vaihtelua. 2000-luvulla havaintoja ei ole tehty edes vuosittain, kun parhaimpina vuosina on havaittu 4 yksilöä.

Punajalkahaukka (*Falco vespertinus*) (159, 3) **19.8.** Kemiönsaari, Vänä 1kv NNW (Timo Hietanen); **1.9.** Turku, Ruissalo 1kv (Matti Eloranta,

Vuoden toinen nuori tundravikla (*Calidris subruficollis*) löytyi Laitilan Valkojärveltä, ja pari viikkoa aikaisemmin laji oli havaittu Jurmon lintuasemalla. Nuoren linnun selkäpuolen tummakeskustaista, vaaleakärkisistä höyhenistä muodostuu selvä suomukuvio. Siiven peitinhöyhenet eivät ole yhtä kontrastikkaita, vaan ne ovat ruskeakeskustaisia ja niihin muodostuu tumma subterminaalijuova sekä vähemmän kontrastoitua vaalea reunus kuin selkäpuolen höyhenissä. Tundravikla on lähinnä sekoitettavissa nuoreen suokukkoon (*C. pugnax*). Tundravikla on kuitenkin aina pienempi kuin pienimmättään suokukkonaaraat. Tundravikalla ei lennossa erotu suokukolle ominaisia valkoisia siipijuovia eikä valkoisia yläperän reunoja – lisäksi lajilla on siipien alapinnolla käsisulkienvoimien peitinhöyhenissä tummat puolikuun malliset kuviot, jotka kontrastoituvat selkeästi muutoin vaaleaan siiven alapaitinhöyhenkenttään. Tundravikalla on lyhyempi ja hennompi nokka verrattuna suokukkoon ja sen jalat ovat kellertävät. Lisäksi tundraviklan rinnan sivuille muodostuu tummaa täplitystä. Tundravikla viihtyy myös ihmisten muokkaamilla biotoopeilla kuten pelloilla, eikä se suosi vain kosteikkoja tai rantoja. © Jukka J. Nurmi, Laitila, Valkojärvi 21.9.2020

Pekka Arki); **4.9.** Masku, Nyynäinen 2kv ♂ W (Markus Tuomi).

Vuoden 2019 huippuesiintymisen jälkeen palattiin normaaliin.

Tundravikla (*Calidris subruficollis*) (4, 2) [RK]

6.–7.9. Parainen, Jurmo 1kv (v) (Tero Saarinen, Katja Korhonen ym.); **21.–23.9.** Laitila, Valkojärvi, Kaukola 1kv (v) (Jukka J. Nurmi ym.).

TLY:n alueen aiemmat havainnot ovat vuosilta 1990, 2004, 2011 ja 2017.

Isovesipääsky (*Phalacrocorax fulicarius*) (17, 3) **31.5.** Parainen, Utö jp N (Jorma

Tenovuo, Mikko Järvinen, Kimmo Kuusisto, Janne Suominen, Mikko Suominen, Antti Fager-Pintilä); **1.6.** Uusikaupunki, Laitakari jp ♀ (v) (Jaana Löytymäki, Tuomas Laurilehto, ilm. Ville Räihä); **14.6.–25.7.** Kemiönsaari, Morgonlandet +2kv ♀ (v) (Henrik Lindholm ym.).

Erittäin hyvä esiintyminen. Edelliset havainnot TLY:n alueelta ovat vuodelta 2015, jolloin havaittiin kaksi yksilöä.

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*) (n.114, 3)

30.4. Raisio, Raisionlahti jp (v) (Hannu Huhtinen, Timo Elovaara, Soili Levelehti, Veli-Matti Suomi-

nen); **30.–31.5.** Turku, Friskalanlahti (v) (Jarmo Laine); **31.5.** Kaarina, Kuusistonlahti (Markus Tuomi).

2010-luvun määriin verrattuna normaalia heikompi esiintyminen.

Pääskykahlaaja (*Glareola pratincola*) (2, 1) [RK]

11.6. Kaarina, Kuusistonlahti (v) (Tom Lindroos, Esko Gustafsson, Kari Salonen, Olavi Kemppainen ym.).

Pääskykahlaaja on koko Suomen mittakaavassa varsin harvinainen vierailija. Kaarinan havainto on TLY:n 3. ja Suomen 10. havainto. TLY:n alueen aiemmat havainnot ovat vuodelta 1989 Salon Halikonlahdelta ja Kemiönsaaren Sjölagista.

Tämä korea, lähes juhlapukuinen, isovesipääsky (*Phalaropus fulicarius*) löytyi TLY:n alueelle tyypilliseen tapaan mereltä. Vesipääskylajeille on ominaista käännteinen sukupuolidimorfismi: naaraat ovat kooltaan suurempia ja väritykseltään kirkkaampia kuin koiraat. Morgonlandetin näytävä lintu on nimenomaan naaras, koska sillä on syvän tiilenpunainen höyhenpuku ja kontrastikkaat päänkuviot. Parhaana koiraan pukutuntomerkinä pidetään viiruista ja naaraaseen nähden rusehtavampaa päälakea, kun taas juhlapukuisen naaraan otsa ja päälaki ovat yhtenäisen mustahkot. Lisäksi juhlapukuisen koiraan nokan kärki on keskimäärin laajemmin tumma. © Janne Riihimäki, Kemiönsaari, Morgonlandet 23.6.2020

Leveäpyrstökihi

(*Stercorarius pomarinus*) (218, 4)
5.5. Uusikaupunki, Vekara +3kv vaalea N (Raimo Heinonen);
17.5. Kustavi, Isokari +3kv vaalea N (Markus Tuomi, Totti Toiskallio); **17.5.** Kustavi, Kihti +3kv vaalea NNW (v) (Markus Tuomi, Totti Toiskallio); **12.7.** Parainen, Utö +3kv vaalea E (Jorma Tenovuo).

Kaikki vuoden 2020 havainnot koskevat keväisiä vanhoja lintuja, joita nähdään TLY:n alueella selvästi enemmän kuin syksyisiä nuoria. Viimeksi vuonna 2014 oli huippuesiintymisen, jonka pääroolissa olivat syksyiset nuoret linnut.

Pikkuruokki (*Alle alle*) (49, 0)
2.12.2018 Parainen, Jurmo juv/tp (Eino Hiekkanen).

Valkosiipitiira

(*Chlidonias leucopterus*) (20, 4)
5.6. Turku, Friskalanlahti 2 +2kv (v) (Totti Toiskallio); **7.6.** Salo, Hamarijärvi 2 +2kv jp (video) (Ville Räihä, Aapo Räihä, Taru Räihä).
 Toinen hyvä vuosi peräkkäin. Valkosiipitiirahavainnot ovat lisääntyneet merkittävästi 2010-luvulla.

Riuttatiira (*Sterna sandvicensis*) (104, 15)

29.7. Parainen, Tamskläpparna +1kv vp N (Petri Helminen, Heikki Ainikkamäki, Minttu Ainikkamäki); **30.7.** Parainen, Jurmo 2 +1kv (Harri Wallenius, Timo K. Palomäki, ilm. Kim Kuntze); **8.8.** Parainen, Jurmo 4 +1kv vp SW (v, video) (Aapo Salme-la, Julia Palorinne, Niko Björkell); **9.8.** Kemiönsaari, Morgonlandet 2 +1kv SE (v) (Lauri Mäenpää, Minna

Mäenpää); **13.8.** Parainen, Utö +1kv ENE (v) (Mikko Järvinen, Jorma Tenovuo, Ismo Hyvärinen); **15.8.** Parainen, Jurmo 4 +1kv N-NE (Kim Kuntze, Meri Öhman); **17.8.** Parainen, Jurmo +1kv vp (Timo K. Palomäki, Guy Casén, ilm. Kim Kuntze).

Huippuesiintymisen. Riuttatiira on ollut 2000-luvulla lähes vuosittainen vierailija. Ainoastaan vuosilta 2005 ja 2017 ei ole havaintoja.

Aroharmalokki

(*Larus cachinnans*) (82, 18)
8.–9.4. Turku, Topinoja 3kv (v) (Ari Kuusela); **14.5.** Turku, Topinoja 2kv (v) (Ari Kuusela); **18.5.** Turku, Topinoja 3kv (v) (Jukka Kivelä); **17.6.** Uusikaupunki, Tootiletto 2kv (v) (Pekka Alho); **21.7.–25.9.** Turku, Topinoja 1kv (v) (Ari Kuusela, Ismo Kiikola);

Isovesipääsky aloittaa talvipukuun sulkimisen tavallisesti loppukesästä pesimäalueillaan. Morgonlandetilla ”kesehtineen” linnun ulkonäkö oli reilussa kuukaudessa muuttunut selvästi. Selän mustat ja reunoiltaan vaalean kullanuskeat (ns. buffit) höyhenet ovat suurelta osin vaihtuneet talvipuvun harmaisiin höyheniin. Ruumis on laajalti valkea, mutta sieltä täältä erottuu vielä juhlapuvun rippeitä. Talvipukuisen linnun nokan väri muuttuu lähes kokonaan tummaksi, jolloin vain tyvi on kellertävä. Lisäksi nokka on tukeva ja lyhyt toisin kuin vesipääskyllä. Isovesipääskyn esiintyminen painottuu syksyyn, jolloin havainnot koskevat pääosin nuoria lintuja. Lajia on tavattu Suomessa kuitenkin kaikkina vuodenaikoina, eli se voi oikeastaan päästä yllättämään lähes koska vain! © Janne Riihimäki, Kemiönsaari, Morgonlandet 25.7.2020

30.7.–21.8. Turku, Topinoja 1kv (v) (Ari Kuusela, Hannu Klemola); **19.–24.8.** Turku, Topinoja 1kv (v) (Markus Tuomi, Ari Kuusela, Totti Toiskallio); **23.–28.8.** Turku, Topinoja 1kv (v) (Ismo Kiikola, Jukka Kivelä, Ari Kuusela, Pekka Toola); **29.8.** Turku, Topinoja 1kv (v) (Ari Kuusela); **20.–25.9.** Turku, Topinoja 1kv (v) (Ari Kuusela, Jukka Kivelä, Ismo Kiikola); **22.–23.9.** Turku, Topinoja 1kv (v) (Ismo Kiikola, Jukka Kivelä); **23.9.–1.10.** Turku, Topinoja 1kv (v) (Pekka Alho, Jukka Kivelä, Ari Kuusela); **24.9.–21.11.** Turku, Topinoja 1kv (v) (Ari Kuusela, Jukka Kivelä); **8.10.** Turku, Topinoja 1kv (v) (Jukka Kivelä, Ari Kuusela); **8.10.** Turku, Topinoja 2kv (v) (Ari Kuusela);

23.–24.10. Turku, Topinoja 1kv (v) (Ari Kuusela); **3.–4.11.** Turku, Topinoja 1kv (v) (Ari Kuusela); **10.11.** Kemiönsaari, Kasnäs 1kv (v) (Ari Kuusela).

Hyvä esiintyminen hiljaisemman vuoden jälkeen.

Lisäksi julkaistaan ns. väliluokan havainto: (8, 1)

5.10. Turku, Topinoja 1kv (v) (Ismo Kiikola).

Väliluokassa julkaistaan tällä hetkellä linnut, joita ei nykytiedoilla voida hyväksyä aroharmalokkeina, mutta joiden voidaan tuntomerkkien perusteella olettaa omaavan lajin geeniperimää niin paljon, ettei niitä ole myöskään syytä pitää harmaalokkeina.

Mehiläissyöjä (*Merops apiaster*) (52, 4)

16.5. Parainen, Utö (v) (Jorma Tenovuo, Ari Rivasto, Kimmo Kuusisto, Jussi Jauhiainen); **16.5.** Parainen, Jurmo 2kv ♀ (r, v) (Lauri Kokkala, Ina Tirri, Timo K. Palomäki, Harri Wallenius); **22.5.** Parainen, Utö SSW (Jorma Tenovuo, Kimmo Kuusisto, Jussi Jauhiainen, Ossi Öhman, Petri Helminen, Ansku Lehto); **11.6.** Parainen, Jurmo (Jyrki Normaja).

Hyvä esiintyminen. Viimeisen kymmenen vuoden aikana vain vuonna 2015 on ollut parempi esiintyminen, jolloin havaittiin kuusi mehiläissyöjää. Toinen Jurmon lintuasemalla havaituista mehiläissyöjistä rengastettiin – ensimmäistä kertaa Suomessa.

Vuoden suurin yllättäjä oli Suomen toinen harmaapääsirkku (*Emberiza spodocephala*) Jurmon lintuasemalla. Lintu ei suinkaan ollut alueellemme uusi laji, sillä Suomen ensimmäinen harmaapääsirkku havaittiin marraskuussa 1981 Kemiönsaaren Vänössä. Harmaapääsirkkukoiraalla on nimensä mukaisesti lyijynharmaa pää, ja sen rinta, kurkku ja niska ovat niin ikään lyijynharmaita. Vatsapuoli on vaaleankeltainen ja kyljissä sekä kupeilla on kastanjanruskeita viiruja. Jurmon lintu oli Itä-Aasiassa pesivän nimialalajin *spodocephala* edustaja. Nimialalajin lisäksi harmäpääsirkulla on kaksi muuta alalajia, joista *personata* pesii Japanissa sekä *sordida* pienellä alueella Kiinassa. © Ohto Oksanen, Parainen, Jurmo 10.5.2020

Sininärhi (*Coracias garrulus*) (56, 1) 29.9. Raisio, Hauninen S (Mauno Mustakangas, Riitta Honkaranta).

Valtaosa TLY:n alueen sininärhihavainnoista on tehty ennen vuotta 2000. Rasion havainto on TLY:n alueen neljäs 2000-luvulta. Edellinen havaittiin vuonna 2011 Pöytyällä.

Isokirvinen (*Anthus richardi*) (206, 5)

11.9. Laitila, Valkojärvi än (Juha Kylänpää); 7.10. Turku, Ruissalo än (Tom Lindroos); 11.–13.10. Parainen, Utö 1kv ja fl (v, ään) (Ossi Öhman, Jorma Tenovuo, Kimmo Kuusisto ym.); 24.10. Lieto, Asemansetu E (Markku Salonen); 25.9.2018 Kemiönsaari, Björkboda (Tarmo Nurmi).

Vuoden 2018 yksilömäärä nousi 9 yksilöön.

Isokirvinen siirrettiin fenologiatar-

kastuslistalle. Isokirvishavainnot tarkastetaan aikavälillä 1.11.–31.8.

Taigakirvinen (*Anthus hodgsoni*) (9, 1) 7.–8.10. Parainen, Utö (v) (Kari Haataja ym.).

TLY:n alueen edellinen taigakirvinen havaittiin Jurmon lintuasemalla vuonna 2018.

Sitruunavästäräkki

(*Motacilla citreola*) (110, 6)

1.5. Mynämäki, Kuustonlahti ♂ (v) (Petri Varjonen); 5.5.–9.6. Salo, Saarenjärvi (v) (Hannu Klemola, Ari Kuusela); 8.5. Paimio, Puhdistamo ♂ (Reijo Vikman, Hanna Järvinen); 11.–12.5. Raisio, Rasionlahti ♀ (v) (Totti Toiskallio ym.); 25.–27.5. Salo, Saarenjärvi ♂ (v) (Hannu Klemola, Ari Kuusela); 12.6. Turku, Friskalanlahti +1kv ♀-puk. (v) (Totti Toiskallio).

Sinipyrstö (*Tarsiger cyanurus*) (31, 11)

2.5. Parainen, Jurmo ♀-puk. (r, v) (Tatu Hokkanen, Timo K. Palomäki, Vesa Virtanen, Marja Hokkanen); 22.5. Parainen, Jurmo ♀-puk. (Jyrki Normaja, Lotta Lindholm-Normaja, Petri J. Vainio, Timo K. Palomäki); 15.9. Parainen, Utö ♀-puk. (v) (Kirsi Nisula, Jorma Tenovuo, Jorma Knaapi ym.); 27.9. Parainen, Utö 2 ♀-puk. (v) (Antti Marjokorpi, Jorma Tenovuo, Markus Varevuo, Matti Haikonen, Jouni Rautanen ym.); 29.9. Parainen, Utö ♀-puk. P (Timo Lintula, Jorma Tenovuo, Markus Varesvuo, Jarmo Saarnio); 29.9. Kemiönsaari, Morgonlandet ♀-puk. än (Ville-Veikko Salonen); 2.10. Uusikaupunki, Vekara ♀-puk. (Raimo Heinonen, Tom Lindroos, Hannu Kormano, Matti Lempiäinen); 2.10. Parainen,

Jurmo ♀-puk. (r, v) (Pekka Virtanen, Juhani Virtanen, Kari Tuominen, Janne Aalto, Pyry Laurikka ym., ilm. Kim Kuntze); 10.10. Parainen, Jurmo 1kv (r, v) (Masi Kopsa, Kim Kuntze, Hannu Kormano, Tom Lindroos, Lauri Kokkala, Minna Honkasaari, Jouko Vuokko); 13.10. Parainen, Jurmo ♀-puk. (r, v) (Lauri Kokkala, Timo K. Palomäki, Kim Kuntze ym.).

Sinipyrstöllä oli ennätysellisen runsas esiintyminen vuonna 2020. Kaksi yksilöä havaittiin toukokuussa ja yhdeksän syys–lokakuussa. Kaikki havainnot tehtiin saarissa.

Sepeltasku (*Saxicola maurus*) (27, 2) 2.5.–5.5. Parainen, Utö 2kv ♂ (v) (Jorma Tenovuo, Ari Rivasto, Outi Sarjakoski); 10.5. Parainen, Jurmo 2kv ♂ (v) (Pekka Alho, Marko Dahlman, Ohto Oksanen, Timo K. Palomäki).

Mustapäätasku (*Saxicola rubicola*) (35, 1)

13.–30.10. Parainen, Utö ♂ (v) (Jorma Tenovuo, Outi Sarjakoski, Jouko Lundén, Kimmo Kuusisto, Ossi Öhman ym.).

Arotasku (*Oenanthe isabellina*) (2, 1) [RK]

12.10. Parainen, Jurmo 1kv (v) (Mikko Niemi, Kim Kuntze, Masi Kopsa, Julius Isotalo ym.).

Arotasku on havaittu TLY:n alueella kahdesti ennen, ja molemmat yksilöt havaittiin Björkbodassa: 29.9.2007 ja 24.4.2014.

Ruokosirkkalintu

(*Locustella luscinioides*) (23, 1)

17.–22.6. Paimio, Puhdistamo ♂ Ä (ään) (Reijo Vikman, Hanna Järvinen, Ville Rähä).

Pikkukultarinta (*Iduna caligata*) (6, 1) [RK]

30.9. Uusikaupunki, Vekara 1kv (v) (Pekka Alho, Raimo Heinonen, Olli Tenovuo, Matti Lempiäinen).

TLY:n alueen ensimmäinen syys-havainto. Rariteettikomitea on 1.1.2004 alkaen tarkastanut havainnot heinäkuun jälkeen pesimäpaikkojen ulkopuolelta.

Ruskouunilintu

(*Phylloscopus fuscatus*) (21, 7)

29.9. Uusikaupunki, Vekara 2 än (Raimo Heinonen, Matti Lempiäinen); 29.9. Kemiönsaari, Morgonlandet än (v) (Ville-Veikko Salonen, Seppo Sällylä); 7.–11.10. Parainen, Utö 2 (v) (Jarmo T. Koistinen, Mika Teivonen, Jorma Tenovuo, Antero Topp, Kalle Lindeman, Pertti Rasp ym.); 11.10. Parainen, Utö (Tom Lindroos, Hannu Kormano, Rauli Lumio ym.); 19.10. Raisio, Perttala (Hannu Kormano, Tom Lindroos).

Ruskouunilinnulla oli koko maan mittakaavassa ennätysellisen runsas esiintyminen. Se siirtyi ARK:n tarkastettavien lajien listaan 1.1.2018 alkaen.

Tiltalti (*Phylloscopus collybita tristis*) (39, 13)

6.5. Salo, Halikonlahti Än (ään) (Kari Haataja, Jarmo Kallio); 10.5. Parainen, Jurmo (r, v) (Ohto Oksanen, Pekka Alho, Timo K. Palomäki, Marko Dahlman); 25.5. Kaarina, Kuusisto Än (ään) (Kalle Rainio, Miia Rainio); 2.6. Parainen, Jurmo Ä (video) (Mikko Niemi, Jyrki Normaja); 4.6. Uusikaupunki, Vekara Än (v, ään) (Olli Tenovuo, Raimo Heinonen); 19.–24.6. Parainen, Utö Än (v, ään) (Mikko Järvinen, Jorma Tenovuo); 13.–14.8. Parainen, Utö (v, video) (Mikko Järvinen, Jorma Tenovuo); 27.9. Uusikaupunki, Kloppi (r, v) (Pekka Alho, Sari Alho); 1.10. Uusikaupunki, Vekara (v) (Pekka Alho, Olli Tenovuo); 7.10. Salo, Halikonlahti än (ään) (Janne Riihimäki); 30.10.–18.11. Parainen, Utö 2 (v) (Jorma Tenovuo, Mikko Järvinen ym.); 9.–12.11. Parainen, Jurmo (v) (Tomi Juurikivi).

Tiltaltin *tristis*-alalaji siirrettiin fenologiatarkastuslistalle ja sen päävämääräraajat ovat samat kuin tiltaltilla eli 1.1.–15.3. Niiden lintujen lauluista, joista oli äänite käytössä, tehtiin äänianalyysit RK:n linjan mukaisesti.

Tulipäähippiäinen

(*Regulus ignicapilla*) (26, 7)

22.4. Parainen, Jurmo 2kv ♂ (r, v) (Ohto Oksanen, Timo K. Palomäki, Masi Kopsa, Arto Aaltonen); 2.5. Mynämäki, Mietoistenlahti ♂ Än (v) (Tapio Aalto, Hannu Kormano, Soili Leveelahti, Jukka Sillanpää); 31.5.–25.9. Turku, Ruissalo ♂ Än (v) (Mika Salmi); 31.5.–4.6. Salo, Latokartanonkoski ♂ Än (v, ään) (Hannu Klemola); 27.9. Paimio, Paimionlahti, Kinkka (v) (Peter Uppstu); 17.10. Parainen, Jurmo 1kv ♂ (r, v) (Kim Kuntze, Meri Öhman, Timo K. Palomäki, Vesa Virtanen); 1.11. Parainen, Jurmo 1kv ♀ (v) (Raimo Hyvönen ym.).

Tulipäähippiäisen voitokulku jatkuu, ja vuoden 2020 määrä sivuaa edellistä ennätystä.

Sepelsieppo (*Ficedula albicollis*) (199, 7)

1.5. Parainen, Jurmo +2kv ♂ (r, v) (Tatu Hokkanen, Timo K. Palomäki, Vesa Virtanen, Marja Hokkanen); 6.5. Parainen, Jurmo 4kv ♀ (v) (Tatu Hokkanen, Ohto Oksanen, Marja Hokkanen); 6.5. Kemiönsaari, Morgonlandet +2kv ♂ (v) (Ville-Veikko Salonen, Marko Kaukinen, Henrik Lindholm, Janne Riihimäki); 7.5. Parainen, Jurmo 2kv ♂ (r, v) (Ohto Oksanen); 7.5. Parainen, Utö +2kv ♂ (v) (Jorma Tenovuo, Outi Sarjakoski, Brita Willström); 15.5. Kemiönsaari, Högsära +2kv ♂ (v, ään) (Jouni Tittonen); 26.5. Kemiönsaari, Byön 2kv ♂ (v) (Henrik Sell).

Lapintiaainen (*Poecile cinctus*) (?), 1) 26.1. Raisio, Lehterinvuori (Timo Lainema).

Pikkusirkku (*Emberiza pusilla*) on itäinen laji pesien Suomen koillisosissa, muualla maassa se on pikkuharvinaisuus vuoden ympäri. Marras–joulukuussa havaitaan verraten usein viivytelijoita, mutta helmikuisia havaintoja on vain kourallinen. Särkisalon lintu olikin saanut kuukaudenpinnakerääjiin vipinää. Lintu viipyi paikalla maaliskuulle asti. Pikkusirkun pääkuviot ovat tunnusomaiset: ohjasalue, korvanpeitinhöyhenet ja päälakijuova ovat kauniin kastanjanruskeita. Nimensä mukaisesti se on pieni lintu ja kutsuaanensä perusteella se kuuluu niin sanottuihin *tsik*-sirkkuihin. © Janne Riihimäki, Salo, Särkisalo 27.2.2020

Kuluvan vuosituhanen seitsemäs havainto. Edellisen kerran lapintiainen tavattiin TLY:n alueella vaelusvuonna 2018, jolloin tehtiin neljä havaintoa yhteensä kuudesta yksilöstä.

Mustaotsalepinkäinen

(*Lanius minor*) (61, 4)

24.5. Parainen, Qvidja, Träsket (v) (Martin Helin); **31.5.** Parainen, Kär-lax, Soukorna (v) (Stefan Karlsson, Mikael Nyman, Paulus Nyman); **1.6.** Kustavi, Iso-Hauteri ♂ Än (v) (Pekka Alho); **8.–16.7.** Loimaa, Kojonkulma +1kv (v) (Erkki Kallio).

Punakottarainen (*Pastor roseus*) (32, 1)

29.6.–5.7. Parainen, Jurmo +1kv (v) (Jari Helstola, Jorma Hellsten, Veli-Matti Keskinen).

Eteläisemmässä Euroopassa ja Brittein saarilla todettiin vuonna 2020 punakottaraisten massaesiinty-

minen. TLY:n alueen havaintomääriin tämä ei kuitenkaan vaikuttanut: vuosina 2010–2020 laji on tavattu alueellamme seitsemänä vuonna, yhteensä 11 yksilön voimin. Näistä kolme on ollut nuoria lintuja.

Harmaapääsirkku

(*Emberiza spodocephala*) (1, 1) [RK] **10.5.** Parainen, Jurmo ♂ (r, v) (Ohto Oksanen, Pekka Alho, Timo K. Palomäki, Marko Dahlman).

Suomen sekä TLY:n 2. havainto lajista. Edellinen harmaapääsirkku havaittiin 2.11.1981 Kemiönsaaren Vänössä.

Pikkusirkku (*Emberiza pusilla*) (64, 5)

20.2.–8.3. Salo, Finby (v) (Kaj-Olof Pihl, Irmeli Reitti, Hannu Ekblom); **9.6.** Parainen, Jurmo ♂ Än (v) (Juho Tirkkonen, Pyry Laurikka); **27.9.** Parainen, Jurmo (Pyry Laurikka,

Kim Kuntze, Meri Öhman, Eetu Myllymäki, Timo K. Palomäki); **1.10.** Parainen, Utö (Petri Ahti, Rami Metsäranta, Erkki Jokinen, Ilkka Laitinen, Jorma Tenovuo ym.); **13.11.–16.11.** Parainen, Utö (v) (Rami Metsäranta, Petri Ahti, Jorma Tenovuo, Mikko Järvinen, Leo Lindroos, Jussi Jauhiainen).

Näiden lisäksi vuodelta 2020 on aiemmin julkaistu yksi havainto Utössä talvehtineesta, marraskuussa 2019 löytyneestä ja huhtikuuhun 2020 viihtyneestä linnusta.

Mustapääsirkku (*Emberiza melanocephala*) (7, 2) [RK]

22.5. Kemiönsaari, Holma ♂ (v) (Irma Virolainen, ilm. Ville Räihä); **18.6.** Kemiönsaari Morgonlandet ♂ (v) (Henrik Lindholm). TLY:n alueen kaikki mustapääsirkut on havaittu Kemiönsaaren ja Paraisten saarilla.

Tämä mustapääsirkku (kukko) kuvattiin Kemiönsaaren Holmassa. Vuoden toinen mustapääsirkku havaittiin niin ikään Kemiönsaaren saarella, Morgonlandetilla. Laji on sirkuksi suurehko, ja sillä ei ole valkoista uloimmissa pyrstösulissa. Koiraalla on tunnusomaisesti musta pää ja kastanjanruskea selkämyös ja sen kurkku, kaulansivut ja alapuoli ovat keltaiset. Tieto Holman linnusta saatiin Facebook-ryhmän kautta, ja määritys tehtiin vasta ryhmässä julkaistusta kuvasta jälkikäteen. Vuonna 2020 samaan tapaan ”löytyi” myös kaksi valtakunnallisesti harvinaista kahlaajalajia, siperiansirri Siilinjärveltä ja valkoperäsirri Kemiönsaarelta. Vastaavia, sosiaalisen median kautta tietoon tulevia harvinaisuushavaintoja sopii odottaa tulevaisuudessakin, sillä esimerkiksi Facebookin erinäiset linturyhmät ovat kasvattaneet suosiotaan. © Irma Virolainen, Kemiönsaari, Holma 22.5.2020

Kategoria C

Tiibetinhanihi (*Anser indicus*)

(39, 1)

4.–15.6. Kemiönsaari, Kasnäs +1kv (v) (Wilhelm Liljeqvist, Katja Harmanen, Olavi Kemppainen); **18.6.–29.8.** Parainen, Kyrkgropen +1kv (v) (Ilse Aren); **19.–25.6.** Turku, Ruis-salo +1kv (v) (Jere Kyyrö); **25.6.** Raisio, Raisionlahti +1kv (v) (Vesa Virtanen, Veli-Matti Suominen, Timo Elovaara); **27.8.** Kaarina, Kuu-sistonlahti +1kv (v) (Pyry Herva, Esko Gustafsson).

Havainnot koskevat samaa, laajalti kierrellyttä renkaatonta lintua. Rariteettikomitea päätti keväällä 2020 siirtää vuonna 1995 ja sen jälkeen tehdyt tiibetinhanihahavainnot luonnonvaraisuutta kuvaavaan kategoriaan C (yksilöt ovat peräisin karanneista tai vapaute-

tuista yksilöistä muodostuneesta nykyisin elinvoimaisesta kannasta). Näin ollen tiibetinhanihahavaintojen katsotaan koskevan luonnonvaraisia ja siten ”pinnakelpoisia” yksilöitä. Ennen vuotta 1995 tiibetinhanihi oli havaittu TLY:n alueella kolme kertaa: 21.8.1938 Halikonlahti, Turku–Kaarina 19.5.1983–12.1.1986 ja Sjö-lax–Kemiö, Strömman 13.–29.9.1989.

Mandariinisorsa (*Aix galericulata*) (29, 3)

22.–23.4. Parainen, Qvidja, Träsket 2 jp ♂ (v) (Susanna Kiviranta, ilm. Mikko Niemi); **13.10.** Raisio, Raisionlahti jp ♂ (v) (Johan Lindén); **2.–6.11.** Salo, Aneriojärvi jp ♂ (v) (Christa Granroth, Johannes Hänninen).

Sysshavainnot ovat TLY:n alueen esiintymiskuvassa poikkeuksia: löy-

töpäivän mukaan jaoteltuna havainnoista vain neljä on syksyisiä. Näiden lisäksi Salossa havaittiin kesäkuussa 2014 koiras, joka ilmaantui alueelle uudelleen syyskuussa.

Kategoria E

Kiljuhanhi (*Anser erythropus*)

11.–14.5. Salo, Halikonlahti 2kv ♂ (v) (Paul Boijer ym.); **26.7.–9.8.** Mynämäki, Mietoistenlahti 2kv ♀ (v) (Tapio Aalto, Jukka Sillanpää).

Halikonlahden lintu oli toisen kalenterivuoden koiras. Se oli rengastustietojen mukaan Ruotsissa 9.7.2019 vapautettu istutuslintu, jonka vanhemmat on pyydystetty Ural-vuoriston pohjoispuolelta. Mynämäen lintu oli niin ikään vapautettu 9.7.2019 samassa paikassa Ruotsissa, ja se oli toisen kalenterivuoden naaras.

Fenologisesti poikkeavat havainnot**Lyhytnokkahanhi***(Anser brachyrhynchus)*

[17.11.–9.3. & 1.6.–18.8.]

7.3. Salo, Pullola 3 (v, video) (Ville Riihää); **9.3.** Koski TL, Vähä-Sorvasto 2 (v) (Mikko Tamminen); **15.11.–10.12.** Salo, Kaivonpyöli (v) (Janne Riihimäki, Jussi Lindström, Marko Kaukinen).

Alueen myöhäisyssennätys lienee 11.–12.12.1990 Paraisten Kopparöstä.

Tundrahanhi (*Anser albifrons*)

[1.1.–8.3.]

18.–19.2. Mynämäki, Mietoistenlahti – Ranta-Vakkinen 4 +2kv (v) (Timo Elovaara, Hannu Kormano, Jyrki Kuusela); **26.2.** Laitila, Hornionmäki +2kv (v) (Juha Saarnio); **5.3.** Vehmaa, Ennyinen +2kv (Jori Ruohonen); **5.3.** Paimio, Koivulinna 4 +2kv N (v) (Hanna Järvinen); **6.3.** Parainen, Keskusta +2kv S (Tomi Kaijanen); **6.3.** Salo, Halikonlahti 12 (Markku Axelsson, Markku Lindberg, Hannele Tuominen, Mauno Harju); **6.3.** Turku, Ävik 4 +2kv S (v) (Jukka Kivelä, Ismo Kiihkö); **6.3.** Loimaa, Mälläinen 6 (v) (Jani Jokinen, Ranja Jokinen); **6.3.** Salo, Halikonlahti 2 +2kv (v) (Reijo Vikman, Hanna Järvinen); **7.3.** Paimio, Puhdistamo 4 +2kv ja 1 2kv N (v) (Reijo Vikman, Hanna Järvinen); **7.3.** Salo, Pullola 32 +2kv (v) (Ville Riihää); **7.3.** Lieto, Lapinkulma 2 +2kv NE (Esa Rajamäki); **7.3.** Salo, Ahtiala 2 +2kv (Arto Laesvuori); **7.3.** Salo, Viurila +2kv N (v) (Reijo Vikman, Hanna Järvinen); **7.3.** Kemiönsaari, Björkboda +2kv NE (Henrik Lindholm); **7.3.** Masku, Vesilä +2kv NW (Kim Kuntze); **7.3.** Masku, Pikisaari 3 +2kv N (Kim Kuntze, Meri Öhman); **8.3.** Loimaa, Mälläinen 80 (Jani Jokinen, Ranja Jokinen); **8.3.** Kemiönsaari, Långnäs-Kasnäs 4 +2kv ja 3 2kv N (Jorma Kirjonen); **8.3.** Mynämäki, Katavainen +2kv (Jyrki Kuusela).

Ristisorsa (*Tadorna tadorna*) [30.10.–29.2.]

22.2. Parainen, Jurmo (v) (Sebastian Andrejff); **29.2.** Parainen, Jurmo ♂ (v) (Kim Kuntze, Sebastian Andrejff, Petri Laine, Kari Tuominen).

Harmaasorsa (*Anas strepera*)

[1.1.–10.3.]

1.1.–9.2. Parainen, Gammelvikén vp ♂ (Kim Kuntze, Meri Öhman ym.); **9.3.** Salo, Halikonlahti jp ♂ ja ♀ (Ville Riihää).

Mustakurkku-uikku*(Podiceps auritus)* [1.1.–4.4.]

9.2. Parainen, Utö vp (v) (Mikko Järvinen, Jorma Tenovuo, Ismo Hyvärinen, Juha Wallin).

Jalohaikara (*Egretta alba*)

[1.11.–27.3.]

8.3. Salo, Viurilanlahti eijp (v) (Marko Kaukinen, Pekka Silfver); **19.3.** Mynämäki, Mietoistenlahti eijp (v) (Timo Elovaara, Vesa Virtanen, Veli-Matti Suominen, Timo Tuominen); **21.–23.3.** Parainen, Kopparö, Skvättvikén eijp (v) (Kristiina Walli, Hannu Ali-Eskola); **25.3.** Uusikaupunki, Lepäinen S (v) (Pekka Alho); **6.11.** Kemiönsaari, Kasnäs eijp SSW (Jorma Kirjonen); **14.11.** Parainen, Qvidja, Träsket 3 eijp (v) (Susanna Kiviranta, ilm. Mikko Niemi); **27.11.** Paimio, Ylä-Vista eijp W (Reijo Vikman, Hanna Järvinen, Ansku Lehto); **27.11.** Salo, Viurilanlahti eijp (v) (ilm. ARK); **1.12.** Turku, Majakkaranta NW (Pekka Loivaranta); **3.12.–1.1.2021** Naantali, Luolalanjärvi eijp (Pekka Alho, Jarmo Lahtinen ym.).

Salon havainto on TLY:n alueen saapumisennätys. 10.3.2021 alkanen ARK ei tarkasta jalohaikarahavaintoja.

Haarahaukka (*Milvus migrans*) [20.9.–10.4.]

9.4. Kemiönsaari, Björkboda +1kv NW (Eino Majaniemi);

10.10. Parainen, Väno, Bålberget +1kv SE (Bertil Blomqvist, Jarmo Saarnio, Tarja Saarnio).

TLY:n alueen myöhäisin haarahaukkahavainto on tehty 18.10.2017 Pöytyällä.

Ruskosuohaukka*(Circus aeruginosus)* [22.10.–26.3.]

19.3. Salo, Saarenjärvi +2kv ♂ (v) (Tomi Juurikivi); **23.3.** Parainen, Mattholmsfladan ♀-puk (Totti Toiskallio).

Salon havainto on alueen saapumisennätys.

Arosuohaukka (*Circus macrourus*)

[8.10.–8.4.]

8.4. Raisio, Raisionlahti +2kv ♂ E (Jukka Lehtonen, Teuvo Imponen, Risto Mäkelä).

Saapumisennätys parani päivällä, edellisen ollessa 9.4.2016 Liedosta.

Niittysuohaukka (*Circus pygargus*)

[15.9.–22.4.]

18.9. Uusikaupunki, Valkiameri +1kv ♂ (Arto Lehtinen).

Nuolihaukka (*Falco subbuteo*)

[15.10.–15.4.]

15.10. Uusikaupunki, Vasikkari 1kv (Olli Tenovuo).

Kapustarinta (*Pluvialis apricaria*)

[1.12.–10.3.]

17.–20.2. Kemiönsaari, Björkboda tp (v) (Markku Harmanen); **3.–10.3.** Masku, Hirvijoen pellot (Hannu Kormano, Tom Lindroos); **6.3.** Mynämäki, Meripääntie (Tom Lindroos, Hannu Kormano); **8.3.** Mynämäki, Parsila eijp (Peter Uppstu, Päivi Sirkiä); **8.–9.3.** Kemiönsaari, Björkboda eijp (v) (Markku Harmanen, Grels Ramberg); **1.–29.12.** Parainen, Jurmo 2kv ja **30.12.2020–1.1.2021** 2 1kv (v) (Markus Lampinen, Kim Kuntze, Meri Öhman, Mikko Ylitalo, ym.).

Helmikuinen havainto tulkitaan kevätmuuttajaksi: aiempi saapumisennätys (1.3.2017 Jurmo) parani selvästi.

Keväisin mustakurkku-uikun (*Podiceps auritus*) muutto käynnistyy hieman ennen huhtikuun puoltaväliä. Lajin syysmuutto on aikainen, ja suurin osa linnuista muuttaa pois jo heinä–elokuussa. Syyskuun jälkeen laji on Suomessa harvalukuinen. Aikaisesta syysmuutosta huolimatta mustakurkku-uikusta on useampia talvihavaintoja, joskin kuvan Utön lintu oli ilmeisesti vasta Suomen kolmas helmikuinen. Tätä ennen laji on tavattu helmikuussa oletettavasti vain kahdesti. Vuonna 2008 Kustavin Isokarissa tammikuun lopulla löytyneestä linnusta tehtiin viimeinen havainto 8.2. Lisäksi Varsinais-Suomen Linnut -kirjassa mainitaan helmikuinen havainto Karinaisista vuodelta 1962. Utön lintu on vaihtopukuinen eli se on sulkimassa juhlapukuunsa. Sillä on havaittavissa vielä talvipuvun harmaita höyheniä sekä kullan- ja kastanjanruskeita höyheniä, jotka korostavat linnun juhlapukua. © Jorma Tenovuo 9.2.2020

Keräkurmitsa*(Charadrius morinellus)*

[4.10.–1.5. & 5.6.–13.8.]

11.–14.6. Parainen, Jurmo 2 (v) (Juho Tirkkonen, Pyry Laurikka, Jyrki Normaja); **18.7.** Parainen, Jurmo (v) (Janne Suomela, Leena Pietilä); **15.10.** Parainen, Jurmo S (v) (Julius Isotalo, Kimmo Mäkinen).

Myöhäisyssennätys parani viidellä päivällä; aiempi ennätys oli 10.10.2017 Utöstä.

Pikkukuovi (*Numenius phaeopus*)

[19.9.–9.4.]

26.9. Kemiönsaari, Morgonlandet (Ville-Veikko Salonen, Seppo Sällylä).

Kuovi (*Numenius arquata*)

[1.11.–24.3.]

16.3. Lieto, Mäkipää NE (Jorma

Kirjonen).

Uusi saapumisennätys. Aiempi ennätys oli 21.3.1993 Paraisten Haradsholmista.

Karikukko (*Arenaria interpres*)

[1.1.–8.4.]

23.1. Parainen, Jurmo (Jari Helstola). Kuudes tammikuinen havainto TLY:n alueelta.

Isosirri (*Calidris canutus*) [20.11.–5.5.]

1.–26.1. Parainen, Jurmo tp (Juho Tirkkonen, Roni Väisänen, Harri Wallenius ym.).

Tammikuinen havainto tuskin koskee vielä kevätmuuttajaa, joten kyseessä on alueen myöhäisyssennätys. Aiempi myöhäisyssennätys (23.12. asti) tehtiin myös Jurmossa vuonna 2019.

Suokukko (*Calidris pugnax*)

[3.11.–1.4.]

3–5.11. Raisio, Raisionlahti 1kv (v) (ilm. ARK).

Kuovisirri (*Calidris ferruginea*)

[12.10.–6.5.]

24.10. Mynämäki, Mietoistenlahti tp (Osmo Kivivuori).

TLY:n alueen myöhäisyssennätys. Aiempi ennätys oli Utöstä 19.–20.10.2014.

Suosirri (*Calidris alpina*) [1.12.–26.3.]

7.3. Uusikaupunki, Sanklen tp (v) (Olli Tenovuo, Raimo Heinonen, Pekka Alho, Tom Lindbom).

Merisirri (*Calidris maritima*)

[6.6.–11.9.]

15.8. Uusikaupunki, Fräkälä (v) (Ari Stenman, Tuuli Pakkanen).

Ennen tätä vuotta elokuulta on neljä havaintoa, ja aikaisin niistä on Kustavin Keskikalliosta 13.8.1961. Merisirri on Jurmon aineiston perusteella runsastunut, ja yksilömäärien kasvu lisännee äärihavaintojen todennäköisyyttä.

Mustaviklo (*Tringa erythropus*) [20.10.–19.4.]

18.–19.4. Kaarina, Kuusistonlahti vp (Hannu Ali-Eskola, Jorma Hellsten, Asko Saarinen, ym.).

Liro (*Tringa glareola*) [6.10.–16.4.] **11.4.** Turku, Friskalanlahti (Petri Helminen, Ansku Lehto).

Pikkulokki (*Hydrocoloeus minutus*) [15.2.–12.4.]

15.3. Kemiönsaari, Kasnäs +3kv tp (v) (Jussi Nurmi); **16.3.** Parainen, Jurmo +3kv tp (Mikko Oranen).

Selkälokki (*Larus fuscus*) [1.12.–11.3.]

3.–11.3. Turku, Ävik +3kv ssp. *fuscus* (v) (Jukka Kivelä ym.); **5.3.** Turku, Ävik +3kv ssp. *graellsii/intermedius/heuglini* (v) (Jukka Kivelä, Ismo Kiikola, Timo Tuominen).

Alueen saapumisennätykset. Aiemmat ennätykset olivat 11.3.2007 Nauvosta ja 12.3.2015 Kemiönsaarelta.

Harjalintu (*Upupa epops*) [1.12.–6.4.]

22.12.2020–5.1.2021 Taivassalo, Lemmetyinen (v) (ilm. ARK).

Käenpiika (*Jynx torquilla*) [30.9.–13.4.]

9.4. Raisio, Raisionlahti Ä (Hannu Kormanen, Veli-Matti Suominen, Timo Elovaara, Raimo Sirkiä, Johan Lindén).

Käenpiian saapumisennätys on Utöstä 6.4.2016.

Räystäspääsky (*Delichon urbicum*) [13.10.–13.4.]

12.–13.4. Naantali, Luolalanjärvi

(Simo Niskanen, Heidi Suikkanen ym.).

Keltavästäräkki (*Motacilla flava*) [27.10.–13.4.]

13.12.2020–7.1.2021 Parainen, Jurmo (v, ään) (Johannes Silvonnen, Markus Lampinen, Margus Ellermaa, ym.).

Keltavästäräkistä on kolme aikaisempaa talvihavaintoa, joista kaksi Varsinais-Suomesta. TLY:n alueen aikaisemmat talvihavainnot keltavästäräkistä tehtiin Uudessa kaupungissa sikalan lantarännissä 25.–31.12.1949 ja Raisiossa Raision tehtaiden ojassa 5.12.1975.

Mustaleppälintu (*Phoenicurus ochruros*) [1.1.–11.3.]

7.2. Parainen, Utö ♀-puk. (Ismo Hyvärinen).

Leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus*) [4.11.–14.4.]

4.–7.11. Parainen, Jurmo ♀-puk. (v) (Mikko Ylitalo, Jari Helstola, Tapani Veistola, Timo Kuusikko, Vesa Virtanen).

Pensastasku (*Saxicola rubetra*) [23.10.–17.4.]

31.10. Parainen, Utö (v) (Mikko Järvinen, Ismo Hyvärinen).

Sepelrastas (*Turdus torquatus*) [30.10.–5.4. & 14.6.–27.9.]

22.6. Parainen, Utö (v) (Mikko Järvinen, Jorma Tenovuon).

Pensaskerttu (*Sylvia communis*) [16.10.–26.4.]

21.–23.10. Parainen, Utö (v) (Mikko Järvinen).

Taigauunilintu (*Phylloscopus inornatus*) [15.10.–6.9.]

1.9. Turku, Ruissalo än (Mikko Järvinen, Markku Santamaa, Risto Saranto); **30.10.2015** Parainen, Iniö, Åselholm (Markus Tuomi).

Tiltalti (*Phylloscopus collybita*) [18.12.–27.3.]

10.3. Raisio, Perttala (v) (Timo Elovaara); **13.–27.3.** Raisio, Perttala 3 (v) (Timo Elovaara); **27.3.** Parainen, Jurmo (r, v) (Ohto Oksanen).

Raision havainnot ovat aikaisimmat TLY:n alueelta. Aiemmat ennätysaapujat on havaittu 17.3.1990 Utössä ja 19.3.2019 Jurmossa. Näiden lisäksi tunnetaan neljä muuta maaliskuista havaintoa, joista kolme on vuodelta 2019 ja yksi vuodelta 2018.

Punavarpuunen

(*Carpodacus erythrinus*) [25.10.–6.5.]

1.–3.11. Parainen, Jurmo 1kv (r, v) (Jari Helstola, Raimo Hyvönen, Kerkko Karjalainen, Hanna Sinilehto, Raisa Tanner, Marko Järvenpää, Tapani Veistola); **14.11.** Kaarina, Viukkala 1kv (Hannu Klemola).

Taviokuurna (*Pipicola enucleator*) [13.3.–9.10.]

25.3. Paimio, Rivomäki ♂ (Mikko Niemi).

Lapinsirkku (*Calcarius lapponicus*) [2.6.–14.8.]

3.6. Parainen, Utö ♂ (v) (Ismo Hyvärinen, Matti Haikonen, Mikko Järvinen, Kimmo Kuusisto).

Hylätyt RK-havainnot

Nokivaris (*Corvus corone corone*) **29.3.** Turku, Kaksikerta.

Hylätyt ARK-havainnot

Amerikanjäkäkuikka (*Gavia immer*) **28.10.** Parainen, Utö eijp S; **isohaarahaukka** (*Milvus milvus*) **25.1.** Salo, Määrjärvi W; **isohaarahaukka** (*Milvus milvus*) **24.3.** Kaarina, Kuusisto E; **isohaarahaukka** (*Milvus milvus*) **21.9.** Raisio, Raisionlahti N; **niittysuo-haukka** (*Circus pygargus*) **3.8.** Lieto, Hakula ♀ E; **kiljukotka** /

pikkukiljukotka / **arokotka** (*Aquila clanga* / *Aquila pomarina* / *Aquila nipalensis*) **28.8.2018** Turku, Koroinen S-SE; **aroharmaalokki** (*Larus cachinnans*) **29.8.** Turku, Topinoja 2kv (v); **aroharmaalokki** (*Larus cachinnans*) **3.–4.11.** Turku, Topinoja 1kv (v); **aroharmaalokki** (*Larus cachinnans*) **5.11.** Turku, Topinoja 1kv (v); **isokirvinen** (*Anthus richardi*) 20.9. Parainen, Jurmo W; **isokirvinen** (*Anthus richardi*) **14.10.** Turku, Ävik än; **sinipyrstö** (*Tarsiger cyanurus*) **15.5.** Turku, Kaksikerta ä; **tiltalti** (*Phylloscopus collybita*) **12.11.** Parainen, Jurmo ssp. *tristis* (v); **tulipäähippiäinen** (*Regulus ignicapilla*) **26.12.** Masku, Niemenkulma ♂; **viitatieinen** (*Poecile palustris*) **24.8.** Mynämäki, Lauttanpää; **pussitiainen** (*Remiz pendulinus*) **25.5.** Parainen, Träskholm (ään).

Hylätyt fenologiahavainnot

Jalohaikara (*Egretta alba*)

2.11.2020 Kaarina, Kuusistonlahti; **jalohaikara** (*Egretta alba*) **7.11.** Kemiönsaari, Västanfjärdsviken; **arosuohaukka** (*Circus macrourus*) **13.10.** Parainen, Jurmo 1kv; **nuolihaukka** (*Falco subbuteo*) **17.10.** Kaarina, Kuusistonlahti; **mustapyrstökuiri** (*Limosa limosa*) **18.9.** Parainen, Jurmo; **jänkäsirriäinen** (*Calidris falcinellus*) **21.9.** Parainen, Jurmo; **liro** (*Tringa glareola*) **15.4.** Parainen, Qvidja, Träsket 3; **merikihu** (*Stercorarius parasiticus*) **28.10.** Parainen, Utö juv/subad S; **selkälokki** (*Larus fuscus*) **3.1.** Taivassalo, Viainen SSE; **selkälokki** (*Larus fuscus*) **5.12.** Parainen, Skagsudden ad; **käki** (*Cuculus canorus*) **26.11.** Parainen, Jurmo ad; **metsäkirvinen** (*Anthus trivialis*) **7.4.** Mynämäki, Mietoistenlahti ♂ Än; **sinirinta** (*Luscinia svecica*) **13.8.** Uusikau-punki, Kytämäki.

Kiitokset

Suurkiitokset Hannu Huhtiselle ja Rami Lindroosille katsauksen läpikäymisestä ja asiantuntevista kommentteista. Lisäksi kiitos Dick Forsmanille, Petteri Hytöselle, Matti Koivulalle, Petteri Lehikoiselle ja Roni Väisäälle ARK:lle annetuista asiantuntijalausunnoista. Tom Lindroos, Jukka J. Nurmi, Ohto Oksanen, Ville Räihä, Janne Riihimäki, Jorma Tenovuon, Irma Virolainen ja Isto Virtanen luovuttivat kuviaan elävöittämään katsausta. Kiitokset myös kaikille havaintoilmoituksia palauttaneille harrastajille!

Kirjallisuus

• Alström, P., Mild, K., Zetterström, B. 2003: Pipits & Wagtails of Europe, Asia and North America. Published by Christopher Helm. London.
• Blomdahl, A., Breife, B., Holmström, N. 2003: Flight Identification of European Seabirds. Published by Christopher Helm. London.
• Chandler, R. 2009: Shorebirds of the Northern Hemisphere. Published by Christopher Helm. London.
• Duivendijk, N. V. 2011: Advanced Bird ID Handbook The Western Palearctic. New Holland Publishers, London.
• Forsman, D. 1999: The Raptors of Europe and The Middle East – A Handbook of Field Identification. T & A. D. Poyser, London.
• Forsman, D. 2016: Flight Identification of Raptors of Europe, North Africa and the Middle East. Published by Christopher Helm. London.
• Gibbins, C., Small, B. J., Sweeney, J. 2010: Identification of Caspian Gull, Part 1: typical birds. British Birds 103(3): 142–183.
• Gibbins, C., Neubauer, G., Small, B. J. 2011: Identification of Caspian Gull, Part 2: phenotypic variability and the field characteristics of hybrids. British Birds 104(12): 702–742.
• Hellström, M., Wärn, M. 2011: Field identification and ageing of Siberian

Stonechats in spring and summer. British Birds 104(5): 236–254.

• Jones, J. 2021: Mass Migrations. Birdwatch 08/2021.
• Lehikoinen, A., Lampila, P. 2012: Mustapäätasku pilkkottiin – mistä uudet lajit tunnustaa? Linnut 42(1): 41–45.
• Lehikoinen, E., Gustafsson, E., Aalto, T., Alho, P., Laine, J., Klemola, H., Normaja, J., Numminen, T., Rainio, K. 2003: Varsinais-Suomen linnut. Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry., Turku. 100–101, 114, 179–180, 258–260.
• Olsen, K. M., Larsson, H. 1997: A Guide to the Skuas and Jaegers of the World. Pica Press. East Sussex.
• Olsen, K.M., Larsson, H. 2004: Gulls of Europe, Asia and North America. Second Edition. Published by Christopher Helm. London.
• Reeber, S. 2015: Wildfowl of Europe, Asia and North America. – Published by Christopher Helm. London.
• Shirihai, H., Svensson, L. 2018: Handbook of Western Palearctic Birds. – Published by Christopher Helm. London.
• Svensson, L. 1997: Euroopan varpuslinnut: sukupuolen ja iänmääritys. Lintutieto, Jyväskylä.
• Urquhart, E. 2002: Stonechats. – Christopher Helm Ltd., London.
• van der Spek, V. & Martinez, N. 2018: Identification and temporal distribution of hybrid redstarts and Eastern Black Redstart in Europe. Dutch Birding. 40:141–151.
• Velmala, William 2020: Viimeisillä rannoilla – Linnut 55(4): 6–11.
• Väisänen, R., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Lehikoinen, A., Lehikoinen, P. & Velmala, W. 2021: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2020 harvinaisuushavainnot. – Linnut-vuosikirja 2020: 104–119.

Maalinnuston seurannan tuloksista Varsinais-Suomessa vuonna 2020

KIM KUNTZE

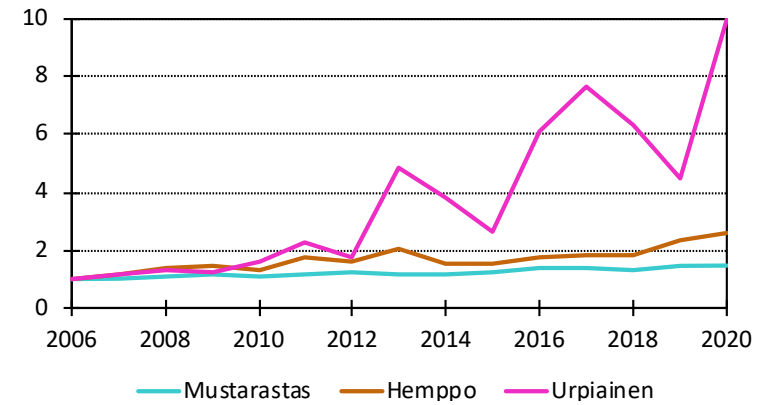
TLY:n alueella laskettiin 19 vakio-
linjaa 21:stä; laskematta jäivät tällä
kertaa Iniön ja Vehmaan linjat 42
ja 59. Laskijoina toimivat Markus

Ahola, Esko Gustafsson, Heikki-
Pekka Innala (3), Tapio Koskela (2),
Kim Kuntze (2), Päivi Sirkiä, Ina
Tirri (2), Peter Uppstu (2), Rauno

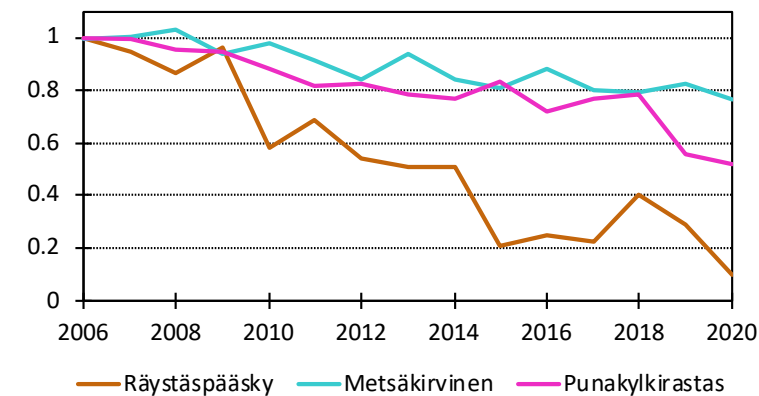
Varjonen (3), Ville Vasko ja Mikko
Virtaperko. Laskijoiden määrä on
pysynyt 11–13 henkilössä vuodes-
ta 2013 alkaen.

Taulukko 1. Yleisimpien maalintujen suhteellinen runsaus vuonna 2020 verrattuna vuosiin 2015–2019 (Vrt-%) sekä aineiston koko (N) vakio-
linjoilla (vl), pistereiteillä (pr) ja vapaavalintaisilla linjoilla (l) vuonna 2020. Esimerkiksi teeren runsaus oli vuonna 2020 85 % edellisen
viiden vuoden keskiarvosta ja niitä havaittiin vakio-
linjoilla 12 paria sekä pistereiteillä 4 paria, vapaavalintaisilla linjoilla ei lainkaan.

	Vrt	N vl	N pr	N l		Vrt	N vl	N pr	N l
Teeri	85%	12	4		Pensaskerttu	103%	75	38	7
Fasaani	112%	19	21		Lehtokerttu	87%	70	27	17
Kurki	125%	38	21	2	Mustapätkerttu	100%	42	16	9
Töyhtöhyppä	144%	55	23		Sirittäjä	94%	28	7	9
Taivaanvuohi	109%	5			Tiltalti	102%	60	6	3
Lehtokurppa	99%	5			Pajulintu	95%	552	115	41
Kuovi	66%	9			Hippiäinen	127%	113	12	4
Metsäviklo	145%	23	1	1	Harmaasieppo	92%	63	10	7
Kesykyhky	59%	8	1		Kirjosieppo	100%	111	24	7
Uuttukyyhky	100%	30	9	4	Hömötiainen	59%	8		
Sepelkyyhky	107%	294	100	27	Töyhtötiainen	101%	30	1	2
Käki	89%	55	15	7	Kuusitiainen	107%	24	3	
Tervapääsky	90%	38	16		Sinitäinen	109%	111	19	13
Käenpiika	95%	8			Talitiainen	108%	273	56	20
Palokärki	74%	18	1	1	Puukiiپیچ	142%	42	2	3
Käpytikka	108%	63	14	7	Pikkulepinkäinen	119%	8	5	2
Kiuru	124%	202	81	1	Närhi	113%	21	4	4
Haarapääsky	89%	22	7	4	Harakka	104%	45	24	
Metsäkirvinen	93%	214	30	10	Naakka	110%	129	30	
Niittykirvinen	104%	13	4		Varis	94%	85	49	9
Västaräkki	96%	60	9	3	Korppi	94%	15	11	
Peukaloinen	145%	25	2		Kottarainen	138%	107	29	5
Rautiainen	78%	23	3		Varpunen	109%	41	8	
Punarinta	94%	142	14	8	Pikkuarpunen	146%	87	19	2
Satakieli	83%	9	22	2	Peippo	94%	845	188	62
Leppälintu	96%	18	3		Viherpeippo	85%	56	5	5
Kivitasku	77%	5			Tikli	133%	22	10	3
Mustarastas	110%	214	103	35	Vihervarpunen	132%	245	36	14
Räkästirastas	71%	181	47	5	Hemppo	140%	25	2	5
Laulurastas	100%	177	65	9	Urpainen	183%	12	1	3
Punakylkirastas	71%	67	15	3	Pikkukäpylintu + sp	179%	134	16	101
Kulorastas	111%	25	12	2	Isokäpylintu	134%	3	8	
Ruokokerttunen	117%	20	14	3	Punavarpunen	105%	6	14	4
Rytikerttunen	95%	4	3		Punatulkku	140%	7	1	
Kultarinta	121%	10	3	2	Keltasirkku	101%	253	44	8
Hernekerttu	99%	40	7	6	Pajusirkku	96%	8	4	2

Kuva 1. Mustarastaan, hempon ja urpiaisen kannankehitys Varsinais-Suomessa vuosina 2006–2020.

Kuva 2. Räystäspääskyn, metsäkirvisen ja punakylkirastaan kannankehitys Varsinais-Suomessa vuosina 2006–2020.

Pistereittejä laskettiin valitettavan vähän, vain kuusi eli neljä vähemmän kuin vielä pari vuotta sitten. Mistähän tämän leppoisan ja hyödyllisen seurantamuodon suosion laskeminen johtuu? Laskennoista vastasivat Hannu Ali-Eskola, Esko Gustafsson, Erkki Hellman, Ismo Hyvärinen, Kim Kuntze ja Päivi Sirkiä. Reiteillä havaittiin 81 eri lintulajia ja tehtiin yhteensä 1 540 parihavaintoa. Näistä voisi mainita pikkutikan ja viitasirkkalinnun. Mukana analyyseissä on myös Markus Aholan ja Tapio Koskelan laskemat vapaavalintaiset linjat, joka tuottivat 557 parihavaintoa 71 lajista. Näillä linjoilla havaittiin muun muassa rastaskerttunen.

Vuoden 2020 erikoispiirteiden selvittämiseksi aineistoa analysoitiin TRIM-ohjelmalla, joka korjaa reittien laskemisessa tapahtuneiden muutosten

vaikutuksen indeksiin mallintamalla laskematta jääneiden reittien tulokset muiden laskentojen pohjalta. Taulukossa 1 on esitetty 72 yleisen maalintulajin esiintymistä vakio-
linjoilla ja pistereiteillä vuonna 2020 vertaamalla vuoden 2020 runsausindeksiä vuosien 2015–2019 keskiarvoon. Esimerkiksi 50 % = puolet keskimääräisestä, 200 % = kaksinkertainen määrä keskimääräiseen verrattuna. Lisäksi on esitetty aineiston koko vuonna 2020 vakio-
linjoilla, pistereiteillä ja vapaavalintaisilla linjoilla. Lajit, joiden aineisto on alle viisi parihavaintoa vuodessa, jätettiin pois, jotta sattuman vaikutus ei nousisi liian suureksi.

Erityisen runsas oli urpiainen, joita havaittiin lähes kaksinkertainen määrä keskimääräiseen vuoteen verrattuna. Urpiaisen lounainen pesimäkanta on runsastunut vakio-
linjakauden aikana,

mutta tämä vuosi oli poikkeuksellinen koko eteläisessä Suomessa ilmeisesti suotuisan ravintotilanteen takia. Sama tekijä selittää myös käpytikän, vihervarpunen ja pikkukäpylinnun runsauden. Tavanomaista runsaampina (≥ 125 %) esiintyivät lisäksi töyhtöhyppä, metsäviklo, peukaloinen, hippiäinen, puukiiپیچ, kottarainen, pikkuarpunen, tikli, hemppo, isokäpylintu ja punatulkku. Melkein kaikki näistä lajeista olivat ennätysrunsaita, samoin muun muassa mustarastas ja talitiainen. Kuvassa 1 on esitetty mustarastaan, hempon ja urpiaisen kannankehityskuvajaat. Mustarastas on runsastunut tasaisesti mutta hitaasti noin 50 % jakson aikana. Hempon kanta on yli kaksinkertaistunut ja urpiaisen kanta moninkertaistunut vakio-
linjakaudella.

Vähissä (≤ 80 %) olivat puolestaan kuovi, kesykyhky, palokärki, rautiainen, kivitasku, räkästi- ja punakylkirastas sekä hömötiainen. Taulukon ulkopuolelta mainittakoon, että laskennoissa havaittiin vain yksi pyy (vakio-
linjal-
la) ja räystäspääsky (pistereiteillä) jälleen yhtenä osoituksena näiden lajien harvinaistumisesta. Nämä lajit olivat nyt vähälukuisempia kuin koskaan vuodesta 2006 alkaneella jaksolla, samoin edellä mainituista lajeista kuovi, kesykyhky, punakylkirastas ja hömötiainen. Myös hitaasti taantuneet metsien yleiset laulajat metsäkirvinen ja lehtokerttu tekivät negatiivisen ennätys. Kuvassa 2 on esitetty räystäspääskyn, metsäkirvisen ja punakylkirastaan kannankehitys vakio-
linjakaudella. Räystäspääskykantamme on tällä aikavälillä romahtanut, metsäkirvisistä hävinnyt 20 % ja punakylkirastas taantunut lähes puoleen tutkimusjakson alusta.

Kiitos kaikille, jotka ovat osallistuneet maalintujen pesimäaikaisiin laskentoihin viime vuosina. Ilman laskentoja emme tietäisi juuri mitään yleisten lajien kannanmuutoksista. Uusia laskijoita kaivataan sekä vakio-
linjoille että pistereiteille – nyt on hyvä aika suunnitella esimerkiksi uutta pistereitteitä kesää 2022 varten. Esko Gustafssonille erityiskiitos artikkelin kommentoinnista.

Petolintujen pesintä Varsinais-Suomessa vuonna 2020

SEPPO PEKKALA

Tässä katsauksessa esitellään Varsinais-Suomessa vuonna 2020 havaittujen petolintujen reviirien ja pesintöjen määriä sekä pesintätuloksia.

Alueen petolintuharrastajat ovat keränneet pääosan katsauksen aineistosta Luonnontieteellisen keskuksen (Luomus) petolintuseurantaan varten laatimille yhteenvetolomakkeille. Luomus on antanut luvan aineiston käyttöön. Aineistoa on täydennetty Tiirasta kootuilla petolintuhavainnoilla. Jonkin verran lisätietoja on hankittu alueen lintuharrastajia haastatteleamalla. Pääosan petolintuseurannan tiedoista ovat vapaaehtoistyönä keränneet alueella toimivat petolintuharrastajat ja -rengastajat: Juhani Ahola, Pekka Alho, Pertti Andelmin, Seppo Aspelund, Hannu Ekbon, Ossi Eskola, Marja Hallikainen; Matti Halttunen, Heikki Heikkilä, Kari Hiivola, Jukka Holmström, Teemu Honkanen, Kauko Häkkilä, Jouko Högmander, Elmeri ja Jyri Juuti, Kai Kankare, Seppo Karhu,

Juhani ja Otso Karhumäki, Antti Karlin, Rolf Karlson, Kari Ketola, Jorma Kirjonen, Toni Laaksonen, Jussi Laaksonlaita, Tino Laine, Kai Leppimäki, Jenni Lindstedt, Heikki Lokki, Rauli Lumio, Arto Manninen, Jaakko Mäki-Jaakkola, Sven Nordqvist, Tapani Numminen, Jorma Nurmi, Seppo Pekkala, Ida Penttinen, Markus Piha, Hannu Pihlasalo, Antti Raisio, Esa Rajamäki, Markus Rantala, Ari Rivasto, Pertti Saurola, Anna Schauman, Atso Salmi, Eino Salo, Torsten Stjernberg, Petri Suorsa, Jouni Tittonen, Jere Toivola, Raimo Uusitalo, Jari Valkama, Rauno Varjonen, Ville Vasko, Tapani Vähämäki ja mainitsemattomat merikotkatyöryhmän alueelliset jäsenet.

Petolintuharrastajien toimintalueet eivät kata koko Varsinais-Suomea ja monet heistä ovat kes-

kittyneet joidenkin petolintulajien seurantaan. Tämän takia katsauksen aineisto kattaa havaintoalueen epätasaisesti ja lajikohtaisten aineistojen kattavuudessa on suuria eroja. Eräiden lajien aineiston kertymiseen vaikuttaa merkittävästi pesintämahdollisuuksien parantaminen pönttöjen ja pesäalustojen rakentamisen avulla. Pöllöpönttöjä tarkastettiin vähintään 1200, joista 590 oli lehtopöllön pönttöjä. Varpuspöllön pönttöjä oli noin 430, helmipöllön yli 100 ja viirupöllön noin 90. Ensisijaisesti kanauhaukalle, mutta osin hiirihaukalle, mehiläishaukalle ja lapinpöllölle sopivia pesäpohjia tarkastettiin noin 250 ja lintujen itse tekemiä suuria risupesäiä noin 370.

Alueen myyrätilanne kesällä 2020 oli keskimäärin erittäin hyvä, mikä loi ilmeisesti edellytyksiä monien

Taulukko 1. Eräiden petolintujen reviirien ja pesintöjen määrät, poikastuottotietoja vuonna 2020 sekä vuoden 2019 lopun tietojen pohjalta tehty parimääräarvio. Merikotkan pesinnät ovat onnistuneita pesintöjä, muiden lajien osalta pesintöjen kokonaismääriä.

Laji	Asuttuja reviirejä	Pesintöjä	Epäonnistuneita pesintöjä, %	Poikasia yhteensä väh.	Poikasia/ poikaspesä	Poikasia/ asuttu pesä	Poikasia/ asuttu reviiri	Parimäärä- arvio
Mehiläishaukka	11	3	0	5	2.5	2.5	0.5	75-130
Merikotka	161	97 (onnist.)	20 (arvio)	149		1.6	0.9	140-150
Ruskosuohaukka	4	1	0					10-20
Niittysuohaukka	1	1	100	0				1-2
Kanahaukka	158	129	19	241	2.9	2.3	1.8	200-300
Varpushaukka	101	78	9	224	4.6	4.1	2.9	600-800
Hiirihaukka	131	95	16	156	3.0	2.5	1.6	200-250
Maakotka	1	1	0	2	2.0	2.0	2.0	1
Sääksi	56	47	11	68	1.8	1.5	1.3	50-60
Tuulihaukka	366	351	5	1511	4.7	4.6	4.4	250-300
Ampuhaukka	3	2	0					
Nuolihaukka	31	10	30	4	2.0			140-200
Huuhkaja	54	31	3	59	2.0	2.0	1.1	100-150
Varpuspöllö	24	12	0	100	8.3	8.3	4.2	150-250
Lehtopöllö	142	119	19	275	3.4	2.7	2.2	200-300
Viirupöllö	16	12	35	14	2.3	1.4	0.6	40-60
Sarvipöllö	11	11		3				10-300
Helmipöllö	5	0	0	0				10-150

petolintujen poikkeuksellisen hyvillä pesintätuloksilla.

Ravinnon saatavuuden ohella petolintujen menestykselliseen pesintään vaikuttaa turvallinen pesintäympäristö, useimpien petolintujen osalta metsä. Alueen metsien hakkuissa tuhoutuu vähintään noin 10 suurta risupesää vuodessa ja lisäksi merkittävä osa pesäpuiden lähiympäristöstä muuttuu liian harvapuiksi turvalliselle pesinnälle. Nuoren puuston harvennushakkuut heikentävät erityisesti varpushaukan pesäympäristöjä. Jatkuvasti myös pöllöjen pönttöjä tuhoutuu hakkuissa.

Muuttohaukasta ja **sinisuohaukasta** ei tehty reviiriin viittaavia havaintoja. **Hiiripöllö** oleili heinäkuussa Houtskarissa, mutta pesintään viittaavaa käyttäytymistä ei todettu, vaikka myyriä oli yllin kyllin. **Lapinpöllöstä** tehtiin yksi heinäkuinen havainto ilman viitteitä pysyvistä reviiristä. **Suopöllöstä** tehtiin Koski Tl:lla muutama havainto kesä-heinäkuussa, mutta pesintään viittaavaa käytöstä ei todettu.

Taulukossa 1 on esitetty alueen muiden petolintujen todetut reviirien ja pesintöjen määrät; epäonnistuneiden pesintöjen osuudet; poikasten vähimmäismäärät; poikasten keskimääräiset määrät asuttua reviiriä, asuttua pesää ja poikaspesää kohden sekä parimäärien arviot. Poikastuottojen ja epäonnistumisten muutoksia arvioitaessa vertailuarvoina on käytetty TLY: n alueen viiden edellisen vuoden (2015 - 2019) petolintuaineistoja sekä Luomuksesta saatuja vuosien 1986-2019 ja vuoden 2019 valtakunnallisia keskiarvoja. Parimäärien arvion pohjana on ollut vuoden 2019 lopussa käytettävissä oleva tieto.

Mehiläishaukka

Mehiläishaukalla oli tavanomainen pesintävuosi, reviirien ja pesintöjen määrät olivat petolintuseurannassa vähäisellä tasolla, kuten aiemminkin. Tiirassa oli 89 pesimäaikaista havaintoa, joista vain muutama kuvasi soidinlentoa tai saaliinkantoa. Havaintojen kokonaismäärä oli samaa tasoa kuin vuonna 2019. Arvio

mehiläishaukan parimäärästä vaikuttaa havaintojen perusteella liian suurelta, varovainen arvion alennus on 70-120 pariin.

Merikotka

Merikotkalla oli hyvä pesintävuosi. Asuttuja reviireitä ja onnistuneita pesintöjä oli enemmän kuin viime vuosina keskimäärin. Merikotkatyöryhmän arvion mukaan noin 20 ilmeistä asuttua reviiriä ei ole pystytty todentamaan. Manneralueen merikotkakanta vahvistui muutamalla parilla, mm. Loimaalta ja Salon alueelta löytyi pesä. Pesinnät onnistuivat hyvin, pääosassa pesiä oli kaksi poikasta. Poikasia varttui vähintään noin 150. Merikotkatyöryhmän alueelliselta yhdyshenkilöltä Teemu Honkaselta saatujen tietojen perusteella merikotkien parimäärä on tasolla 160 - 180 paria.

Ruskosuohaukka

Ruskosuohaukalla oli tavanomainen pesintävuosi. Petolintuseurannassa todettiin vain yksi pesintä ja kolme muuta reviiriä. Tiiraan ilmoitettujen havaintojen perusteella lu-

Tuulihaukalla oli erinomainen pesintävuosi, yli 40 % pöntöistä oli asuttuja. © Lari Paavilainen

eella on ollut vähintään 13 reviiriä. Pesintään viittaavien haavaintojen vienti Tiiraan mahdollistaisi rusko-suohaukan reviirien ja pesintöjen nykyistä paremman seurannan.

Niittysuohaukka

Petolintuseurannassa todettiin pesintä, joka epäonnistui poikasvaiheessa.

Kanahaukka

Kanahaukalla oli melko hyvä pesintävuosi. Reviirien ja pesintöjen määrä oli alueen viiden edellisen vuoden keskitasoa. Vuonna 2020 pesintä käynnistyi 82 % reviireistä, mikä on hyvää tasoa. Poikastuotot olivat hieman keskimääräistä parempia. Epäonnistuneiden pesintöjen osuus oli pitkän ajan keskiarvon tasolla. Pesintäaikaiset metsätyöt aiheuttivat kolmen pesinnän epäonnistumisen. Ennen pesintäkauden alkua vähintään 9 aiempaa pesäpuuta kaadettiin hakkuissa. Lisäksi hakkuissa kaadettiin useita vaihtopesiä. Pesäpohjia rakentamalla on yritetty korvata hakkuiden aiheuttamaa mahdollisten pesintäalueiden supistumista. Taajamapesintöjen määrä tuntuu olevan vähenemässä.

Varpushaukka

Varpushaukalla oli hyvä pesintävuosi. Todettujen reviirien määrä oli noin 15 % ja pesien 20 % suurempi kuin viiden edellisen vuoden keskiarvo. Pesintöjä epäonnistui tavanomaista niukemmin, vain noin puolet pitkän ajan keskiarvosta. Poikastuotto oli selvästi pitkän ajan keskimääräistä tasoa parempaa.

Nuorten metsien harvennukset ja energiapuun hankinta supistivat edellisvuoden malliin varpushaukan pesinnälle hyvin sopivien elinpiirien alaa. Toisaalta löytyi alueita, joiden hakkuiden sisään oli jätetty tiivispuustoisempia aloja, jotka voivat suojata haukkojen pesintää.

Hiirihaukka

Hiirihaukalla oli erittäin hyvä pesintävuosi. Todettujen reviirien määrä oli noin 35 % ja pesintöjen määrä noin 50 % viime vuosien keskimääräistä tasoa suurempaa. Epäonnistuneiden pesintöjen osuus oli selvästi suurempi (60 %) kuin pitkän ajan keskiarvo, syy ei ole tiedossa. Poikastuotto oli selvästi pitkän ajan keskimääräistä tasoa suurempaa.

Maakotka

Alueella ensi kerran vuonna 2000

pesineen kotkaporin 20. pesintä oli poikkeuksellinen. Reviirillä varttui lentoon ensikerran kaksi poikasta, parin 17. ja 18. poikanen. Kolme kertaa pesintä on epäonnistunut.

Sääksi

Reviirien määrä oli 3 % ja pesien määrä noin 15 % yli viiden edellisen vuoden keskimääräisen tason. Pesintöjen epäonnistuminen oli keskimääräistä tasoa. Alueen sääksien poikastuotot olivat viime vuosien keskimääräisiä tasoa pienemmät ja selvästi valtakunnallisten viime vuosien keskimääräisten tasojen. Raimo Uusitalo oli havainnut tavanomaista enemmän ns. kesäpesiä, joita nuoret sääkset rakentavat ennen varsinaisen pesinnän aloittamista. Tämä voi merkitä pesivän sääksikannan kasvamista.

Tuulihaukka

Tuulihaukalla oli erinomainen pesintävuosi. Varsinais-Suomessa todettiin 1980- ja 1990-luvuilla ja 2000-luvun alussa vuosittain enintään viisi tuulihaukan pesintää, kannan arvioitiin olleen 5-10 paria. Muualta Suomesta saatujen kokemusten perusteella myös Varsinais-Suomessa alettiin latojen päätyihin sijoittaa puoliavonaisia tuulihaukan

pönttöjä, ensin Loimaan seudulla ja sitten lähes koko alueella. Vuonna 2006 ylitettiin 10 pesinnän raja ja 100 pesinnän raja vuonna 2009 (kuva 1). Tähän asti parhaana vuonna 2013 pesintöjä havaittiin 262. Vuosina 2015 - 2019 pesintöjä havaittiin keskimäärin 192 pesintää vuosittain. Vuoden 2020 pesintöjen määrä 351 oli lähes kaksinkertainen viiden edellisen vuoden keskimääräiseen pesintämäärään verrattuna. Pääosa pesinnöistä oli tuulihaukan pöntöissä, joita tarkastettiin yli 860. Joitakin yksittäisiä pesintöjä oli variksenpesissä. Kaksi pesää löydettiin telkän pöntöistä ja yksi lehtopöllön pöntöstä. Pesinnät olivat ensisijaisesti samoilla alueilla kuin edellisinä vuosina. Nauvossa havaittiin ensimmäinen pönttöpesintä, Korppoon eteläpuolen saarella tuulihaukka pesi variksen pesässä, mutta Rymätylässä ei vielä missään. Pesintöjä epäonnistui keskimääräisesti pitkän ajan keskiarvoon verrattuna. Poikastuotto oli keskimääräistä tasoa, mutta poikasten kokonaismäärä alueella valtava, vähintään 1511 poikasta. Tuulihaukan pöntöistä vähintään 20 % on ollut vuosittain asuttuina vuodesta 2008 alkaen. Vuonna 2013 asuttuina oli yli 35 % pöntöistä ja vuonna 2020 yli 40 %. Asumisaste vaihtelee suuresti alueittain ja pöntöittäin. Esimerkiksi Seppo Aspelundin kartoittamalla Liedon alueella 15 viimeisen vuoden aikana pesinnät ovat olleet 39 pöntössä (55 %) alueen 71 pöntöstä eli tuulihaukoille on kelvannut vain noin joka toinen pönttö. Nauvon ja Korppoon alueella asututtuja pönttöjä oli vain yksi (5 % pöntöistä). TLY:n alueen nykyinen tuulihaukan pönttöjen määrä lienee hyvinkin riittävä, jos jatkuvasti tyhjillään olleita pönttöjä osataan sijoittaa haukkojen tarpeiden mukaan. Tulevien vuosien haaste on riittävän latomäärän säilyttäminen, kun maatalous ei tarvitse latoja aiemmalla tavalla.

Ampuhaukka

Pesintöjä löydettiin kaksi ja lisäksi yksi reviiri.

Nuolihaukka

Tiiraan ilmoitettiin pesimäaikaisia nuolihaukkahavaintoja noin 730, joista vähintään 25 viittasi pesintään.

Huuhkaja

Huuhkajien reviirien määrä oli noin 10 % pienempi ja pesien määrä noin 10 % suurempi kuin viiden edellisen vuoden keskiarvo. Pesintöjä epäonnistui poikkeuksellisen vähän, vain noin 10 % valtakunnallisessa pitkäaikaisseurannassa todetusta tasosta. Poikastuotto oli hieman keskimääräistä parempaa. Huuhkajan pesintätulokset vuosina 2019 ja 2020 voivat viitata huuhkajakannan alenemisen tasoittumiseen.

Varpuspöllö

Tiirassa ääntelyhavaintoja oli 20 reviiriltä ja 11 kunnan alueelta. Petolintuseurannassa todetut reviirien ja pesintöjen määrät olivat viime vuosien keskimääräistä tasoa hieman suurempia. Poikaspesien poikastuotto oli erinomainen.

Lehtopöllö

Lehtopöllöllä oli erinomainen pesintävuosi. Tiirassa lehtopöllöhavaintoja oli melko paljon, emojen huhuiluhavaintoja oli tammikuussa 63, helmikuussa 125, maaliskuussa 110 ja huhtikuussa 61. Poikasten kerjuuäänihavaintoja oli toukokuussa 60, kesäkuussa 64 ja heinäkuussa 21. Petolintuseurannassa lehtopöllön reviirejä ja pesintöjä todettiin ennätyskellisen paljon. Reviirejä oli noin 60 % enemmän kuin viitenä edellisellä vuonna keskimäärin ja pesintöjä noin 75 % enemmän. Lehtopöllön pönttöjen määrän lisäys viidenneksellä lienee osaltaan vaikuttanut pesintätulokseen. Ainakin yksi pesintä oli vanhassa rakennuksessa. Pesinnöistä epäonnistui viime vuosien tavanomainen osuus. Nuoria lehto-

pöllöjä varttui taas ennätyskellisen paljon, noin 50 % enemmän kuin viitenä edellisellä vuonna keskimäärin. Poikastuotto oli hyvää tasoa niin poikaspesää, asuttua pesää kuin reviiriäkin kohden.

Viirupöllö

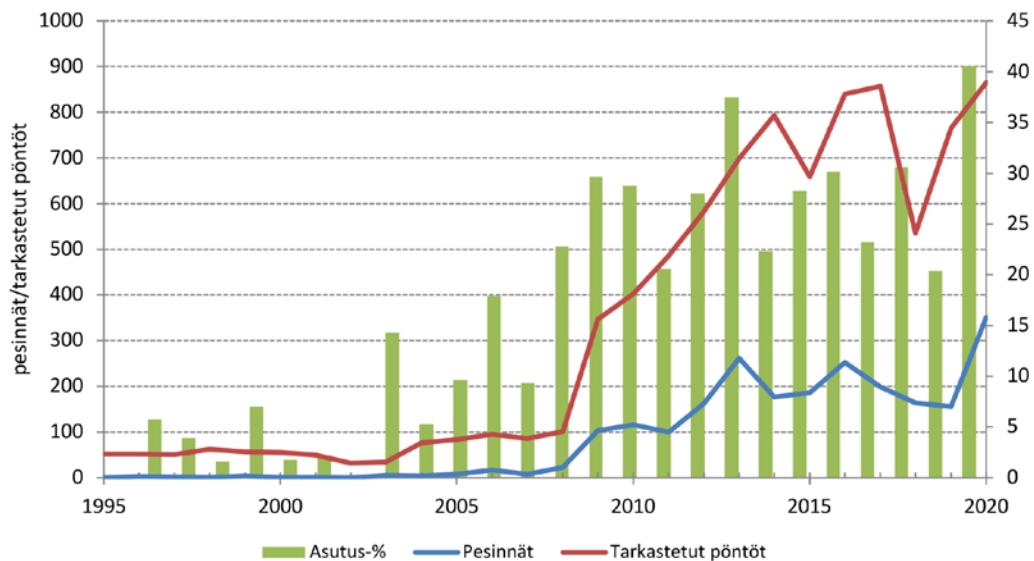
Tiirassa ääntelyhavaintoja oli 14, seitsemän pohjoisen kunnan alueilta. Petolintuseurannassa todettiin 12 pesintää ja lisäksi 4 asuttua reviiriä. Viirupöllön pesinnöistä epäonnistui poikkeuksellisen suuri osuus, noin kolminkertainen määrä pitkän ajanjakson keskimääräiseen tasoon verrattuna, syyt eivät ole tiedossa.

Sarvipöllö

Sarvipöllöllä oli hyvä pesintävuosi. Tiiraan ilmoitettiin soidinhuhuilua 24 paikalta ja kahdeksasta kunnasta. Poikasääniä ilmoitettiin noin 70 reviiriltä 13 kunnasta. Esa Rajamäen tekemän poikasääniä kuuntelun perusteella Liedon alueella oli vähintään 10 sarvipöllöpoikuetta. Tämä tarkoittaa noin 0,036 sarvipöllöpoikuetta Liedon taajamien ulkopuolista maapohjan neliökilometriä kohden. Tältä pohjalta arvioiden sarvipöllöjen parimääräarvion ylärajan (300 paria) kanssa. Petolintuseurannassa ilmoitettiin vain 11 pesintää, niiden poikasmäärät eivät ole tiedossa.

Helmipöllö

Helmipöllöllä oli viime vuosien tavanomaisella tasolla, mutta surkea hieman pidemmän ajan vertailussa. Tiirassa ääntelyhavaintoja oli 55, arviolta enintään 31 reviiriltä, melko tasaisesti eri puolilta Varsinais-Suomea. Kunnittain: Aur 1, Kem 2, Kos 2, Lai 5, Lie 1, Loi 2, Mar 1, Myn 3, Nous 1, Pai 3, Par 4, Pöy 2, Rus 1, Sal 1 ja Rus 1 ja Uus 2. Petolintuseurannassa todettiin 5 reviiriä, mutta ei yhtään pesintää.

Kuva 1. Tuulihaukkojen pesintä TLY:n alueella vuosina 1995-2020, tarkastettujen pönttöjen määrä, pesinnät ja pönttöjen asutusosuus.

Talvilaskennan tuloksia vuodelta 2020

ESKO GUSTAFSSON

Tässä käsitellään talvilaskentojen tuloksia joululaskennoista 2019 (laskentakausi 25.12.–7.1.) ja kevätlaskennoista 2020 (21.2.–6.3.). Syyslaskennan 2020 (1.11.–14.11.) tulokset käsitellään vuoden 2021 katsauksessa. Laskentojen tarkat tulokset löytyvät Luonnontieteellisen keskusmuseon sivuilta ja TLY:n kotisivuilta. Joululaskenta tehtiin 71 ja kevätlaskenta 63 reitillä. Tuloksia esitellään muodossa yksilöä/10 reittikm, ja vertailua on useimmiten 2010-lu-kuun. Ennätys tarkoittaa ko. laskennan kaikkien aikojen ennätystä TLY:n havaintojenkeruualueella.

Joululaskenta

Lajimäärä (93) oli normaalia (86) korkeammalla tasolla, mutta jäi vielä selvästi talven 2015/16 lajimäärästä (100). Yksilömäärä/10 reittikm (691) oli viime vuosikymmenen keskitasoa.

Yleisimmät lajit olivat talitiainen ja sinitiaainen (tavattiin 70 reitillä), varis (69), käpytikka (67) sekä harakka (64). Runsaimmat lajit olivat talitiainen (74 yks./10 reittikm), sinitiaainen (58), keltasirku (56), vihervarpunen (55) sekä räkätirastas (47).

Talvea voi tarkastella myös siitä näkökulmasta, mitä ei nähty. Silmään pistävät mm. seuraavat lajit (tavattu vähintään neljä kertaa viime vuosikymmenellä): silkkiuikku, haahka, tukkakoskelo, peltopyy, taivaanvuohi, lehtopöllö, laulu- ja kullorastas, tundraurpiainen ja pajusirku. Näistä tukkakoskelo on tavattu

viime vuosikymmenellä joka talvi.

Merimetsoja (0,87) oli neljättä vuotta peräkkäin runsaasti. Harmaahaikaramäärät vaihtelevat huomattavasti eri talvina, nyt oli runsaasti (0,31), joka on toiseksi eniten. Ennätys (0,36) on talvelta 2015/16.

Kyhmyjoutsenmäärät (10,46) olivat edelleen korkealla. Nyt tuli uusi ennätys. Kolme korkeinta lukemaa ovat kolmelta viime talvelta. Laulu- joutsenia oli sen sijaan keskinkertaisesti (2,35) eli noin viime vuosikymmenen keskitasoa. Sinisorsilla (10,68) oli huono vuosi, edellinen huonompi tulos on ollut jouluna 1981. Tukkasotkia oli toiseksi eniten kautta aikojen (11,06). Ennätys on talvelta 2008/09. Telkkä teki jo kolmatta vuotta peräkkäin uuden ennätyksen (24,19), mutta osasy on kyllä uusilla saaristoreiteillä. Uiveloja oli paljon (0,61), vaikka viime vuoden ennätyk-

sestä jäätii puoleen. Uivelo on hyvä esimerkki lisääntyneistä talvivesilinnuista. Toki lajia tavattiin vain muutamalla reitillä. Samoin isokoskeloita oli taas paljon (37,94), vaikka ennätyksiä ei rikottukaan.

Merikotkia (2,79) oli ennätyksellisesti, yli kolme kertaa niin paljon kuin muita petolintuja yhteensä. Varpus- haukkoja (0,37) oli marjalintutalvien määrä, eli paljon. Myyriä syövästä petolinnuista hiirihaukkoja (0,14) ja piekanoja (0,08) oli hyvin paljon. Molemmat olivat uusia ennätyksiä.

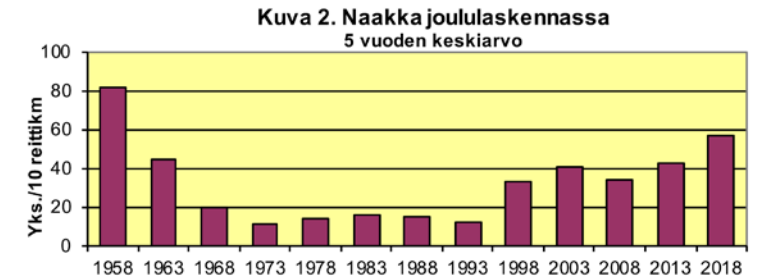
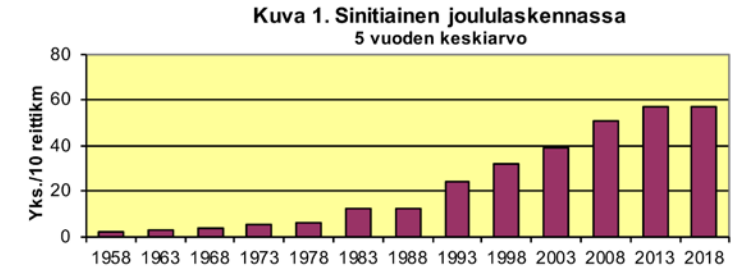
Pyitä (0,27) oli normaalisti ja teeriä (0,49) vähän tavallista enemmän, metsoja sentään kolme yksilöä, eli tavallista enemmän. Talvella harvinaisista kahlaajista nähtiin vain merisirri. Nauru- (0,29) ja kalalokkeja (4,67) oli kohtalaisen paljon, mutta harmaa- (33,32) ja merilokkien (2,83) määrät olivat normaaleja.

Kesykyhykyjä (14,28) oli kohtuullisen paljon. Turkinkyhykyjä (0,73) oli vaihteeksi hyvin paljon, samaa luokkaa on ollut vain pari kertaa aiemmin, viimeksi talvella 1983/84. Harmaapäätikkoja (0,08) oli toista vuotta peräkkäin hyvin vähän. Tällä vuosituhanella on vain kerran talvella 2006/07 ollut vähemmän. Syy olisi mielenkiintoista tietää, itse en osaa edes arvata. Vastaavaa ei näy valtakunnan tasolla. Käpytikkoja (8,29) ja palokärkiä (0,70) oli hieman viime vuosikymmenen keskiarvoa enemmän. Valkoselkätikkoja (0,09) tavattiin syksyn vaelluksen jälkeen peräti kuusi yksilöä.

Tilhiä (14,11) oli vajaa puolet marjatalven 2014/15 määrästä, mutta silti paljon. Peukaloisia (0,29) ja punarintoja (0,15) oli viime vuosien tapaan paljon. Molempia on vain kerran aiemmin ollut enemmän. Mustarastaita (9,25) oli melko runsaasti, mutta odotin enemmän. Olivatko ne vielä hajallaan maastossa? Räkätirastaita (46,99) sen sijaan oli huonohkon marjavuoden tapaan runsaasti, mutta ei ennätyksellisesti. Punakylkirastaita tavattiin jonkinlaisesta marjatalvesta huolimatta vain kolme yksilöä.

Hippiäisiä (5,73) oli normaalisti. Pырstötiaisia (2,63) oli paljon, samaa luokkaa oli kaksi kertaa 2010-luvulla. Hömö- (1,22) ja töyhtötiaisia (2,05) oli viime vuoden tapaan erittäin vähän, vaikka vain töyhtötiaisella tuli uusi vähäisyysennätys. Pitkällä tähtäimellä molemmilla menee huonosti. Kuusi- (2,87), sini- (58,40) ja talitiaisia (73,84) oli normaali määrä. Sinitiaisen kannankehitys näkyy hyvin kuvasta 1. Laji oli aika harvalukuinen 1950–1970-luvuilla, yleistyi hieman 1980-luvulla kovien talvien aikana talviruokinnan turvin, mutta nopea kannan nousu alkoi talvien leudontuessa 1990-luvulla. Nyt nousu on pysähtynyt ja muutokset heijastelevat ehkä enemmän pesimäkauden tilannetta.

Isolepinkäisiä (0,31) tavattiin paljon. Lumeton talvi ja paikoitellen

hyvät myyräkannat sopivat lajille hyvin. Kaikilla varislinnuilla meni poikkeuksellisen tavallisesti. Naakan talvikannan muutokset näkyvät kuvasta 2. Jätehuollon kehittyminen ilmeisesti romahdutti talvikannan laskentojen alkuvaiheessa. Tämän jälkeen kanta pysyi pitkään tasaisena, kunnes talvien leudontuminen, lumipeitteen ohentuminen ja Suomen kokonaiskannan kasvu nostivat talvikannan uuteen kukoistukseen 1990-luvulta alkaen. Varpusen (7,91) heikot vuodet jatkuvat, sen sijaan pikkuvarpusia (34,67) tavattiin normaalia enemmän, nyt kolmanneksi paras tulos kautta aikojen.

Peippoja (1,68) oli normaalia enemmän ja järripeippoja (1,63) tavallinen määrä. Viherpeippo (16,98) alitti tänä talvena jopa viime vuosikymmenen pohjanoteerauksen. Ei hyvältä näytä viherpeipon tulevaisuus. Tikli (9,04) teki uuden ennätyksen ja määrä on jo 53 % viherpeippon määrästään. Koskahan tikli mahtaa ylittää viherpeipot runsaudessa? Vihervarpusia (54,70) oli hyvin paljon. Lähes ennätys, sillä samaa luokkaa, mutta vähän enemmän on ollut talvella 2000/01. Lisäksi niitä on ollut paljon laskentojen aloitusvuonna talvella 1956/57, mutta sil-

loin laskettiin vain muutama reitti. Urpiaismäärät (14,34) vaihtelevat todella paljon, tänä talvena määritelmä voisi olla tavallisesti.

Käpylintuja oli paljon, noin kolme kertaa normaalimäärä. Pikkukäpylintuja (3,28) oli kolmanneksi eniten tällä vuosituhanella. Punatulkkuja (11,50) ja keltasirkuja (56,28) tavattiin normaalisti.

Kevätlaskenta

Lajeja havaittiin ennätyksellisen paljon. Vuosikymmenen keskiarvo on 82, nyt siis 102 lajia. Yksilöitä nähtiin myös selvästi vuosikymmenen keskiarvoa enemmän, sillä keskiarvo on 516 yksilöä/10 reittikm ja nyt 717. Kevätmuuton voimakas alkua vaikutti niin laji- kuin yksilömäärään.

Yleisimmät lajit reittien määrällä arvioituna olivat varis 63 reitillä (siis joka reitillä), tali- ja sinitiaainen (62), käpytikka ja viherpeippo (60) sekä mustarastas ja korppi (57). Vastavasti runsaimmat lajit olivat harmaalokki (92 yks./10 reittikm), talitiainen (90), sinitiaainen (64), naakka (57), isokoskelo (50), varis (36) ja pikkuvarpunen (35). Runsaimpien osalta lista oli poikkeuksellinen.

Varpuspöllö oli ”tavallisin” puute-

Hömötiainen on nyky Metsässä harvinaisuus. ©Julius Isotalo

laji, sillä se on jäänyt 2010-luvulla puuttumaan vain kahdesti kevätlaskennoista. Kuusi kertaa tavattuja lajeja, jotka siis nyt puuttuivat, olivat merisirri, huuhekaja ja lehtopöllö.

Merimetsoja (8,76) oli ennätyslisesesti ja jo vuodelta 1994 ollut ennätys rikkoutui selvin numeroin. Harmaahaikaroita (0,27) oli paljon, tosin keväällä 2015 oli vielä enemmän.

Kyhmyjoutsen (10,58) rikkoi viimein kevään 1990 ennätysten. Lajujoutsen (7,70) melkein kaksinkertaisti kevään 2014 ennätysten. Hanhia saapui runsaasti kevätmuutolta ja metsä- (4,64) sekä merihanhi (1,48) tekivät ennätysten. Myös kanadanhanhi (1,00) teki kevätmuuttoaennätysten, sillä 1980-luvulla havaitut linnut lienevät olleet ruokinnan turvin talvehtineita. Tundrahanhi tavattiin ensimmäisen kerran kevätlaskennassa. Vesilintuja nähtiin jäätömän talven jälkeen erittäin hyvin. Tukkasotka (10,65) rikkoi vuoden 2008 ennätysten ja telkkä (19,76) rikkoi selvästi vuoden vanhan ennätysten. Kun ennätysten teki vielä uivelo (0,55) ja isokoskelokin (50,17) rikkoi roimasti edellisen ennätysten 4 vuoden takaa, ei voi kuin todeta, että vesilintujen talvialueet ovat todella siirtyneen myös meille.

Merikotka (2,23) teki sen taas, eli oli runsain ja yleisin petolintu. Kolmannen kerran yli kaksi lintua 10 reittikm kohden. Kanahaukkoja oli normaalisti (0,21), mutta varpushaukka (0,40) jatkoi 2010-luvun korkeaa tasoa. Hiirihaukka (0,60) ja piekana (0,09) tekivät molemmat ennätysten, mutta hiirihaukkoja oli paljon yleisemmin maakunnassa. Niitä oli varmaankin saapunut kevätmuutolta?

Kanalintuja tavattiin vähän, etenkin teeri (0,09) oli hyvin vähälukuisen. Vain fasaaneja (1,12) oli normaalia enemmän. Kahlaajista töyhtöhyppiä (4,26) saapui ennätyslisesesti ja kapustarinta havaittiin ensimmäisen kerran kevätlaskennassa. Lokkeja tavattiin kevätlaskennassa harvinaisen runsaasti. Nauru- (0,10), kala- (5,17)

ja merilokkeja (5,62) on vain kaksi kertaa aiemmin tavattu enemmän. Harmaalokkeja (92,11) saapui runsaasti laskentoihin kevätmuutolta, minkä lisäksi talvehtijoitakin oli runsaasti. Uusi kevätennätys.

Ruokkien määrä (0,55 ja 32 yksilöä) Utön reitillä on hämmäntävän suuri uusi kevätennätys. Uuttukyyhkyjä (1,32) on ollut ennenkin näin paljon, mutta sepekkyyhky (0,84) teki ennätysten. Turkin kyyhkyjä (0,17) oli tälle vuosituhannele paljon. Tikoilla meni todella hyvin leutona talvena. Harmaapäätikkoja (0,82) oli parisen vuotta aika vähän, mutta nyt hyvä tulos. Aiemmin on ollut vain kolme kertaa enemmän. Palokärki (1,32) teki uuden ennätysten, kun viime vuoden ennätys rikkoutui hiuksenhienosti. Käpytikkoja (9,73) oli paljon, enemmän on ollut vain keväällä 2013. Valkoselkätikka (0,10) teki kevätennätysten. Pikkutikkoja (0,14) on ollut enemmän vain keväällä 2003 ja saman verran 2018.

Kiuruja (5,27) saapui runsaasti kevätmuutolta, vain keväällä 1975 on nähty enemmän. Tilhiä (1,58) oli varsin vähän ”marjatalven” jälkeen. Peukaloisia (0,27) oli ennätyslisesesti, mutta punarintoja (0,09) vain normaali viime vuosien määrä. Mustarastaita (10,53) oli toisen kerran yli 10 yks/10 reittikm. Räkätirastaita (12,66) sen sijaan yllättivät, niitä oli paljon. Enemmän on ollut vain keväällä 2003, mutta silloin niitä oli yli kuusi kertaa tämän kevään määrä. Luulen räkättien selvinneen näin runsaana talven yli lumettomien ja sulana olleiden peltojen avulla. Niiltä sai ravintoa marjojen loputtua. Kulorastas (0,05) tavattiin nyt neljännen kerran kevätlaskennassa, ensimmäinen oli 2008.

Hippiäisellä (4,86) meni hyvin, vuosikymmenen huippuluokkaa, mutta silti niitä oli selkeästi vähemmän kuin menneinä vuosikymmeninä. Pyrstötiaisia (2,03) oli paljon, vain kolme kertaa (1972, 1973 ja 2005) on ollut kevätlaskennoissa

enemmän. Metsätiaiset hömö- (0,95) ja töyhtötiainen (1,63) ovat edelleen vähissä ja hömötiainen teki taas vähäisyysennätysten. Metsänhakuut ja ilmastonmuutos uhkaavat molempia. Hömötiainen on uusimmassa uhanalaisarvioinnissa arvioitu erittäin uhanalaiseksi ja töyhtötiainen vaarantuneeksi. Tali- (89,83) ja sinitiaisia (63,59) tavattiin normaalisti. Puukiipijän (1,96) runsaus nykymetsissä ihmetyttää. Laji teki uuden ennätysten. Ilmeisesti ilmastonmuutoksen talvia leudontavat vaikutukset kumoavat metsien tilan huononemisen.

Isolepinkäisiä (0,27) oli toiseksi eniten kautta aikain, lumettomuus taisi auttaa lajia. Närhiä (3,52) oli paljon. Variksia (36,05) oli selvästi yli vuosikymmenen keskiarvon. Viimeksi enemmän on ollut keväällä 1985. Ilmeisesti niitä saapui kevätmuutolta. Korppi (9,79) teki melkein ennätysten. Varpusella (6,92) menee edelleen huonosti, nyt tehtiin kaikkien aikojen pohjanoteeraus. Nyt tavattua määrää voi verrata kevään 1970 huippuun 83 yks/10 reittikm. Pikkuarvun (35,21) jäi nipin napin alle viime vuoden ennätysten.

Peippoja (1,65) ja järrejä (0,96) oli kohtuullisen paljon. Viherpeippoja (17,27) oli taas hyvin vähän. Alan jo uskoa, että laji ei enää kykene nousemaan runsaan kymmenen vuoden takaiseen kukoistukseen, jolloin keväällä 2007 oli 94 yksilöä/10 reittikm. Tiklejä (3,66) oli viime vuosien mukaisesti, mutta vihervarpusia (19,24) oli paljon. Ennätysä ei sentään hätyytelty.

Pikkukäpylintuja (2,15) oli paljon ja vain 7 kertaa aiemmin 55 vuoden aikana on ollut yli 2 yks/10 reittikm. Punatulkkuja (5,40) oli normaalia vähemmän. Keltasirkkuja (27,96) oli hyvin vähän. Vähemmän on ollut vain keväinä 1996-2000 ja 2005. Arvattavasti linnut ovat olleet keväinä hyvin hajallaan maastossa, kuten taisivat nytkin olla.

Kiitokset Kim Kuntzelle käsikirjoituksen korjauksista ja kommentteista.

Tiiraan vuodelta 2020 tallennetut havainnot

KIM KUNTZE

Katsauksissa käsitellään yksityiskohtaisesti vain äärimmäisiä havaintoja eli muuttokausien ensimmäisiä ja viimeisiä yksilöitä sekä suuria muutto- tai levähtäjämääriä. Suurimmasta osasta arvokasta aineistoa havaintojen tekijöitä ei voida tilan puutteen ja luettavuuden takia mainita, vaikka jokainen havainto onkin mukana esimerkiksi reviirimäärin laskemisessa. Tämän artikkelin tarkoituksena on antaa kiitosta kaikille Tiiraan havaintoja ilmoittaneille sekä motivoida jatkossakin retkeilemään ja tallentamaan havaintoja ahkerasti. Lisäksi jutusta voi saada vinkkejä, miten omaa retkeilyä kohdistamalla voi täydentää aineistossa olevia puutteita ja parantaa havaintojensa laatua.

Havaintomäärä kasvoi

TLY:n toimialueelta ilmoitettiin vuonna 2020 yli 262 000 havaintoa eli yli 60 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Suhteellinen kasvu oli lähes 33 prosenttia. Koontihavainnot jätettiin tällä kerralla pois ja vastaavasti koontihavaintojen alkuperäishavainnot ovat luvuissa mukana, mutta tämän vaikutus on pieni – havaintoja oikeasti ilmoitettiin valtavasti enemmän kuin aikaisemmin. Syitä voi vain arvailla: lintuharrastus on kasvattanut suosiotaan, koronakevään takia lähiretkeily oli tavanomaista suositumpaa ja kenties myös viime vuoden Tiira-katsaus innoitti tallentamaan yhä isomman osan havainnoistaan Tiiraan. Vuotuiset havaintomäärät ovat toki kasvaneet aiemminkin, mutta vastaavaa hypäystä ei ole aiemmin tapahtunut. Yhtä kaikki, tämä on hieno suuntaus, joka toivottavasti jatkuu myös vuonna 2021. Samalla kasvavat havaintomäärät saattavat aiheuttaa vinoumaa reviirimääriin. Poikkeuksellisen monen lajin reviirimäärät olivat vuonna 2020 ennätyslisesesti tai ainakin selvästi viime vuosien parhaimmista (ks. artikkeli tässä lehdessä), ehkäpä juuri ennätyslisesesti havaintomäärän ansiosta. Joko havainnointi on aktivoitunut tai havaintoja palautetaan aiempaa aktiivisemmin. Joka tapauksessa tämä tekijä pitää ottaa huomioon, kun Tiira-havaintojen perusteella tehdään päätelmiä lajin kannankehityksestä.

Kunnat

Havaintomäärät kasvoivat lähes joka kunnassa, kuitenkin epätasaisesti (taulukko 1). Kärkiviisikko on sama kuin viimeksi mutta eri järjestyksessä – nyt tämä on Parainen, Salo, Kaarina, Turku ja Kemiönsaari. Yli 10 000 havaintoa ilmoitettiin myös Uudestakaupungista, Raisiosta, Mynämäeltä ja Paimiosta. Monen sisämaakunnan havaintomäärä puolestaan jäi edelleen alle tuhannen. Listan viimeisenä sijaitsevista Oripäästä ilmoitettiin alle 200 havaintoa. Havaintomäärä kasvoi eniten Nousiaisissa, Naantalissa, Loimaalla, Aurassa, Koskella, Maskussa ja Raisiossa; näissä kaikissa

Taulukko 1. TLY:n toimialueelta vuonna 2020 ilmoitettujen havaintojen lukumäärä kunnittain.

Kunta	Havainnot	2019	muutos vrt 2019
Aura	899	527	71%
Kaarina	25074	16711	50%
Kemiönsaari	18872	11662	62%
Koski Tl	370	222	67%
Kustavi	7493	9369	-20%
Laitila	2422	1974	23%
Lieto	8081	6907	17%
Loimaa	4965	2822	76%
Marttila	442	438	1%
Masku	4218	2534	66%
Mynämäki	11419	7476	53%
Naantali	8705	4774	82%
Nousiainen	1449	643	125%
Oripää	196	210	-7%
Paimio	10233	7397	38%
Parainen	49184	41667	18%
Pyhäranta*	5487	4759	15 %
Pöytyä	3527	3068	15%
Raisio	13729	8322	65%
Rusko	1769	1397	27%
Salo	38273	27794	38%
Sauvo	1751	1093	60%
Somero	3454	2113	63%
Taivassalo	4964	3635	37%
Turku	20699	20216	2%
Uusikaupunki	14273	9848	45%
Vehmaa	632	443	43%
Yhteensä	262580	198021	33 %

* Ei sisällä salattuja havaintoja.

Taulukko 2. Yli tuhat havaintoa TLY:n toimialueelta (pl. Pyhäranta) vuonna 2020 ilmoittaneet henkilöt.

	Havainnot		Havainnot
Jurmon lintuasema	19368	Veli-Matti Suominen	2323
Olli Pekka Aaltonen	15047	Jani Jokinen	2042
Esko Gustafsson	9434	Jorma Knaapi	1958
Henrik Lindholm	4916	Jyrki Kuusela	1946
Timo Elovaara	4872	Juha Mäkelä	1898
Veijo Vänskä	4752	Jukka Saario	1865
Matti Lempiäinen	4604	Hannu Klemola	1817
Mikko Järvinen	4277	Janne Riihimäki	1776
Esa Rajamäki	4269	Panu Kunttu	1685
Markku Axelsson	4014	Osmo Lamminen	1651
Hannu Kormanen	3918	Ismo Hyvärinen	1576
Rauli Lumio	3716	Marja-Leena Kaihlamäki	1567
Jarmo Lahtinen	3659	Jouko Vuokko	1554
Asko Suoranta	3599	Matti Eloranta	1520
Kalle Rainio	3565	Kai Norrdahl	1514
Arto Laesvuori	3248	Pekka Toola	1469
Markus Rantala	3208	Jukka Pirttipäri	1447
Peter Uppstu	3081	Ville Rähä	1400
Pekka Alho	3028	Raimo Heinonen	1399
Antti Karlin	3002	Jori Ruohonen	1394
Hannu Ali-Eskola	2995	Kari Varvikko	1321
Kaj-Ove Pettersson	2705	Reijo Vikman	1320
Jouni Saario	2663	Ari Suomela	1309
Mikko Tamminen	2657	Erkki Kallio	1272
Eino Majaniemi	2492	Anders Öhman	1265
Jorma Kirjonen	2460	Totti Toiskallio	1250
Markku Harmanen	2424	Pyry Herva	1061
Olli Tenovuo	2410	Kim Kuntze	1056
Jorma Tenovuo	2398	Kai Kankare	1013

kunnissa kasvua oli yli 65 %. Sen sijaan Kustavissa havaintojen määrä laski peräti 20 % ja Oripäessä 7 %.

Ilmoittajat

Eniten havaintoja ilmoitettiin jälleen Jurmon lintuaseman käyttäjätilitä, lähes 20 000 kappaletta. Erittäin kunnioitettavat määrät keräsivät Olli Pekka Aaltonen (yli 15 000) ja Esko Gustafsson (yli 9 000). Jurmon asemakäyttäjän lisäksi 57 eri harrastajaa (45 vuonna 2019) ilmoitti Tiiraan yli tuhat havaintoa (taulukko 2). Kysees-

sä ovat nimenomaan ilmoitusmäärät, eli luvut eivät kuvaa sitä, kuinka monessa havainnossa ko. havainnoija on ollut mukana. Toisin kuin vuoden 2019 katsauksessa, koontihavainnot on jätetty huomiotta eli luvut koskevat alkuperäisiä Tiiraan ilmoitettuja havaintoja. Valitettavasti Pyhärannan havaintoja ei saatu tämän katsauksen käyttöön.

Taulukossa 3 on lisäksi esitetty jokaisen kunnan viisi aktiivisinta havaintojen ilmoittajaa. Kaarinassa, Paraisilla, Salossa ja Uudessakaupungissa listalle pääsemiseen vaadittiin

tuhat havaintoa, kun taas monissa vähemmän retkeilyissä kunnissa tähän riitti alle 50 havaintoa. Silmiinpistävää on myös, että monen kunnan osalta havainnointi on edelleen vain yhden tai kahden aktiiviharrastajan varassa. Useammassa kuin yhdessä kunnassa top 5 -listalle ylsi 19 henkilöä, joista Olli Kanerva viidessä ja Matti Eloranta, Hannu Kormanen, Jyrki Kuusela sekä Mikko Tamminen neljässä kunnassa.

Havaintojen laatu

Tiiraan havainnot ovat sitä käyttökelpoisempia, mitä tarkemmin havainnot on ilmoitettu. On tärkeää esimerkiksi kirjata muuttavat ja paikalliset linnut, koiraat ja naaraat sekä vanhat ja nuoret linnut omille riveilleen sen sijaan, että ilmoittaa ne yhdellä rivillä. Edelleen sukupuoli-, ikä- ja pukutiedot kuuluvat omiin soluihinsa, eivät vapaamuotoiseen lisätietokenttään. Myös linnun paikka sekä havainnointiaika ovat usein tärkeitä tietoja. Toki mielekkäät lisätiedot riippuvat havainnon luonteesta: esimerkiksi linnun paikka on merkityksellinen vain paikalliselle linnulle, eikä monesta lajista pysty määrittämään ikää tai sukupuolta maastomääritystilanteessa. Halusin kuitenkin jotenkin nostaa esille niitä havainnoijia, jotka ovat tallentaneet havaintonsa erityisen tarkasti. Tätä varten laskettiin ”laatuluku”, joka saatiin kullekin havainnoijalle ottamalla seuraavasti:

- Havainnon rivien määrä: 2. rivistä alkaen 1 piste/rivi
- Linnun paikka ilmoitettu: 1 piste
- Havainnointiaika ilmoitettu: 1 piste
- Havaintorivin ikä-, sukupuoli- ja pukutiedoista 1 piste/tieto
- Edellä mainituista laskettiin havainto- ja havaintorivikohtaiset keskiarvot, jotka summattiin.

Taulukossa 4 on esitetty vähintään sata havaintoa ilmoittaneista havain-

Taulukko 3. Kunkin kunnan viisi eniten havaintoja ilmoittanutta henkilöä vuonna 2020.

Aura	Kaarina	Kemiönsaari	Koski TI	Kustavi					
Mikko Tamminen	404	Esko Gustafsson	6893	Henrik Lindholm	4155	Olli Kanerva	79	Asko Suoranta	2590
Anders Öhman	80	Hannu Ali-Eskola	2287	Eino Majaniemi	2455	Matti Eloranta	52	Jouni Saario	1186
Hannu Reunanen	69	Kalle Rainio	1243	Markku Harmanen	2371	Mikko Tamminen	47	Jarmo Lahtinen	423
Olli Kanerva	67	Marja-Leena Kaihlamäki	1149	Panu Kunttu	1502	Mika Lappalainen	27	Matti Eloranta	402
Esa Rajamäki	55	Jouni Saario	1110	Kari Lehtivaara	982	Jorma Kirjonen	24	Raimo Virtanen	388

Laitila	Lieto	Loimaa	Marttila	Masku					
Juha Kylänpää	690	Esa Rajamäki	2746	Jani Jokinen	2027	Jorma Kirjonen	134	Rauli Lumio	574
Asser Hantula	623	Jorma Kirjonen	1951	Erkki Kallio	1223	Olli Kanerva	43	Hannu Kormanen	473
Seppo Mäki	76	Timo Alppi	428	Mika Hemmilä	210	Seppo Aspelund	41	Jyrki Kuusela	430
Juha Saarnio	53	Markku Salonen	259	Juha Jokinen	189	Jaakko Lehtimäki	24	Kim Kuntze	318
Mikko Järvinen	50	Seppo Aspelund	210	Kalevi Jokinen	72	Panu Kunttu	23	Pekka Lehti	305

Mynämäki	Naantali	Nousiainen	Oripää	Paimio					
Hannu Kormanen	1780	Markus Rantala	2824	Hannu Kormanen	287	Mikko Tamminen	81	Matti Lempiäinen	4576
Jyrki Kuusela	959	Jarmo Lahtinen	863	Jyrki Kuusela	104	Olli Kanerva	33	Pekka Toola	1352
Jukka Sillanpää	804	Olavi Vartiala	624	Kauko Palomäki	70	Erkki Kallio	23	Reijo Vikman	755
Timo Elovaara	600	Hannu Kormanen	427	Tom Lindroos	58	Jarmo Ojala	11	Ilkka Kallio	480
Juha Mäkelä	595	Mika Harkas	331	Jaana Määttä	53	Marketta Martikainen	11	Hannu Klemola	278
						Tuulikki Lankinen	11		

Parainen	Pyhäranta	Pöytyä	Raisio		
Jurmon lintuasema	19368	Mikko Tamminen	2025	Timo Elovaara	3791
Veijo Vänskä	4752	Hannu Reunanen	254	Veli-Matti Suominen	2152
Mikko Järvinen	3823	Raimo Hyvönen	154	Jarmo Lahtinen	1280
Kaj-Ove Pettersson	2677	Aimo Hakala	129	Kai Norrdahl	1087
Jorma Tenovuo	2677	Tuomo Peltola	64	Pekka Alho	345

Rusko	Salu	Sauvo	Somero				
Kai Kankare	867	Olli Pekka Aaltonen	15031	Jari KÄrlund	923	Arto Nieminen	985
Timo Lainema	217	Markku Axelsson	3989	timo helenius	191	Heikki Tuominen	825
Ismo Kiikola	60	Arto Laesvuori	3248	Anders Öhman	129	Lassi Tuominen	485
Anders Öhman	36	Osmo Lamminen	1468	Asko Suoranta	73	Matti Eloranta	196
Jari Korhonen	35	Jorma Knaapi	1429	Olli Kanerva	54	Erkki Kivelä	110

Taivassalo	Turku	Uusikaupunki	Vehmaa				
Rauli Lumio	2698	Peter Uppstu	2061	Antti Karlin	2930	Pekka Alho	76
Jori Ruohonen	457	Jukka Pirttipäri	1033	Olli Tenovuo	2405	Matti Eloranta	50
Pauli Kurkilahti	432	Esko Gustafsson	632	Pekka Alho	1922	Kirsi Nisula	42
Asko Suoranta	329	Jarmo Laine	552	Jukka Saario	1279	Antti Karlin	37
Jyrki Kuusela	157	Kimmo Savonen	518	Raimo Heinonen	1149	Jukka Saario	27

noijista ne, jotka keräsivät korkeimmat laatuluvut. Alle sadan havainnon havainnoijat suodatettiin pois, jotta kunnialistalle pääseminen edellyttäisi

jokseenkin aktiivista havaintojen ilmoittamista. Mittana käytettiin summan sijaan keskiarvoa, jotta taulukko kertoisi nimenomaan havaintoaineis-

ton laadusta eikä määrästä; havaintojen määrälle on jo oma kunniaaulukonsa. Ylimmäksi listalla pääsivät Kari Hiivola, Tarja Pajari ja Anniina

Taulukko 4. Eniten lisätietoja havainnoissaan vuonna 2020 ilmoittaneet henkilöt. Mukana on vain vähintään sata havaintoa ilmoittaneet. Laatuluvin laskuperiaate on esitetty tekstissä.

	Laatulukku
Tarja Pajari	3,827
Anniina Saarinen	3,824
Joonas Jussila	3,621
Jouko Vuokko	3,388
Janet Heikkilä	3,382
Seppo Aspelund	3,340
Paul Segersvärd	3,221
Kai Kankare	3,214
Petri Helminen	3,176
Hannu Allonen	3,090
Arto Laesvuori	3,019
Osmo Kivivuori	3,008
Hannu Reunanen	3,007
Aila Roos	3,007
Teppo Viherkoski	3,000
Petri J. Kääriä	2,978
Pauli Kurkilahti	2,975
Ari Linna	2,914
Asko Suoranta	2,887
Jurmon lintuasema	2,863
Arto Kalliola	2,841
Kaj Genberg	2,823
Jari Virtanen	2,816
Veijo Vänskä	2,801
Olavi Vartiala	2,793

Saarinen. Taulukkoa kannattaa lukea positiivisessa mielessä: jos on päässyt listalle, on ilmoittanut havaintonsa ainakin jossain mielessä kiitettävän tarkasti, mutta toisaalta listalta puuttuminen ei välttämättä tarkoita, ettei olisi ilmoittanut havaintojaan oikein – oma retkeilymalli saattaa vain tuottaa enimmäkseen vähemmän tarkkoja havaintoja.

Yhdistyskäyttäjät

Tiiran yhdistyskäyttäjät (21 henkilöä vuonna 2020) tekevät koontihavainnot samoja lintuja koskevista havainnoista ja kysyvät havainnoijilta lisätietoja epäselvissä tapauksissa. Tämä on tärkeää työtä havaintoaineiston laadun ylläpitämiseksi. Havaintojen selvitystyöstä käytössäni ei ollut numerotietoa, mutta koontihavaintojen määrät selviävät Tiiran havaintomassasta. Vuoden 2020 havainnoista on tehnyt koonteja kaikkiaan kahdeksan henkilöä, joista kuudelle koonteja kertyi yli kymmenen: Ville Rähä 432, Kim Kuntze 116, Totti Toiskallio 72, Kalle Rainio 64, Markus Lampinen 40 ja Paul Boijer 32. Yhteensä koonteja tehtiin 760. Luvuissa ovat mukana vain TLY:n yhdistyskäyttäjät eli ei Pyhärannan ja Someron koonteja. Lisäksi monet yhdistyskäyttäjät hyödynsivät havaintoaineistoa suojele- ja tutkimustarkoituksiin.

Vanhat havainnot

Viimeisen vuosikymmenen aikana Tiiraan on tallennettu 100–250 000 havaintoa vuodessa. Kuitenkin monien aiempien vuosikymmenten havaintomäärät ovat hyvin vaatimatonta, koska Tiira otettiin käyttöön vasta vuonna 2006 ja sitä edeltänyt TLY:n Webkantakin vasta 2000-luvulla. Kuitenkin vanhat havainnot ovat käyttökelpoisia eri tarkoituksiin vain, mikäli ne on tallennettu Tiiraan. Siksi TLY on kannustanut jäseniään tallentamaan vanhoja havaintojaan Tiiraan viime vuosina. Vuoden 2020 aikana saatiinkin tallennettua noin 100 000 vanhaa havaintoa. Vähintään 500 vanhaa ha-

vaintoa vuonna 2020 tallentaneet ja/tai vähintään 1000 vanhaa havaintoa kautta aikain ilmoittaneet löytyvät taulukosta 5 ja tallennustilanne kokonaisuudessaan osoitteesta www.tly.fi > Havainnot > Vanhat havainnot Tiiraan. Eniten vanhoja havaintoja vuonna 2020 tallensivat Esko Gustafsson, Olli Kanerva, Jouko Pitkänen ja Vesa Virtanen, jotka kaikki siirsivät vihoista Tiiraan peräti yli 10 000 havaintoa. Ollin ja Joukon tapauksessa kyse on pääasiassa tai kokonaan muiden tekemien havaintojen tallennuksesta: Olli on tallentanut edesmenneen Esko Tarposen havaintoarkistoa, Jouko puolestaan Isokarin lintuaseman vanhoja havaintoja.

Jos sinulla on vanhoja vielä tallentamattomia havaintoja, kannattaa niiden tallennus aloittaa nyt. Tiirasta on helppo tarkistaa, mitkä omat havainnot jo ovat siellä riittävän tarkoilta tiedoilla varustettuna, ja tallettaa vain puuttuvat ja puutteelliset havainnot. Ohjeita löytyy TLY:n [www-sivuilla](http://www.sivuilla) edellä mainitusta osoitteesta.

Lopuksi

Kiitos kaikille aktiivisille retkeilijöille ja Tiiraan havaintojaan tallentaneille! Havaintojen keruu kattavasti eri puolilta aluettamme on tärkeää jatkossakin. Kuntakohtaisista taulukoista voi päätellä, mihin omia retkiään kannattaa suunnata nykyistä enemmän havainnoinnin kattavuuden parantamiseksi. Tärkeää on myös huolehtia havaintojen laadusta, etenkin paikkatiedon ja lukumäärien tarkkuudesta sekä ikä- ja sukupuolimääriytysten oikeasta kirjaamisesta. Kiitos Esko Gustafssonille artikkelin kommentoinnista ja Annika Tatterbachille Someron havaintojen toimittamisesta.

Muista ilmoittaa havaintosi!
www.tiira.fi